De schaduw van Capoulet

Herman Middendorp

bron
Herman Middendorp, *De schaduw van Capoulet*. A.W. Sijthoff, Leiden z.j. [1936]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/midd005scha01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

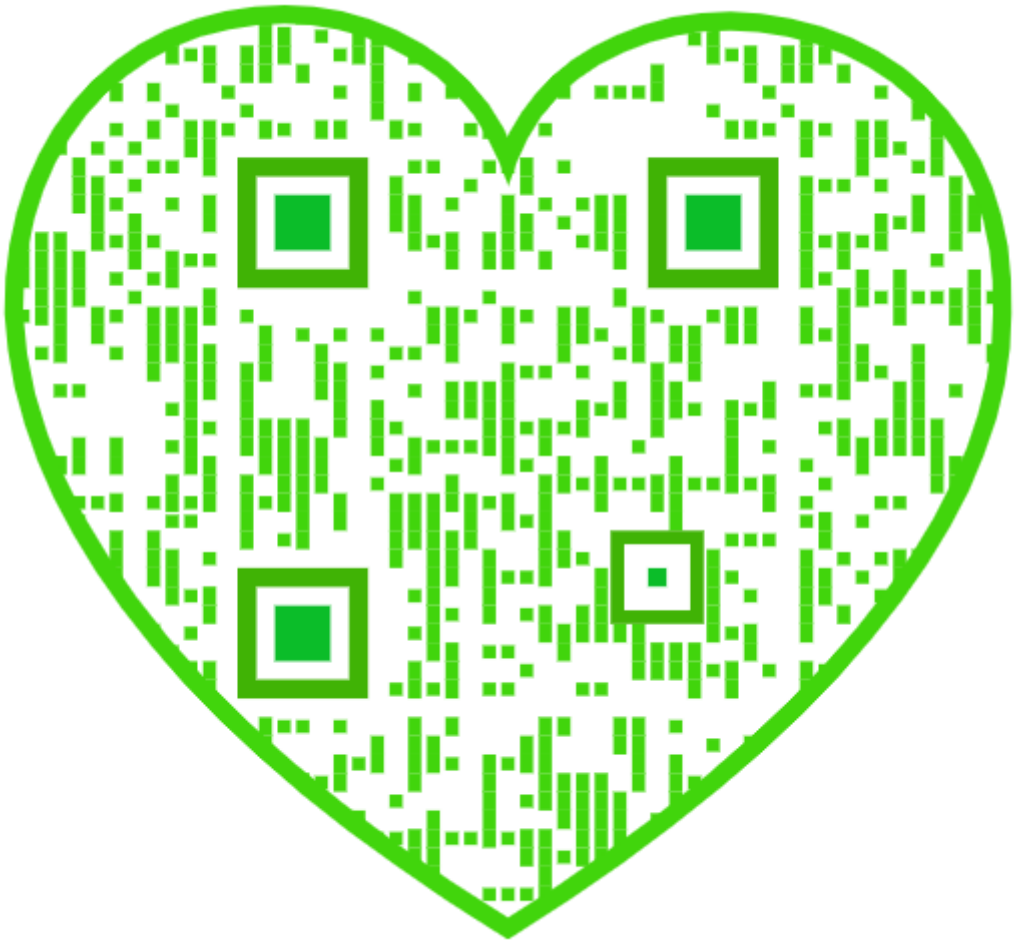

I
Aankomst in den regen.

's Middags om vijf uur kwamen wij op Capoulet aan. Het regende. Een stille, gelijkmatige regen, die loodrecht neerdaalde uit de egaal-grijze lucht.

Het kasteel was van den weg af niet te zien. Onze auto zwenkte een smallen zijweg in, een openstaand hek door.

Het was hier halfdonker. Aan beide zijden werd het pad, dat nauwelijks den naam van oprijlaan verdiende, begrensd door dicht kreupelhout. Het schommelen van den wagen bewees, dat de weg slecht onderhouden was, en op een gegeven oogenblik dreigde de auto zelfs in een karrespoor, een kuil of wat het wezen mocht, te blijven steken.

Professor Chalosse, die den wagen bestuurde, vloekte binnensmonds.

‘Willen we hier uitstappen?’ stelde ik voor.

‘Neen.... wacht maar even.’

Met alle kracht draaide hij aan het stuurrad, moeizaam schokte de auto verder. Het uitspringende struikgewas streek langs de zijkanten en liet glinsterende strepen op de beregende ruiten achter.

Enkele oogenblikken later verwijdde zich het bosch aan beide kanten; vóór ons zagen we een geweldigen, gekanteelden muur, waarin een smalle gothische

poort was. De ijzeren traliehekken stonden open; toen we onder het gewelf doorreden, zag ik, dat de muur een dikte moest hebben van minstens twee meter.

Wij kwamen nu op een groote open ruimte, waar het lichter was dan tusschen de struiken. Op de met gras begroeide vlakte stonden een paar hooge boomen; daarachter verhief zich een grijs, eenzaam gebouw met ronde hoektorens: het kasteel Capoulet.

Professor Chalosse reed tot dicht bij het huis en liet een paar lange, luide signalen hooren. Daarna steeg hij uit en ik volgde zijn voorbeeld.

Wij wachtten.

Gelijkmatig daalde de rechte regen neer uit de stille lucht, over de roerlooze boomen en het eenzame gebouw. Er kwam een gevoel over me van troosteloosheid en beklemming; het was nog zoo kort geleden, sinds ik Parijs verlaten had. Alles leek hier uitgestorven. En de stemming, waarin ik sinds eenige weken doorloopend verkeerde, paste maar al te goed bij de atmosfeer van dezen doorregenden najaarsmiddag en bij de dreiging van het sombere huis, waarin ik als gast ontvangen zou worden.

Ik herinner me de oogenblikken, waarop we in den regen stonden te wachten, nog zeer helder. Ik geloof niet aan voorgevoelens, althans niet voor zoover het mijzelf betreft; maar ik weet wel, dat mij plotseling een gevoel beving van onwil om het kasteel Capoulet binnen te gaan; er was een vaag verlangen in me om terug te keeren naar Parijs, naar mijn werk, naar de nabijheid van Pauline.... Het is vreemd, dat ik nu, na vijf jaren, haar naam nog niet zonder ontroering

kan neerschrijven. Maar het is niet over haar dat ik te schrijven heb.

De stem van Chalosse wekte mij uit mijn mijmering.

‘Het lijkt wel of de heele kast uitgestorven is,’ bromde hij.

‘Misschien verwachten ze ons niet meer,’ zei ik. ‘We hadden immers vanmiddag om half drie al hier kunnen zijn?’

‘Ja, dat is de schuld van dien vervloekten regen. Maar ik heb toch signalen gegeven; die moeten ze gehoord hebben. Ik kan den wagen eigenlijk ook wel direct in de garage brengen.’

Hij wees op een laag gebouwtje rechts van het kasteel, een geheel vrijstaande loods, die door zijn smakeloosheid en zijn volslagen gebrek aan architectuur zonderling detonneerde naast de statigheid van het eeuwenoude gebouw.

De klok van het kasteel, die wij boven het vrij regelmatig gebouwde middenstuk zagen hangen, liet vijf slagen hooren; vijf heldere geluiden, die ijl en licht en zorgeloos uitvloeiden in het triestige ruischen van den regen.

Bijna op hetzelfde oogenblik dook naast ons een gestalte op. Ik schrok even toen ik haar zag. Het was een vrouw met een donkeren doek over het hoofd geslagen; in het beenige, bleeke gelaat gloeiden een paar vreemde, groote oogen.

‘Gaan jullie daarheen?’ zei ze met een heesche stem, terwijl haar gestrekte arm wees naar het kasteel. Pas dan op.... pas op voor de schaduw van Capoulet!’ ....

Professor Chalosse, die in een slecht humeur was,

bromde wat in zijn baard. Hij was hier meer geweest; blijkbaar kende hij de vrouw. Voor mij had dit vreemde wezen iets fascineerends. Waar was ze zoo plotseling vandaan gekomen? Een bedelares was het niet, dat was aan haar uiterlijk wel te zien; trouwens, wie zou in deze doodsche omgeving komen om te bedelen! Ze kon zoo op het oog een vijftig jaar zijn en ik vermoedde, dat het vroeger een mooie vrouw geweest was. Grauwe haarslierten kwamen onder den doek uit, die haar gelaat omgaf. En dat gelaat, strak en mager, met de groote, fel-glanzende oogen, had onmiskenbaar de expressie van iemand, die niet normaal denkt.

Meewarig keek ik haar aan.

Plotseling begon de vrouw te lachen. Een zachte, schorre lach, waarbij haar heele gezicht tot een wonderlijken grijns vertrok.

'Jij bent verliefd, jongeman!' zei ze met haar klanklooze, omfloerste stem, en terwijl ze haar gezicht dicht bij het mijne bracht, liet ze er bijna fluisterend op volgen:

'Maar je liefje wil je niet hebben! .... Wees er maar blij om; dat had nooit wat kunnen worden. Er wacht een ander op je. Overal wachten eenzame mannen en eenzame vrouwen op elkaar, maar ze kunnen elkaar niet vinden!'

Meteen schuifelde ze snel weg in de schemering van den regen, in de richting van de poort, waardoor wij op het voorplein gekomen waren.

Verbaasd keek ik haar na.

'Wie is dat?' vroeg ik huiverend.

Professor Chalosse lachte.

‘Je schijnt gevoelig te zijn voor romantiek, Donia,’ zei hij. ‘Het is de vrouw van een vroegeren boschwachter van Capoulet. Ze is niet wel bij 't hoofd, maar ze doet geen mensch kwaad. Maar wacht - daar komt Martin aan, dien kunnen we beter gebruiken dan die ouwe stakker, die niet weet wat ze zegt.’

Om den linker hoektoren van het kasteel was een bejaarde man verschenen, die met kleine, vlugge passen op ons toetrad.

‘Hallo Martin!’ riep Chalosse met zijn basstem, ‘rekenen jullie nog op ons?’

‘Natuurlijk, m'sieur,’ antwoordde de oude man ijverig. ‘De heeren worden verwacht. Mijnheer de graaf had geloof ik gedacht, dat u vroeger zou komen. Heeft u een ongeluk gehad?’

‘Neen, maar het scheelde niet veel,’ zei Chalosse. ‘De wegen zijn hier gevaarlijk met den regen.’

Wij waren 's morgens uit Montauban vertrokken, waar we den vorigen nacht gelogeerd hadden. Het was een drukkend warme Septemberdag en naarmate we meer zuidelijk kwamen, schoven we als het ware onder een laag hangend, loodgrijs wolkendak, dat achter ons, laag aan de kim, een smalle strook van den lichten hemel open liet. Het was volkomen windstil; vluchtige bliksemstralen streepten door het broeiende zwerk. We konden nog juist Toulouse bereiken voor het onweer in al zijn hevigheid losbarstte. Na een drie kwartier dreef de bui over naar het noorden; de overvloedige regen verminderde, maar hield niet geheel op. De lucht werd over het heele uitspansel van een stille, eendere grijsheid; de wind, tijdens het onweer

even hevig opgestoken, was snel weer gaan liggen.

Wij zetten onzen tocht voort. Tot nu toe hadden Chalosse en ik van Parijs af beurtelings achter het stuurrad gezeten, maar ik achtte het nu geraden, het chauffeeren maar aan mijn reisgenoot over te laten, die daarin mijn meerdere was. De autowegen zijn, zooals trouwens overal in Frankrijk, in de Pyreneeën buitengewoon goed, maar de steile hellingen en de scherpe bochten eischen van den bestuurder bekwaamheid en beheersching. En des te meer was dat nu, door de gladheid van de beregende wegen, het geval. Chalosse hield van een flinke vaart en hij reed op het roekelooze af; even voor Tarascon-sur-Ariège[1.)] scheelde het maar weinig of de wagen was geslipt en wij waren hals over kop in het diepe ravijn gestort van de Ariège, die, gezwollen door den regen, bruisend over steenen en rotsblokken voortstuwde.

Tot recht begrip van zaken kan het zijn nut hebben, dat ik, vóór ik de wonderlijke en sombere gebeurtenissen beschrijf, die ik op Capoulet beleefde, met enkele woorden uiteenzet, hoe het kwam dat ik mij daarheen begaf.

Nadat ik in Delft mijn diploma had behaald als scheikundig ingenieur, was ik een poos werkzaam als assistent aan het chemisch laboratorium van professor Chalosse in Parijs. Ik kreeg er eenige bekendheid door een paar artikelen in tijdschriften en werd bevriend met een kleinen kring van geleerden en kunstenaars, waardoor ik mij in Parijs langer ophield dan oorspron-

1.) Er zijn in het zuiden van Frankrijk twee steden, die Tarascon heeten. De door Daudet's ‘Tartarin’ vermaarde stad ligt aan de Rhône, het andere stadje draagt ter onderscheiding de bijvoeging ‘sur-Ariège’.

kelijk mijn bedoeling was. Niet dat er overigens veel was dat mij aan Holland bond; mijn vroeg gestorven moeder was een Française en in mijn jongensjaren had ik mijn vacantie herhaaldelijk bij mijn Fransche familie doorgebracht, gewoonlijk in gezelschap van mijn vader, die de nagedachtenis van zijn diep beminde vrouw met groote piëteit in eere hield.

Tot mijn Parijsche vrienden behoorde de jonge graaf De Fontenay, wiens vader het kasteel Capoulet, in de nabijheid van het gelijknamige dorp in de oostelijke Pyreneeën, bewoonde. Firmin de Fontenay studeerde in de rechten, maar hij scheen zich daarmee niet te haasten. Hij had aanleg voor literatuur, schreef nu en dan verzen en mengde zich in de critiek van den dag. Wij voelden ons tot elkaar aangetrokken en herhaaldelijk had Firmin zijn verlangen te kennen gegeven, dat ik eens een deel van mijn vacantie op Capoulet zou doorbrengen. Ik had telkens vage toezeggingen gedaan en er zou misschien nooit iets van gekomen zijn, als niet professor Chalosse, die de familie De Fontenay kende en meermalen op Capoulet had vertoefd, er ook niet dit jaar heen gegaan was. Zoodra Firmin van het plan van Chalosse hoorde, drong hij er op aan, dat ik mee zou komen. Professor Chalosse zelf ondersteunde zijn verzoek en bood mij een plaats in zijn wagen aan, en voor deze dubbele uitnoodiging zwichtte ik. De tijd werd bepaald op begin September; Firmin zou dan terug zijn van een reis door de Oostenrijksche Alpen. Later bleek evenwel dat hij eerst twee dagen na onze aankomst op Capoulet zou kunnen arriveeren.

Ik moet hier nog bijvoegen, dat het gezelschap van

professor Chalosse mij eigenlijk niet aangenaam was. Mijn respect voor zijn onbetwistbare geleerdheid was grooter dan mijn sympathie voor hem als mensch. Ik had geen hekel aan hem maar ik hield ook niet van hem. Vertrouwelijk zou ik met hem nooit hebben kunnen worden en hoewel ik hem herhaaldelijk aan huis bezocht, hield ik hem geheel buiten mijn privé-aangelegenheden.

Zoo stond hij ook buiten de gevoelssfeer, die mij de laatste maanden had beheerscht, en die het gevolg was van mijn wanhopige verliefdheid op het mooie en grillige wezen, waarvan ik nu nog niet weet, of zij goed was of slecht. Ik zal het ook nooit weten. Maar ik moet deze verliefdheid hier even aanroeren, omdat zij de stemming aangeeft, waarin ik op Capoulet aankwam; een stemming van gelatenheid en berusting, van geneigdheid tot mijmeren en bezinning. Firmin de Fontenay kende mijn moeilijkheden en mijn strijd om ze te overwinnen. Bij de bespreking van het reisplan had hij er zijn voldoening over geuit, dat ik eenigen tijd in een andere omgeving zou vertoeven.

Maar wie ontgaat zijn noodlot? - De eerste, die ik op Capoulet ontmoette, de vreemde, tragische vrouw, die mij nooit in haar leven kon hebben gezien, sprak mij over de onbereikbare geliefde.

II
Op Capoulet.

Een tweede persoon kwam, om den linker hoektoren van het kasteel heen, op ons toe. Het was een kleine man met een gedrongen gestalte, die van groote lichaamskracht getuigde. Hij droeg een bruine chauffeurslivrei.

‘Daar komt Lamond aan,’ zei Martin, dien ik voor den major domus van het kasteel hield (en later bleek, dat ik mij daar niet in had vergist); ‘hij zal uw wagen in de garage brengen. Voor uw bagage wordt gezorgd. Willen de heeren mij maar volgen? Trouwens, mijnheer de professor kent den weg.’

Wij gingen met Martin mee om het kasteel heen en traden binnen door een kleine zijpoort. Een tamelijk smalle, laag-gewelfde gang leidde naar de groote hall.

Hier wachtte ons de graaf De Fontenay. Hij begroette professor Chalosse als een oude bekende en heette mij hartelijk welkom, met die eigenaardige beminnelijkheid, waaraan elk vertoon van macht of meerderheid vreemd is en waardoor men zich dadelijk op zijn gemak voelt.

‘Het spijt mij, dat Firmin nog niet terug is, mijnheer Donia,’ zei hij. ‘Nu komt u zoo heelemaal in een vreemde omgeving.’

‘Hij heeft mij toch bij zich!’ zei Chalosse, terwijl hij me amicaal op den schouder sloeg.

De Fontenay glimlachte.

Het gebaar van den professor was goed bedoeld en ik aanvaardde het ook zoo, maar toch frappeerde mij het verschil in beider optreden. Ook het uiterlijk van beide mannen was zeer verschillend. Chalosse was een zwaargebouwde kerel met een baardig gezicht, een zinnelijken mond en een wilskrachtigen, eenigszins gebogen neus. Het mooie van zijn gelaat werd gevormd door het bovenste gedeelte: de oogen en het hooge voorhoofd, dat van groote intelligentie getuigde. Maar zijn verschijning duidde meer op kracht dan op fijnheid van geest; zijn bewegingen waren bruusk en nonchalant; zijn stem was zwaar, zijn lach luidruchtig en bassend als van een hond. Als hij luid lachte vond ik hem bepaald weerzinwekkend.

De graaf De Fontenay was een lange, magere man, met een eenigszins gebogen gestalte. Hij had een tamelijk zwaren, grijzenden knevel, die evenwel de beminnelijke lijn van zijn mond niet kon wegnemen. Het weelderige grijze haar was in het midden gescheiden. De rimpels in zijn voorhoofd en de groeven om de oogen spraken van veel verdriet, dat deze man moest hebben ondervonden.

Firmin had mij verteld, dat zijn vader en professor Chalosse studiegenooten waren. Wat mij, na de kennismaking met den graaf De Fontenay, verbaasde, was dat zij tevens vrienden bleken te zijn en dat nog zoo lang na hun studietijd waren gebleven.

De graaf ging ons voor door de rechthoekig ombuigende gang en leidde ons binnen in een tamelijk groote, modern ingerichte kamer aan de achterzijde van het kasteel.

‘U treft het slecht,’ zei onze gastheer, toen we gezeten waren en sigaretten hadden aangestoken. ‘Bij helder weer is het uitzicht hier buitengewoon mooi. Dan kunnen we de bergen zien van Andorra. Maar laten we hopen dat morgen de zon schijnt.’

Ik begaf mij even naar het venster en tuurde in de grijsheid van den regen-triestigen middag. De Fontenay legde mij uit, dat het kasteel gebouwd was op het vooruitspringende gedeelte van een rotspartij, die hier scherp afbrak. Op een diepte van ongeveer honderdvijftig meter stroomde een beek, die zich in de nabijheid van Tarascon in de Ariège uitstortte. Diep in het dal waren dichte bosschen, waar men ver over heen keek.

‘Uit een strategisch oogpunt beschouwd, ligt het huis niet ongunstig, merkte de graaf glimlachend op. ‘Gelukkig dat ik er geen gebruik van behoef te maken. Mijn voorouders zijn niet altijd zoo fortuinlijk geweest. In de Middeleeuwen is hier heel wat afgevochten. Een van mijn voorvaderen heeft er een boek over geschreven, dat in de bibliotheek moet staan. Ik weet niet of u zich voor historische bijzonderheden interesseert....’

‘Zeker, zeker!’ haastte ik mij te antwoorden.

‘Maar u is immers doctor in de scheikunde?’

‘Inderdaad. Maar de geschiedenis, en speciaal die van afzonderlijke steden en gebouwen, heeft me altijd levendig geïnteresseerd.’

Het was geen beleefdheidsfrase, dat ik dit zei. En daarom hinderde het mij, dat Chalosse met zijn bassenden lach opmerkte:

‘Nou nou, Donia, ik geloof dat we dat cum grano salis moeten opvatten!’

‘Pardon,’ zei ik eenigszins gepiqueerd. ‘Ik heb indertijd geaarzeld, welke richting ik volgen zou. Als ik geen scheikunde gekozen had, zou het geschiedenis geweest zijn. Ik heb trouwens in mijn studententijd nog historische artikelen geschreven in Hollandsche tijdschriften.... Ik kan ze u laten zien.’

‘Maar beste dokter,’ merkte De Fontenay gemoedelijk op, wij gelooven u natuurlijk op uw woord. En als uw belangstelling in de historie zich ook uitstrekt tot mijn huis, dan zal ik u daar bijzonder erkentelijk voor zijn en u daar alle gewenschte inlichtingen over geven.’

‘Heel graag.’

Ik was een beetje van mijn stuk gebracht. De opmerking van professor Chalosse was stellig van onschuldigen aard en ik mag ook niet zeggen, dat ik mij beleedigd voelde. Maar ik kon in dien tijd nu eenmaal niet veel hebben en mijn stemming begon dan ook snel te slinken. Opnieuw kwam een gevoel van spijt in me op, dat ik deze uitnoodiging had aanvaard. Het kostte mij moeite, aan de conversatie te blijven deelnemen en onze gastheer scheen dat te merken. Hij richtte alleen nu en dan, terloops, het woord tot mij en sprak voornamelijk met Chalosse. Ik voelde, met welk een fijnen tact deze edelman, in den waren zin des woords, zijn gasten behandelde en met eenige moeite gelukte het mij, althans conversabel te blijven. Toch stuwden onrust en vaag-vreemde angst achter mijn uitgesproken gedachten; er was een deel van mijn persoonlijkheid, dat weg-droomde naar het triestige uitzicht, de doorregende schemering daar buiten, ver weg, naar de in nevel verwaasde bergen van Andorra....

De deur ging open en Monique kwam binnen.

Firmin had me verteld, dat hij een zuster had, die drie jaren jonger was dan hij. Vóór onze aankomst had ik er vluchtig aan gedacht, dat ik haar ontmoeten zou, maar - het is penibel, dat ik telkens op mijn verliefdheid moet terugkomen - in mijn gedachten was nu eenmaal geen plaats voor een andere vrouw dan voor haar, Pauline.... Zij komt verder in dit verhaal niet voor; wel Monique....

Als ik over alles nadenk, wat ik op Capoulet beleefd heb, dan komt haar stille figuur naar voren en ik denk met teederheid aan het wederzijdsche vertrouwen, dat tusschen ons ontstond. Wij zijn goede vrienden geworden en vriendschap is een schoon ding in een menschenleven, en iets zeldzaams tusschen man en vrouw. Maar het heeft geen zin, hierover te schrijven. Bovendien loop ik op de gebeurtenissen vooruit; ik heb geen andere taak, dan de gebeurtenissen, die ik op Capoulet beleefd heb, zoo nauwkeurig mogelijk op te schrijven.

Ik begin dus opnieuw:

Monique kwam binnen.

Ze reikte mij haar lange, smalle hand met een eenvoudige natuurlijkheid en zei enkele woorden, die ik mij niet meer herinner. Haar stem was zacht en zangerig. Haar houding, haar optreden, haar heele wezen getuigde van die beschroomde teederheid, die een fatsoenlijk man onmiddellijk eerbied inboezemt en die de sterkste bescherming is voor de kuische vrouw.

Monique viel niet op als een mooi meisje. Haar gelaat was bleek en iets te mager, haar heele figuur had trouwens iets hoekigs, en ik moet hierbij opmerken,

dat de uiterste eenvoud van haar kleeding en het glad langs het hoofd gekamde haar, mij den indruk gaven, dat zij haar charme meer verborg dan vertoonde. Maar opvallend mooi waren haar oogen, groot, diep en donker; soms, als zij ze opsloeg, leken ze haar heele gelaat te verlichten en dan werd Monique plotseling een mooi meisje. Maar dat gebeurde niet vaak; bij de weinige woorden, die ze tegen mij sprak, keek ze gewoonlijk verlegen langs mij heen. Een bloem, die te weinig zon krijgt, dacht ik, toen ik naar haar broze, eenigszins naar voren gebogen schouders keek. Ze moest aan sport doen, tennissen, roeien, zwemmen.... In gedachten vergeleek ik haar met haar broer, mijn vriend Firmin de Fontenay, die, zooals ik heb opgemerkt, niet aanwezig was, en eerst over twee dagen zou terugkeeren van zijn bergtocht in de Oostenrijksche Alpen. Firmin was een heel andere persoonlijkheid dan zijn zuster; een kwiek, beweeglijk jongmensch, spraakzaam en druk van gebaren, geneigd om snel en zonder overgang van onderwerp te veranderen, naar het uiterlijk te oordeelen veel meer Franschman dan Monique Française was.

Professor Chalosse had het meisje gegroet met uitgezochte beleefdheid en zelfs met een eerbied, die ik bij hem niet zou hebben verondersteld. Hij was, bij gesprekken onder mannen, nogal gewoon, zich over de vrouw sceptisch en zelfs cynisch uit te drukken; daardoor viel zijn houding tegenover Monique mij des te sterker op. Nadat zij de kamer binnengekomen was, werd hij ook minder luidruchtig. Zijn bassende lach werd niet meer gehoord, zijn woorden waren

volkomen die van een wel-opgevoed mensch. Ik begon hem weer meer sympathiek te vinden, ik was zéér onderhevig aan stemmingen in die dagen.

Tijdens onze conversatie bleek mij, dat Monique een ontwikkeld meisje was. Ze zei wel niet veel, maar haar schaarsche opmerkingen gaven blijk van inzicht en kennis. Haar vader vertelde trouwens, dat Monique het was, die voornamelijk de bibliotheek bijhield en de nieuwe aanwinsten verzorgde; zij bleek uitmuntend op de hoogte te zijn van de nieuwste stroomingen in de Europeesche letterkunde, terwijl ze evenmin een vreemdelinge was in de klassieke literatuur. Ik merkte op, dat zij met haar kennis ongaarne voor den dag kwam, toen de graaf De Fontenay met een vaderlijken trots, die overigens goed te begrijpen was, de kwaliteiten van zijn dochter naar voren wilde brengen.

III
Een schaduw uit het verleden.

Onder een glas wijn, dat de bedrijvige Martin rustig en beheerscht serveerde, werd de conversatie voortgezet, en zonder het eigenlijk zelf te willen, bracht ik het gesprek op de vreemde vrouw, die wij bij onze aankomst op Capoulet hadden ontmoet.

‘Dat is een ongelukkig en beklagenswaardig schepsel,’ merkte de graaf op. ‘Ze is waanzinnig en volkomen on-sociabel, maar ze doet niemand kwaad. Dr. Monet, de verloofde van mijn dochter, heeft haar in zijn inrichting een tijdlang in observatie gehad, en hij is van oordeel, dat het een ongeneeslijk geval betreft. Zij is de weduwe van mijn vroegeren boschwachter, Vergniaud; dat is indertijd een treurige geschiedenis geweest. Vergniaud is vermoord. Vermoord onder geheimzinnige omstandigheden, die nooit opgehelderd zijn. Het is ruim vier jaar geleden. Vergniaud kwam op een avond niet thuis. Ik had hem 's middags nog bij me in mijn werkkamer gehad en verschillende zaken met hem geregeld. Hij was opgeruimd en tevreden zooals gewoonlijk en ik bemerkte niets bijzonders aan hem. 's Avonds laat kwam zijn dochter hier naar hem informeeren; hij was niet thuisgekomen. Wij konden geen enkele inlichting geven. Den volgenden morgen, toen Vergniaud er nog niet was, brachten

wij de plaatselijke politie op de hoogte, en nog een dag later ook de politie van Tarascou. Maar alle onderzoekingen in den omtrek bleven vruchteloos. Eerst een dag of tien later werd zijn lijk toevallig door houtsprokkelaars in het bosch gevonden. Hij was door messteken afgemaakt en men had zijn lijk op een afgelegen plek onder bladeren verborgen. Het geval verwekte, zooals te begrijpen is, veel opschudding. Het is hier een rustige omgeving en zulke tragische gebeurtenissen behooren hier tot de uiterste zeldzaamheden. Wekenlang werd er over gesproken. De politie heeft gedaan wat ze kon, maar men heeft nooit een spoor van den moordenaar gevonden. Het ging mij aan mijn hart. Vergniaud was een brave, oppassende kerel; hij was twaalf jaar in mijn dienst en had me nooit eenige reden tot ontevredenheid gegeven. In zijn omgeving was hij populair; lid van het dorpsfanfarecorps en meer van die dingen. Ik heb indertijd nog een bedrag van tienduizend francs uitgeloofd voor dengene die de noodige aanwijzingen zou kunnen geven, maar het hielp niet.'

'Kan het geen wraakneming van stroopers geweest zijn?' veronderstelde ik.

Professor Chalosse knikte.

'Dat heb ik ook al eens verondersteld,' zei hij. 'En bij die meening blijf ik nog.'

'Onmogelijk is het zeker niet,' hernam de graaf. 'De politie heeft daar natuurlijk ook aan gedacht en haar onderzoek in die richting uitgestrekt, maar eveneens zonder resultaat. Processen wegens wildstrooperij zijn gedurende de dienstperiode van Vergniaud trouwens maar weinig voorgekomen en voor zoover

men kon nagaan, waren ze geen van alle van dien aard, dat de boschwachter zich er een doodelijke vijandschap door op den hals kon hebben gehaald. Hij heeft mij ook nooit iets van dien aard meegedeeld. Het blijft een duistere geschiedenis.'

'Je hebt mij, meen ik, toch eens verteld, dat ze een strooper een tijdlang in verband met het geval hebben vastgehouden,' merkte Chalosse op.

'Dat is ook zoo,' beaamde de graaf. 'Een zekere Sarette, een persoon, die niet al te best bekend stond. Men heeft hem indertijd verdacht en het staat vast, dat hij met Vergniaud wel eens ongenoegen gehad heeft. Hij heeft een paar weken in arrest gezeten, maar men heeft hem wegens gebrek aan eenig bewijs weer op vrije voeten moeten stellen. Sarrette is later uit het dorp vertrokken; waar hij tegenwoordig woont, weet ik niet.'

'De vrouw van Vergniaud was bij het leven van haar man al iemand met zwakke zenuwen, maar na de vreeselijke gebeurtenis, die ik u verteld heb, is het arme schepsel volkomen krankzinnig geworden. Ze woont met haar zoon en haar dochter hier in de buurt. Het meisje werkt nu en dan op het huis. Den zoon heb ik, na den dood van Vergniaud, als boschwachter aangesteld, eigenlijk meer uit piëteit voor den vader dan om zijn eigen verdiensten, want zijn antecedenten waren niet gunstig. Ik heb hem dan ook niet kunnen handhaven; hij deed zoo weinig zijn plicht, dat ik hem na een maand of vijf heb moeten ontslaan. Sedert is hij zijn zuster en zijn arme moeder, voor wie ik een kleine toelage heb vastgezet, tot last. Ik hoor niet veel goeds van hem; hij drinkt en vecht,

en Bourdon, mijn tegenwoordige boschwachter, heeft het al een paar keer met hem aan den stok gehad wegens strooperij. Het is een onaangename zaak; hij had al in de gevangenis kunnen zitten, maar de nagedachtenis van zijn vader, het ongeluk van zijn moeder....'

De graaf voltooide den zin niet, maar keek ernstig voor zich.

'Je kunt ook al te lankmoedig zijn,' meende professor Chalosse.

De Fontenay ging niet op deze opmerking in. Het bleef eenige oogenblikken stil, er leek een stemming van triestigheid te groeien binnen de wanden van de kamer, waarin allengs de schemering aanzwol achter de beregende ruiten.

Ik moet hier opmerken, dat mijn eenig doel is: het schrijven van een kroniek der gebeurtenissen op Capoulet, gedurende mijn verblijf aldaar. Gebeurtenissen, die zoo angstwekkend waren, dat de herinnering mij nu nog doet huiveren, zoo, dat ik het als een bevrijding voel, ze op te schrijven.

Sensationeele en schokkende gebeurtenissen gaan heel dikwijls vooraf door kleinere dingen, die men naderhand als aanwijzingen beschouwt. Op het moment zelf trekken die kleinere voorvallen natuurlijk niet de aandacht. Zoo hechtte ik er volstrekt geen beteekenis aan, dat de graaf De Fontenay een zeer nerveus persoon was. Ik kende hem niet van vroeger, en wist dus ook niet, of deze nervositeit door de omstandigheden veroorzaakt werd, dan wel, of onze gastheer altijd zenuwachtig was. Professor Chalosse vertelde mij

nog dienzelfden avond, dat ook hij het opgemerkt had, en dat hij het niet natuurlijk achtte. Maar ook toen hechtte ik er nog volstrekt geen beteekenis aan en ik dacht er niet verder over na.

Toen de graaf zijn verhaal betreffende den geheimzinnigen moord op den boschwachter beëindigd had, zou ik hem graag nog iets naders gevraagd hebben over de ongelukkige vrouw, die wij bij onze aankomst op Capoulet hadden ontmoet. Ik had hem een vraag willen stellen over de eigenaardige gave van de helderziendheid, die deze vrouw blijkbaar moest bezitten. Maar ik deed het niet. Wat de vrouw mij zoo plotseling had gezegd, was blijkbaar ontsnapt aan de aandacht van professor Chalosse, en wanneer ik nu het gesprek bracht op het vermogen, dat ik bij het arme schepsel veronderstelde, zou ik tegenover hem en den graaf ook melding moeten maken van wàt zij mij gezegd had. Beide mannen mochten dit althans van mij verwachten. En ik wilde, of liever, ik kon daarover niet spreken. Het was mogelijk, dat zij iets wisten van mijn hopelooze liefde voor Pauline - Firmin kon hen daarover hebben ingelicht -, maar men zal begrijpen, dat ik over een zaak van zoo intiemen aard het stilzwijgen wenschte te bewaren en dat daarom mijn vraag naar de weduwe van den boschwachter onuitgesproken bleef. Het gesprek nam trouwens spoedig een andere wending, doordat er een bezoeker binnenkwam; een persoon, die vluchtig door onzen gastheer was genoemd: Dr. Monet, de verloofde van Monique de Fontenay.

Toen de graaf tijdens zijn verhaal terloops had gezegd, dat zijn dochter verloofd was, had die mede-

deeling mij even verwonderd. Het klinkt misschien vreemd, maar Monique leek mij geen meisje om verloofd te zijn. Er zijn vrouwen, met wier persoonlijkheid men het erotische element moeilijk verbinden kan, zonder dat het haar daarom aan charme, aan aantrekkelijkheid hoeft te ontbreken. Zoo'n vrouw scheen mij Monique; er was iets etherisch, ik zou bijna zeggen, iets onwerkelijks aan haar; een man zou eerder een voorwerp van vereering in haar zien dan dat hij op een gewoon-menschelijke manier op haar verliefd werd.

Ik had mij deze gedachten vluchtig gerealiseerd, en ze namen eerst weer vorm aan, toen de verloofde van het meisje binnentrad. Het licht werd aangestoken en ik zag een langen, mageren man voor mij, die met de uiterste correctheid was gekleed. Hij had een kalkachtig-bleek gezicht en een korten, zwarten baard; naar schatting leek hij me tusschen de vijf en dertig en veertig jaar. Hij converseerde met een zekere aanstellerige beminnelijkheid en sprak met een krakerige stem. Ik heb een hekel aan zulke mannen, waarschijnlijk, omdat ik zelf dit gemak om mij onder menschen te bewegen niet in groote mate bezit.... Gelukkig hoefde ik weinig te zeggen; slechts een enkele maal richtte Dr. Monet het woord tot mij. Hij scheen onmiddellijk mijn weinig conversabelen aanleg te voelen en wist daar blijkbaar rekening mee te houden. Dat ik hem ondanks dit prijzenswaardige optreden toch in stilte vervelend vond, moest ik nog tijdens het gesprek toeschrijven aan de neiging, die mij in die dagen beheerschte: de neiging om alles, menschen en dingen, van den donkeren kant te bezien.

Ook tegenover zijn verloofde had Dr. Monet die min of meer gemaakte beleefdheid. Ik vroeg mij af, wat de stille, ernstige Monique in dezen vreemdsoortigen minnaar kon behagen en verweet mij op hetzelfde oogenblik het onbillijke van mijn gedachten.

Ik vernam uit het gesprek, dat Dr. Monet directeur was van een groot krankzinnigengesticht in het naburige stadje Vicdessot, dat hij verschillende artikelen had gepubliceerd in tijdschriften op medisch gebied en dat hij een professoraat aan de Brusselsche universiteit had afgeslagen. Deze laatste mededeeling kwam uit den mond van Chalosse, en de glimlach, die daarna verscheen om de lippen van Dr. Monet, leek er mij op te wijzen, dat den verloofde van Monique eenige ijdelheid niet vreemd was.

Na het avondeten, waarbij me opviel, dat Dr. Monet slechts een glas spuitwater en professor Chalosse een heele flesch Bourgogne dronk, leidde mijn gastheer mij het kasteel rond. Het was onregelmatig gebouwd en ik zal den lezer niet vermoeien met een beschrijving van de vertrekken, gangen en trappen; voor zoover eenige kennis van de situatie noodig is om de gebeurtenissen goed te kunnen begrijpen, kom ik er later nog op terug. Alles sprak hier van een ver verleden en de graaf De Fontenay deelde op zijn eenvoudige en beminnelijke wijze allerlei historische bijzonderheden mee. Beneden werd mijn aandacht vooral getrokken door de groote wapenzaal aan de achterzijde van het gebouw, een zaal, die veel van een museum had, met de zware harnassen in de hoeken en de talrijke zwaarden, sabels en bijlen in de rekken

langs de wanden. De bibliotheek bevond zich op de eerste verdieping, in een groot hoekvertrek, dat op het voorplein uitzag. Zij bevatte een aanzienlijke verzameling boeken op historisch gebied, die evenwel niet al te best gerangschikt waren.

‘Mag ik er morgen wel eens in rondsnuffelen?’ vroeg ik.

‘Er is al bij voorbaat met uw verlangen rekening gehouden,’ merkte mijn gastheer glimlachend op. ‘Er is een logeerkamer voor u in gereedheid gebracht, die aan de bibliotheek grenst en die er door een tusschendeur mee in verbinding staat.’

Hij opende een zijdeur en liet mij een blik in de bewuste kamer werpen.

‘Op deze manier kunt u het makkelijkst van de bibliotheek gebruik maken,’ zei de graaf, ‘en op elk oogenblik van den dag en den nacht. Moderne literatuur zult u hier evenwel niet vinden; die heeft Monique in haar kamer. U kunt natuurlijk over alles beschikken. Wij zijn hier gewoon, nog al vroeg naar bed te gaan, maar wanneer u, als Parijzenaar, zich daar niet mee kunt vereenigen, staat het u vrij, zooveel uren voor studie of lectuur aan den dag vast te knoopen als u zelf verkiest. Andere ontspanning kunnen wij u hier maar weinig aanbieden,’ voegde hij er bij; ‘ik vrees maar al te zeer, dat u zich in dit afgelegen oord spoedig zult gaan vervelen.’

‘Ik geloof het niet,’ antwoordde ik met warmte. ‘Ik verzeker u, dat ik uw gastvrijheid op den hoogsten prijs stel, en.... dit kan ik u wel zeggen: eenzaamheid en stilte zijn mij op het oogenblik meer dan ooit welkom.’

De graaf keek mij ernstig aan, maar hij stelde geen vragen. Zijn blik verwarde mij eenigszins en er kwam een drang in mij op, met hem te spreken over de dingen, die mijn gedachten droevig maakten.

Maar ik deed het niet. Ik weet niet, of de graaf De Fontenay op een nadere verklaring wachtte. Wij zwegen beiden enkele seconden, daarna ging hij mij voor om mij het kasteel verder te laten bezichtigen.

IV
Nachtelijke verrassingen.

In het vorige hoofdstuk heb ik gesproken over zekere ‘kleinere voorvallen’, die aan de latere groote gebeurtenissen kunnen voorafgaan. Ik beleefde dezen eersten nacht een eigenaardig avontuur, waaraan ik dadelijk een zekere beteekenis hechtte, al kon ik in de verste verte niet vermoeden, wat die beteekenis zou zijn. Over dat voorval zal ik nu eerst spreken, ook omdat het past in de chronologische volgorde van de feiten, die ik te vermelden heb.

Men was op Capoulet inderdaad gewoon, tamelijk vroeg ter ruste te gaan. Reeds vóór half elf bevond ik mij op mijn kamer, en hoewel dit volstrekt niet mijn gewoonte was, vond ik het niet onaangenaam. Niet alleen, dat de eenzaamheid in dezen tijd een sombere bekoring voor mij had; ik was ook moe, gewoon, lichamelijk moe, een verklaarbaar verschijnsel, als men het in verband brengt met de vele slapelooze nachten, die ik had doorgebracht met in de Parijsche straten rond te loopen, zonder doel en zonder hoop. De volstrekte stilte, de ongewone rust van mijn kamer.... ik voelde het bij het binnenkomen dadelijk: deze tegenstelling met het woelige Parijs was te groot om onmiddellijk te kunnen accomodeeren. Mijn bed was uitmuntend, maar de slaap bleef uit. Ik wendde mij

links en rechts, ik probeerde in slaap te vallen door op mijn rug te gaan liggen; alles vergeefsch.

Ik draaide het licht weer aan. Het horloge, dat op mijn nachtkastje lag, wees drie minuten over half twaalf. Ik had ongeveer een uur in bed gelegen.

Op hetzelfde oogenblik hoorde ik het slaan der klok van het kasteel; één heldere, vibreerende klokkeslag. Daarna weer stilte, de zware, bijna angstwekkende stilte, die in en om het huis oppermachtig heerschte.

Ik keek rond in de kamer.

Het was een tamelijk groot, vierkant vertrek, met donker behangsel en groote, sombere meubelen. Een paar schilderijen aan de wanden, in diepe vergulde lijsten, vormden de eenige versiering. Er waren twee deuren; de eene kwam uit op de gang, de andere gaf blijkbaar toegang tot de bibliotheek. Dit moest de deur zijn, die de graaf mij van den anderen kant getoond had. Deze deur bevond zich recht tegenover mijn bed.

Langs de kleine vensters hingen roerloos de donkerroode damasten gordijnen. Ik had ze niet dichtgetrokken. Daarachter was het ondoordringbare zwart van den nacht, dat bergen en bosschen verborg, heel de woeste ongereptheid van de oostelijke Pyreneeën.

Ik was benieuwd naar het uitzicht, dat ik den volgenden morgen zou hebben.

Maar de morgen was nog ver, en mijn denken, waarvan de scherpte bij de minuut toenam, leek zich zoo krachtig tegen den slaap te verzetten, dat ik besloot, den strijd voorloopig maar op te geven. Opstaan? .... Mijn kamer verlaten?

De gedachte aan een zwerftocht door het groote,

stille huis had een romantische aantrekkingskracht voor me, maar het mocht, op zijn zachtst uitgedrukt, zonderling heeten, dat ik in het holst van den nacht in het kasteel ging rondspoken, terwijl iedereen sliep. Ik kon wel, zonder het te willen, ergens tegenaan stooten, van een trap vallen, de anderen wakker maken, onrust veroorzaken.... Toen herinnerde ik mij de verzekering van mijn gastheer, dat op elk uur van den dag en van den nacht de bibliotheek tot mijn beschikking zou zijn. En de bibliotheek was vlakbij; ik behoefde maar één deur te openen en niemand zou er door gestoord worden.

Half besloten richtte ik mijn oogen op de deur tegenover mij. Reeds maakte ik een beweging om het lichte dek van mij af te schuiven, toen er plotseling iets gebeurde, dat mij deed schrikken. *Het handvatsel van de deur dat*, *in schuinen stand*, *iets naar beneden gericht was*, *bewoog zich.* Langzaam, geruischloos, werd het omgedraaid, tot het loodrecht naar beneden wees. *De deur werd op een kier geopend en onmiddellijk weer gesloten*, waarna de deurknop weer zijn gewonen stand aannam.

Het gebeurde in een paar seconden. Ik schoot overeind in bed en staarde naar de deur. Er gebeurde verder niets. Wàs er wel iets gebeurd? Deze vraag hield mij bijna dadelijk bezig. Natuurlijk, ik wist zeker, dat ik de deurknop had zien bewegen.... ik wist zoo goed als zeker, dat de deur op een kier had gestaan.... maar ik bedacht ook, dat dingen, die men zeker of zoo goed als zeker weet, later toch ook wel eens niet gebeurd blijken te zijn. Leed ik aan hallucinaties? Tot nog toe had ik er nog niets van bemerkt, al was ik

sinds weken onderhevig aan nervositeit. Maar dat was een gevolg van de omstandigheden; mijn zenuwen waren overigens altijd normaal geweest. Wrevelig schoof ik het denkbeeld van een zinsbedrog van mij af. Dat was goed voor een opgewonden bakvischje; ik schaamde mij er over. Wat ik gezien had, was werkelijkheid, en ik wilde er meer van weten.

Snel stapte ik mijn bed uit en liep naar de deur. Maar voor ik de kruk aanraakte, bleef ik een oogenblik staan. Alles was doodstil. Een lichte huivering liep langs mijn rug; ik was - waarom zou ik het niet bekennen? - een beetje bang, juist omdat alles zoo stil bleef. Zonder dat ik mijzelf voor een held houd, geloof ik, dat ik niet minder persoonlijken moed bezit dan een ander normaal sterveling, maar het ongewone van de omstandigheden, waarin ik mij bevond.... Doch waarom zal ik trachten mij te verontschuldigen; wil men mijn aarzeling lafheid noemen, goed. Zij duurde niet lang. Behoedzaam draaide ik de deurkruk om. Maar mijn poging om de bibliotheek binnen te gaan, had geen succes. *De deur was afgesloten.*

Met het constateeren van dit feit verviel de mogelijkheid van een zinsbedrog. Er moest iemand zijn, die mij het openen van de deur wilde beletten. Waarom, dat kon ik in de verste verte niet vermoeden. Maar die persoon moest enkele oogenblikken geleden nog in de bibliotheek geweest zijn. Misschien was hij er nog wel. Mijn nieuwsgierigheid was opgewekt. Er was nog een deur, die tot de bibliotheek toegang gaf; deze kwam, evenals de deur van mijn kamer, op de gang uit. Ik aarzelde niet meer, trok mijn pantoffels aan en verliet mijn kamer.

In de gang was alles stil. Vóór mij kon ik uiterst flauw het venster onderscheiden, dat uitzag op het voorplein. Ik liet de deur van mijn kamer open staan, zoodat ik mij niet in volkomen duisternis hoefde te bewegen en sloop naar de bibliotheek. *Maar ook de deur*, *die op de gang uitkwam*, *bleek afgesloten te zijn.* Het was nu wel heel duidelijk, dat er een persoon bestond, die althans dezen nacht het gebruik van de bibliotheek voor zich alleen wenschte te hebben.

Er bleef mij niets anders over dan naar mijn kamer terug te keeren. En hier wachtte mij een derde verrassing.

Op mijn bed lag een stuk papier.

Haastig greep ik er naar. Het was een strook wit, ongelinieerd papier. Met potlood en met een blijkbaar verdraaide hand waren er de volgende woorden op gekrabbeld:

> ‘U moet, in uw eigen belang, uw nieuwsgierigheid bedwingen.
> De Schaduw van Capoulet.’

Eenige oogenblikken bleef ik staan met de geheimzinnige waarschuwing in de hand. Toen liep ik opnieuw naar de deur van de bibliotheek, maar zooals ik wel verwachtte was deze opnieuw afgesloten. Eerst daarna bedacht ik, dat ik handelde in strijd met de waarschuwing....

Ik had nu verschillende dingen kunnen doen. Ik had op de deur kunnen bonzen, om den persoon aan den anderen kant duidelijk te maken, dat ik zijn raad niet wenschte op te volgen. Ik dacht er over, of ik niet iemand van het dienstpersoneel er bij moest halen, maar ik wist volstrekt niet, waar ik dat personeel

moest zoeken. Nadat ik een poos met mezelf te rade was gegaan, besloot ik, voorloopig althans, niets te doen en eerst den volgenden morgen af te wachten. Dat er zich een gewone inbreker in de bibliotheek bevond was niet aan te nemen. Opnieuw bekeek ik het papier. De schaduw van Capoulet.... Plotseling schoten mij de woorden te binnen, die de krankzinnige vrouw bij onze aankomst gesproken had: ‘Pas dan op voor de schaduw van Capoulet....’ Ik had gedacht, dat het wartaal was; nu bleken die woorden een zin te hebben. Maar wat was die beteekenis?

Herhaaldelijk is later de gedachte bij mij opgekomen, dat ik uit de gebeurtenissen van dezen nacht de onheilen, die zich later voltrokken, had moeten voorvoelen. Ik weet niet, of dat juist was. Ik stond voor een raadsel, er werkte hier een kracht, die geen inmenging duldde - dat was alles wat ik weten kon. Verder was alles mysterie. De klok van het slot liet zich weer hooren; het was twaalf uur. Ik wachtte tot de laatste slag verklonken was; toen begaf ik mij weer te bed en draaide het licht uit.

Met gespannen aandacht lag ik nog een poos wakker. Maar alles bleef stil. De onbekende in de bibliotheek - of misschien was hij er niet eens meer - scheen er mee tevreden te zijn, dat men hem met rust liet.

Ik sliep gauwer in, dan ik had kunnen verwachten, droomde niet, en werd den volgenden morgen om kwart over zeven wakker. De zon scheen door de vensters naar binnen. Niets scheen er meer over te zijn van de naargeestigheid van den vorigen dag. Ik keek naar buiten, over de golvingen van de beboschte bergen;

in het dal lag het dorpje, waar wij den vorigen dag doorgereden waren. Het beloofde een mooie na-zomersche dag te zullen worden.

Terwijl ik mij aankleedde, dacht ik aan wat er dezen nacht was voorgevallen. De strook papier met de geheimzinnige woorden, die er op gekrabbeld waren, lag op de tafel. Het bewijsstuk, dat ik kon overleggen. Het stond bij me vast, dat ik niet mocht aarzelen, den graaf met het gebeurde in kennis te stellen. Misschien had de heele geschiedenis niets te beteekenen, maar men kon het toch niet weten.

Ik kon, voor ik naar beneden ging, geen weerstand bieden aan de verzoeking, nog even de deur te probeeren, die toegang gaf tot de bibliotheek. Zonder de minste moeite kon ik nu die deur openen!

Ik vond het groote hoekvertrek in volmaakte orde. De boeken in lange rijen langs de wanden, de groote, lage schoorsteen met het stemmige schilderij in het paneel daarboven, de hooggerugde, met zwart leer bekleede stoelen, de beide langwerpige tafels - alles zooals ik het gezien had, toen ik hier den vorigen avond in gezelschap van den graaf voor het eerst binnengetreden was.

Ook de deur, die op de gang uitkwam, was niet meer afgesloten. De sleutel zat aan de binnenzijde in het slot. Als het papier, dat ‘de schaduw van Capoulet’ had achtergelaten, er niet was geweest, had ik kunnen gelooven, dat ik gedroomd had....

Ik keek door het venster. Monique de Fontenay wandelde op het voorplein, vergezeld door twee groote honden, die haar vroolijk blaffend vooruitsprongen.

Ik ging terug naar mijn kamer; enkele minuten later was ik gereed om naar beneden te gaan.

V
Het verhaal van het kasteel.

Wij ontbeten met ons vieren: de graaf De Fontenay, Monique, professor Chalosse en ik. Op de vraag van mijn gastheer, of ik goed geslapen had, antwoordde ik bevestigend. Ik kon dat trouwens doen, zonder onwaarheid te spreken en ik vermeed opzettelijk, reeds nu over het gebeurde te beginnen. Vooral in tegenwoordigheid van Chalosse had ik daar bezwaar tegen. Na het ontbijt kon ik den graaf even onbemerkt te spreken krijgen en op mijn verzekering, dat ik hem iets heel eigenaardigs te vertellen had, verzocht hij mij, hem te volgen naar zijn werkkamer, die, gelijkvloers, aan de linkerzijde van het slot gelegen was.

Ik deed een kort verslag van hetgeen er dezen nacht gebeurd was en reikte den graaf het corpus delicti, de papierstrook met het geheimzinnige opschrift, over.

‘Misschien had ik u dadelijk moeten waarschuwen,’ voegde ik er bij. ‘Maar ik zag er tegen op, midden in den nacht alarm te maken, en ook, ik weet nog zoo slecht den weg hier in huis; ik wist eerlijk gezegd niet, hoe ik iemand bereiken moest....’

Mijn gastheer had aandachtig geluisterd en bekeek geïnteresseerd het papier, dat ik hem overhandigd had.

‘Dat is een vreemde geschiedenis, mijnheer Donia,’ zei hij opkijkend. ‘U zult wel geschrokken zijn.’

‘Inderdaad. Maar eigenlijk was ik toch meer verwonderd dan geschrokken. Heeft u wel eens vaker iets van dien zonderlingen bezoeker gemerkt?’

‘Neen.’

De graaf keek eenige oogenblikken voor zich en zei toen, met een blik op het papier, dat hij nog in de hand had:

‘Maar “de schaduw van Capoulet”.... dien naam hoor ik niet voor de eerste maal.’

Ik vertelde hem, dat ook ik dien naam al eerder gehoord had, namelijk uit den mond van de krankzinnige boschwachtersvrouw.

‘Ja, ja, dat is niet vreemd,’ hernam de graaf. ‘Het onontwikkelde volk hecht er geloof aan. Oude gebouwen hebben hun geschiedenissen; Capoulet heeft ook zijn legende. In de 14de eeuw is er een burchtheer geweest, Hugo de Lordat, die bij zijn vele bezittingen ook het slot Capoulet een tijdlang in eigendom had. Deze Hugo de Lordat beschuldigde zijn jonge vrouw van ontrouw en hoewel zij tot het laatst toe haar onschuld volhield, wist hij te bewerken, dat zij op het slotplein van Capoulet onthoofd werd. Het proces werd zoo haastig en onvolledig gevoerd, dat de burchtvrouw ternauwernood begreep, waar het om ging, zoodat zij telkens vroeg: “Wat heb ik misdaan?” Dit waren ook haar laatste woorden, maar zij moest sterven, zonder dat zij een antwoord op haar vraag ontving. Nu wil het verhaal, dat zij na haar dood geen rust heeft kunnen vinden; haar geest zwerft hier in de omgeving, en ook op het kasteel zelf, rond, en nu en dan manifesteert zij zich aan dezen of genen met de vraag: “Wat heb ik misdaan?” Dat is de schaduw

van Capoulet. Ik moet u eerlijk zeggen, dat ik zelf van de verschijning nooit iets heb bemerkt. Mijn geslacht bewoont het kasteel sedert het jaar 1683. In het boek van mijn grootvader, waarover ik u gisteren sprak, wordt wel de sage van de ongelukkige burchtvrouw vermeld, maar van werkelijke manifestaties wordt er niet in gerept. Het is dus wel een evenement, wat u heeft meegemaakt, m'sieur Donia!'

De graaf had gesproken op een licht spottenden toon, en ik ging daar even op in.

'Dat begin ik te begrijpen,' zei ik glimlachend. 'Overigens moet ik opmerken, dat de verschijning van de schaduw van Capoulet weinig bovennatuurlijks had. Het afsluiten van deuren en het schrijven van briefjes, zooals u er daar een in handen heeft, dat zijn nu juist geen gebruikelijke methoden voor een geestverschijning.'

'Daar heeft u gelijk in,' hernam de graaf. 'Wij moeten aannemen, dat er zich vannacht een sterfelijk wezen in de bibliotheek bevonden heeft, dat niet gestoord wilde worden. Gaat u even mee kijken? Het zou kunnen zijn, dat er iets ontvreemd is, al zou ik niet weten wat er, juist in de bibliotheek, te stelen valt.'

Ik volgde hem de trap op.

In de bibliotheek stelde De Fontenay een onderzoek in, maar reeds na enkele minuten verklaarde hij, dat hij niets verdachts kon bespeuren.

'Ik dank u in ieder geval voor uw inlichtingen,' zei hij. 'En ik hoop, dat u niet verder gestoord zult worden. Mocht u de voorkeur geven aan een andere slaapkamer, dan zegt u het maar. Doch één ding zou ik u willen vragen: of u voorloopig tegenover ieder-

een over het gebeurde wilt zwijgen. Ik zal natuurlijk maatregelen nemen; welke, dat weet ik nog niet. Maar het is beter, dat er geen ruchtbaarheid aan de zaak wordt gegeven.'

'Natuurlijk wil ik u dat graag beloven,' zei ik. 'Alleen - moet ik ook zwijgen tegenover Firmin? Die komt morgen thuis, zooals u weet.'

'Dat is waar,' hernam de graaf, zich bezinnend. 'Och neen.... tegen mijn zoon kunt u er eigenlijk wel over praten. Ik zal het hem zelf ook zeggen.'

Hij legde zijn hand op mijn arm en vervolgde:

'Ik zie niets ernstigs in het geval, mijnheer Donia. Maar we mogen aannemen, dat de dader - het mag dan een grappenmaker of iemand met slechte bedoelingen zijn - met de inrichting van mijn huis bekend is; ja, vermoedelijk bevindt hij zich zelfs hier in huis. Wanneer nu bekendheid aan het geval gegeven werd, zou ook de dader vernemen, dat er naar hem gezocht werd, en hij zou van zijn kant maatregelen kunnen nemen, die het moeilijk of onmogelijk maakten, hem op te sporen. Mag ik dus rekenen op uw discretie?'

Ik beloofde het, en op hetzelfde oogenblik kondigde Martin de komst van den rentmeester aan. De graaf verontschuldigde zich en ik begaf mij naar de bibliotheek. In de gang stiet ik op professor Chalosse, die, zooals hij tijdens het ontbijt al had aangekondigd, op de forellenvangst ging. Hij had een groot net over den schouder, een breedgeranden hoed op en hooge laarzen aan.

'Vanmiddag eten we visch, jongen!' riep hij met zijn basstem. 'Hou je van forellen?'

'Ik ben er dol op,' verzekerde ik.

‘Ik moet al heel ongelukkig zijn, als ik er niet minstens vijf en twintig thuis breng,’ zei hij, terwijl hij zijn pijp aanstak. ‘Ze zitten hier bij de vleet.’

Ik wenschte hem succes en vervolgde mijn weg naar de bibliotheek. Het gelukte mij evenwel niet volkomen mijn aandacht bij de boeken te bepalen. Het gesprek met den graaf had mij niet geheel bevredigd. Wel had ik nu niets bemerkt van de zenuwachtigheid, die professor Chalosse en ik den vorigen dag bij onzen gastheer hadden geconstateerd, maar de reactie leek mij niet natuurlijk. Wat er dezen nacht gebeurd was, beteekende toch niets minder dan inbraak, al kon voorloopig niet vastgesteld worden met welk doel. Ik had verondersteld, dat De Fontenay zich dadelijk in verbinding zou stellen met de politie; volgens mijn meening was dat het beste middel om klaarheid in de zaak te brengen. Maar de graaf had van geen politie gesproken; hij wist nog niet welke maatregelen hij zou nemen, had hij gezegd. Vaag beving mij de veronderstelling, dat hij in 't geheel geen maatregelen nemen zou.... maar dan moest ik wel haast aannemen, dat de dingen, die ik hem verteld had, niet volkomen vreemd voor hem geweest waren! Na mijn gesprek met mijn gastheer leken mij de raadselachtige gebeurtenissen nog geheimzinniger. Ik verlangde naar de komst van Firmin, dien ik kende als een eerlijk man. Ik nam mij voor, dadelijk met hem over het voorgevallene te spreken.

's Middags maakte ik in gezelschap van De Fontenay een wandeling in de omgeving van het kasteel. Van den rijweg af leidde een bergpad met vele kronkelingen

steil omlaag, tusschen bosch en rotsblokken door; hierlangs kwamen wij aan de beek, waar een smalle, rustieke brug overheen leidde. Driftig stuwde het troebele water er onder door. Wij hadden hier een uitmuntenden kijk op het geweldige rotsgevaarte, dat het kasteel droeg; het oude gebouw scheen met de donkergrijze rotsmassa één geheel te vormen, als vanzelf gegroeid uit het verweerde, met diepe kloven doorgroefde gesteente. Van deze zijde moest het totaal onmogelijk zijn, het huis te naderen.

Terwijl wij op het bruggetje stonden en de graaf mij enkele uitleggingen gaf omtrent de ligging van het kasteel, kwam van den anderen kant een man naderbij, dien ik op eenigen afstand uit het struikgewas had zien dringen. Toen hij ons zag, bleef hij een paar seconden staan, alsof hij van plan was, terug te keeren; daarna kwam hij onzen kant uit. Het was een man, dien ik op ongeveer dertig jaar schatte. Hij had een bleek gelaat en mooie, regelmatige trekken; een gelaat, dat men, ook door de groote, sombere oogen, niet spoedig vergeten zou, als men het éénmaal gezien had. Hij was poover gekleed, maar zijn geheele uiterlijk deed vermoeden, dat hij in evening dress geen slecht figuur zou hebben gemaakt.

Het bruggetje was te smal om hem te laten passeeren, als wij er op bleven staan, maar de graaf vatte mijn arm en ging mij voor naar den overkant. De man bracht even de hand aan zijn hoed, maar zijn gezicht nam een stugge uitdrukking aan, terwijl zijn lippen zich samen schenen te persen tot een smalle lijn. Met dezen stroeven groet ging hij ons voorbij.

De graaf had dezen groet met een achteloos gebaar

beantwoord. Het kleine mimenspel bevreemdde mij. Wij hadden op onze wandeling al eerder menschen ontmoet, en deze hadden den graaf allen eerbiedig gegroet, waarop De Fontenay met de minzaamheid, die ik al van hem kende, had gereageerd; vormverschijnselen, die als overblijfsel van oude feodale toestanden, heel gewoon waren in den omgang van kasteel-heer en dorpelingen.

Maar deze man had een afwijkende houding aangenomen en de graaf verklaarde mij die.

'Dat is de jonge Vergniaud,' zei hij glimlachend. 'De zoon van den vermoorden boschwachter. U ziet aan zijn houding wel, dat hij mij niet erg genegen is. En dat is wederkeerig. Ik heb hem een kans gegeven en die heeft hij verzuimd. Ik kan geen menschen in mijn dienst gebruiken, die hun plicht verwaarloozen en mij achter mijn rug trachten te bedriegen. Ik heb er de bewijzen van, dat hij zoo iemand was. Het is een eenigszins pijnlijke geschiedenis met dien jongeman. Zijn vader is vermoord, zijn moeder waanzinnig.... ik zou natuurlijk niets liever willen dan hem helpen, maar hij wil niet geholpen worden. Bij al zijn fouten is hij hooghartig en, als ik wel ingelicht ben, wraakzuchtig. Niet dat ik zelf iets van hem vrees, maar in een karakter als het zijne is het ethische defect niet te herstellen. Dat is de zwarigheid. Ik wou, dat hij hier maar uit de buurt vandaan was. Nu en dan is hij een poos weg. Waar hij dan uithangt, weet ik niet, maar hij duikt telkens weer op om hier de omgeving onveilig te maken. Ik heb u geloof ik al verteld, dat mijn tegenwoordige boschwachter het nog al eens met hem aan den stok heeft wegens strooperij. Ter wille

van zijn arme moeder en de nagedachtenis van zijn ongelukkigen vader heb ik hem tot nu toe altijd gespaard, maar ik weet niet, of ik dat in de toekomst zal kunnen blijven doen. Hem weer in dienst nemen in de een of andere ondergeschikte betrekking is ondoenlijk. Hij zou trouwens te trotsch wezen, om een mindere functie dan die van boschwachter aan te nemen.'

Ik zou de woorden, die de graaf betreffende zijn ex-boschwachter uitsprak, niet zoo in extenso weergegeven hebben, als ik niet dienzelfden avond een ontmoeting met den jongen man had gehad, die een schakel was in de keten van de gebeurtenissen, die ik te vermelden heb. Na hetgeen De Fontenay van hem had meegedeeld, kon ik alleen nog maar veronderstellen, dat hij een lastig persoon was; enkele uren later zou ik meer ervaren.

VI
Een vergissing.

Bij onze thuiskomst vonden we professor Chalosse achter een glaasje cognac. Zijn forellenvangst bleek op niets te zijn uitgeloopen en hij verklaarde dit door een breedvoerige theorie over de visscherij in verband met het weer, den tijd van het jaar en de strooming van het water; een theorie, zooals vrijwel alle amateur-visschers bij de hand hebben om te betoogen, dat het vooral niet hun eigen onkunde geweest is, die hun belet heeft, de visschen op het droge te krijgen. Het kwam geheel met de mentaliteit van Chalosse overeen, dat hij daarna gewaagde van vroegere vischpartijen, waarbij hij fabelachtig succes zou hebben gehad, zoowel wat de grootte als wat het aantal betrof van de visschen, die hij uit hun element had gelokt. Toen onze gastheer lachend een bescheiden twijfel uitte aan de waarheid van zijn woorden en van visscherslatijn sprak, wond hij zich zelfs op en bezwoer, dat hij niet overdreef. Hij brak zijn woordenstroom evenwel af, toen Monique binnenkwam; evenals den vorigen dag veranderde hij in gezelschap van het meisje van toon.

Monique had een brief in de hand, dien ze haar vader overreikte.

De graaf keek naar het adres en ik zag duidelijk, dat hij een gebaar maakte van ontsteltenis.

‘Met de post gekomen?’ vroeg hij snel. ‘Maar neen, dat kan niet. Wie heeft dien brief gebracht?’

‘Ik weet het niet,’ zei Monique verwonderd. ‘Martin liep er mee in de gang; hij wou hem aan u brengen, en toen zei ik, dat ik het wel doen zou.’

‘'t Is goed, kind,’ hernam De Fontenay, nu weer volkomen beheerscht. ‘De heeren willen me wel even verontschuldigen?’ zei hij opstaande. ‘Ik heb iets te regelen.’

Hij verliet de kamer, zoodat wij met Monique alleen bleven. Er werd weinig gesproken. Het meisje was opvallend stil; het viel mij op dat ze heel bleek zag en er scheen een lijdende trek op haar gelaat te liggen. Enkele minuten later kwam de graaf weer binnen; Martin bracht wijn en likeuren en de conversatie werd weer ongedwongener. Ikzelf nam er evenwel weinig deel aan. Er was een behoefte in mij, alleen te zijn, te zwerven, te droomen.... Het gelukte mij, zonder onbeleefd te zijn, te verdwijnen. Het was bij half zes; eerst tegen half acht behoefde ik weer thuis te zijn voor het avondeten; ik had dus voor dien tijd nog gelegenheid, een flinke wandeling te maken.

Ik stak het voorplein over en liep weer de laan uit, die naar den rijweg voerde. Aan de overzijde van den weg waren dichte bosschen, verderop afgesloten door steil-opgaande, onbegroeide rotsen. De graaf had mij verteld, dat zich hier in de buurt een verlaten, in verval geraakte ijzermijn bevond en ik besloot, die te gaan zoeken. Op goed geluk af sloeg ik een van de boschpaden in, die op den rijweg uitkwamen. Het was hier stil en heel eenzaam. De sterke geuren van het

woud vervulden de lucht, geuren van den vollen, laten zomer, die weemoedig maken doordat zij gedachten wekken aan naderend verwelken. Het bochtige pad rees en daalde; hier en daar, onder het zware geboomte, was het nog vochtig van den regen van den vorigen dag; een smal stroompje, waar ik zonder moeite overheen kon stappen, doorsneed het; met dartele watervalletjes verdween het tusschen het gebladerte.

Ik dacht niet meer aan de gebeurtenissen op Capoulet. Deze stilte, deze eenzaamheid, deze zware boschgeuren, deze heele omgeving werkte machtig op mijn nog zoo kwetsbaar gemoed. Eerst nu voelde ik, hoe verstandig de raad van mijn vriend Firmin was geweest; in de tegenwoordige omstandigheden was deze rust beter, weldadiger voor mij dan de luide stemmen van de groote stad. Ik wist volstrekt niet waar ik liep; de paden kruisten elkaar en ik sloeg nu eens deze, dan weer die richting in; nu en dan zag ik, tusschen het geboomte door, de dreigend oprijzende rotsgevaarten die het bosch begrensden.

Door een geruisch in het struikgewas werd ik uit mijn mijmering opgeschrikt. Ik dacht eerst dat het een stuk wild was, maar op hetzelfde oogenblik zag ik, dat ik mij daarin vergiste; de overhangende takken van een zeer smal zijpaadje bogen uiteen en voor mij stond een jonge man, blootshoofds, met verwarde haren, die mij onderzoekend aankeek. Hij had een langwerpig pakje in de hand, dat hij mij zonder een woord te spreken overreikte. Daarna verdween hij in het kreupelhout, even snel en geheimzinnig als hij gekomen was.

Verwonderd bekeek ik het pakket, dat ik geheel bij verrassing had aangenomen. Het was gewikkeld in stevig grijs papier en met touw omwonden, het was ongeveer veertig centimeter lang en achttien centimeter breed; een plat pakje, keurig, gewoon, een winkelvoorwerp; het kon zoo uit een warenhuis meegenomen zijn. Maar het dichtstbijzijnde warenhuis was honderden mijlen van hier....

Ik woog het pakje op mijn handen. Er kon een doos in zitten, die metalen voorwerpen bevatte; het was tamelijk zwaar. Het was onmogelijk, het den persoon terug te geven, die het mij ter hand gesteld had. Ik veronderstelde, dat hij mij voor een ander had aangezien; in elk geval moest er een vergissing plaats gehad hebben.

Ik besloot, het pakje mee naar huis te nemen en er met den graaf over te spreken. Ik was nieuwsgierig om te weten wat er in zat en dacht er een oogenblik over, het open te maken. De geheimzinnigheid, waarmee het mij in handen was gespeeld, deed vermoeden, dat het in elk geval de moeite waard zou zijn, kennis van den inhoud te nemen....

Ik kwam daar evenwel niet toe. Nauwelijks was ik een twintig passen teruggeloopen, of er wachtte mij een nieuwe verrassing. Uit de tegenovergestelde richting naderde haastig een persoon, in wien ik al op eenigen afstand den jongen Vergniaud herkende.

Hij bleef bij mij staan, keek naar het pakje in mijn hand en zei zonder eenige inleiding:

‘Dat is een vergissing, mijnheer! Dat pakket is voor mij bestemd!’

‘Ik ben niet gewoon, met onbekende menschen te spreken,’ antwoordde ik koeltjes.

Onmiddellijk veranderde hij van toon.

‘Neemt u mij niet kwalijk,’ zei hij beleefd. ‘Mijn naam is Vergniaud. Ik heb u vanmiddag ontmoet bij de brug in de vallei; ik dacht dat mijnheer De Fontenay mijn naam wel zou hebben gezegd. Ik ben hier gekomen om een pakje in ontvangst te nemen, dat.... enfin, waarvan de inhoud mij alleen aangaat. Maar ik zie, dat u mij voor geweest is, al kan dat natuurlijk niet uw bedoeling geweest zijn; ten minste, ik veronderstel....’

Hij zweeg even en bleef naast mij voortloopen.

‘Nu, wat veronderstelt u?’ vroeg ik kalm.

‘Nu ja, dat u het pakje door een toeval in handen gekregen heeft. U kunt het gevonden hebben, of.... de persoon, die het u gegeven heeft, heeft u voor een ander aangezien. Voor mij dan natuurlijk. In elk geval komt het u niet toe.’

‘Dat is zoo,’ erkende ik. ‘Maar welke waarborgen heb ik, dat het u wel toekomt?’

‘Het feit, dat u mij hier ziet en dat ik u om dat pakje vraag, moet u, dunkt mij, waarborg genoeg zijn. Ik geef u toe, dat de omstandigheden een beetje vreemd zijn, maar dat mag voor u geen reden zijn, om mij iets te onthouden, dat mijn rechtmatig eigendom is.’

Hij sprak op overredenden toon en er was in zijn houding iets, dat mij voor hem innam. De schijn was tegen hem. Wat De Fontenay mij van hem had verteld, was niet geschikt om iemand een hoogen dunk van hem te doen krijgen en het lag er dik boven op, dat er aan dit geheimzinnige pakje dingen verbonden waren, die het daglicht niet konden zien. Maar wat ging mij dit eigenlijk aan? Dat Vergniaud hier inder-

daad gekomen was om het in ontvangst te nemen, was zonder twijfel.

'Wat doet u, als ik u het pakje niet geef?' vroeg ik.

'Dan doe ik niets,' antwoordde hij trots. 'Ik zou kunnen probeeren, het u met geweld afhandig te maken, maar ik voel er niets voor om u tegen den grond te slaan. Ook is het mogelijk, dat u sterker bent dan ik. Wat wilt u doen met het pakje?'

'Aan den graaf De Fontenay geven.'

'Dat dacht ik wel,' hernam hij spottend. 'U is blijkbaar al in het complot. Maar de graaf zal zich vergissen, als hij denkt, dat hij door dit pakje een nieuwe troef tegen mij kan uitspelen. De inhoud is voor niemand van eenig belang dan voor mij. U kunt doen wat u wilt. Bonsoir, mijnheer.'

Met deze woorden sloeg hij een zijpad in.

Ik stond eenige oogenblikken besluiteloos; toen riep ik haastig:

'M'sieur Vergniaud!'

Dadelijk kwam hij terug.

'Ik weet niet,' zei ik, 'wat deze wonderlijke geschiedenis te beteekenen heeft, en ook niet, of ik er goed aan doe, u uw zin te geven. Maar ik ben er van overtuigd, dat dit pakje voor u bestemd is en wat u er mee uitvoert, gaat mij niet aan. Hier is het. Alleen moet u mij één ding ten goede houden: ik zal den graaf er van op de hoogte stellen, wat er gebeurd is.'

'Dat kan ik u niet verbieden,' zei hij koel.

Ik reikte hem het pakje over. Hij nam het gretig aan en verdween met een vluchtigen groet in de struiken.

Langzaam liep ik terug in de richting van het kasteel, althans voor zoover ik die richting bepalen kon.

Het begon donker te worden; de zon moest al ondergegaan zijn en boven het bosch dreven vlamroode wolkenvlokken in de stille lucht. Er was geen ander geluid dan dat van mijn voetstappen op den bemosten grond; roerloos stond het reuzige bosch rondom.

Wat zou De Fontenay zeggen, als ik hem vertelde wat er gebeurd was? Hij was den jongen Vergniaud niet genegen, en hij had er ongetwijfeld zijn redenen voor. Misschien had ik verkeerd gehandeld, door den jongen man het pakje te geven. Als hij geweld gebruikt had, zou ik me ongetwijfeld verzet hebben. Misschien had hij dat gevoeld, en met diplomatiek inzicht begrepen, dat hij door op mijn gemoed te werken het best zijn zin zou kunnen krijgen.

Tevreden met den afloop was ik niet. Ik verhaastte mijn stap, om des te eerder den graaf het gebeurde te kunnen meedeelen, opdat er, als het noodig mocht zijn, onverwijld maatregelen genomen konden worden.

Dit zou echter zonder verdere incidenten nog niet kunnen gebeuren. Ik hoorde plotseling het geluid van stemmen en zag in de schemering drie mannen staan. Toen ik dichterbij kwam, zag ik, dat ze gemaskerd waren.

‘Hij is het,’ hoorde ik een van hen zeggen en op hetzelfde oogenblik versperden ze mij den weg.

VII
Gevolgen van de vergissing.

Ik begreep volstrekt niet, wat deze ontmoeting nu weer te beteekenen had, maar ik begreep wel, dat het nu ernst begon te worden.

Met den jongen Vergniaud zou ik het, als deze kwade bedoelingen had gehad, misschien nog wel klaargespeeld hebben; tegen deze overmacht den strijd aan te binden, kon bij voorbaat nutteloos genoemd worden. De situatie had iets uiterst onbehaaglijks voor mij en ik vond de stilte van de omgeving op dit oogenblik volstrekt niet poëtisch meer. Een druk verkeer zou mij momenteel vrij wat liever geweest zijn. Maar ik was alleen met deze drie gemaskerde individuen in het snelle dalen van den geluidloozen schemer.

Ik probeerde langs hen heen te gaan en mijn weg te vervolgen, maar zooals te verwachten was gelukte mij dat niet. Een van de drie, een forsche kerel, wiens oogen ik zag fonkelen achter het zwarte masker, plaatste zich vlak voor mij en zei bedaard:

‘Wacht u eens even.’

‘Wat wilt u van me?’ vroeg ik driftig. ‘Ik mag hier toch zeker wel passeeren?’

‘U heeft zooeven een pakje in ontvangst genomen, dat niet voor u bestemd was,’ hernam de man. ‘Waar heeft u dat gelaten?’

‘Wat gaat u dat aan?’ weer-vroeg ik norsch.

Ik voelde me allesbehalve op mijn gemak, maar eenig vertoon van onverschilligheid en trots leek me in de gegeven omstandigheden nog het beste.

‘Wij moeten dat pakje hebben.’

‘Dan moet u zien, dat u het krijgt,’ hernam ik op denzelfden toon. ‘Het pakje is mij, zonder dat ik er op verdacht was, in de handen geduwd. Ik wist in 't geheel niet, wat ik er mee beginnen moest. Ik....’

Maar ik voltooide den zin niet. Een oogenblik was ik van plan te zeggen, wat ik met het mysterieuze pakje gedaan had, maar ik bedacht me. Waarom zou ik rekenschap verschuldigd zijn aan deze drie ongure snuiters?

‘Ik heb het niet meer,’ zei ik laconiek. ‘En nu verzoek ik u, mij door te laten; ik heb geen zin om me hier door den eerste den beste te laten ophouden.’

Opnieuw probeerde ik mijn pad vrij te maken, maar de man, die gesproken had, stootte mij met een onzachte beweging terug. Ook zag ik, dat een van zijn beide kameraden een revolver te voorschijn haalde.

‘Ik zal me bij de politie over u beklagen!’ riep ik woedend.

‘Misschien krijgt u daar later gelegenheid voor,’ zei mijn forsche tegenstander, die een zekere gemoedelijkheid over zich had. ‘Voorloopig doet u wat wij willen. Als u wegloopt, schieten we u dood.’

Dit was geen aangenaam vooruitzicht. Ik herinnerde mij, dat ik, onder den indruk van mijn ongelukkige liefde, nog niet lang geleden wel eens naar den dood verlangd had, als ik eenzaam langs de kade van de donkere Seine liep, die zooveel geheimen kent....

Maar nu leek mij die gedachte vreemd en ver. In een flits van herinnering ging de fabel door mijn hoofd van ‘Senex et mors’, die op school in mijn Latijnsch themaboek stond: het verhaaltje van den vermoeiden grijsaard, die in zijn ellende om den Dood riep. Maar toen de Dood voor hem stond, vroeg hij hem of hij hem helpen wilde, zijn takkenbos wat beter op zijn rug te hijschen....

Deze herinnering duurde maar een fractie van een seconde. Ik wist niet, in hoeverre ik de bedreiging au sérieux moest nemen, maar ik nam het zekere voor het onzekere en bleef staan.

‘We moeten het pakje hebben,’ herhaalde de man vóór mij.

‘Ik heb het niet meer!’ zei ik ongeduldig. ‘Dat heb ik u toch al gezegd!’

De man tastte mijn kleeren af, wat ik wel moest toelaten, want zijn makker met de revolver was dichterbij gekomen en hield den loop op mijn borst gericht.

‘Hij heeft het niet meer bij zich,’ hernam de persoon die mij gevisiteerd had. En ongeduldig liet hij er op volgen:

‘Hebt u het weggegooid?’

‘Ik wensch me er niet meer over uit te laten,’ zei ik zoo kalm als ik kon. ‘Ik wensch alleen met rust gelaten te worden.’

De man keek zijn beide kameraden even aan en zei toen:

‘Dan moet hij maar mee. Vooruit, jongens!’

Hij greep me bij den arm, een van de anderen volgde zijn voorbeeld en ik begreep, dat de man met de revol-

ver achteraan kwam. Ik had tegenstand kunnen bieden, maar ik zag er het nut niet van in. Het ging in tamelijk snel tempo voorwaarts, langs allerlei slingerpaden. Lang duurde de tocht niet; na een minuut of tien kwamen we aan een kleine hut, die blijkbaar het doel van de gezamenlijke wandeling was. Het was nu bijna geheel donker geworden.

Een van de bandieten - want ik meende hun dezen naam wel te mogen geven - opende met een sleutel de deur en ik werd naar binnen geduwd. Een kleine petroleumlamp werd ontstoken en ik zag, dat ik mij in een armoedig kamertje bevond, dat er zeer onbewoonbaar uitzag. Een oude tafel en een paar kapotte stoelen maakten vrijwel het heele meubilair uit; het behangsel hing, aangetast door schimmel en vocht, in flarden van de wanden af en voor de ramen waren planken gespijkerd.

Ik keek in het rond en ik moet zeggen, dat ik mij in dit ongastvrije verblijf allesbehalve rustig voelde. Maar ik besloot toch, vol te houden.

‘En nu voor de laatste maal,’ zei de forsche man dreigend, ‘wat heeft u met het pakje gedaan?’

‘Ik geef u op geen enkele vraag antwoord meer,’ zei ik gedecideerd. ‘Ik begrijp niet, waar u de onbeschaamdheid vandaan haalt, om mij lastig te vallen.’

‘Is u van de politie?’

Ik zweeg.

De man liet een grimmig lachje hooren.

‘We hebben hier wel middelen om u aan 't spreken te krijgen,’ zei hij kalm. ‘U komt hier niet vandaan, voor u ons gezegd heeft, wie u is en wat u met het pakje gedaan heeft. Maar voorloopig....’

Hij praatte even fluisterend met de beide anderen en een oogenblik later werd ik vastgegrepen en gebonden. Ik kan een beetje boksen, en ik had nog gelegenheid, een van de heeren een linksche op de kaak te plaatsen, zoodat hij met een schreeuw achteruitstoof, maar voor ik een tweeden stoot kon uitdeelen, waren mijn armen half uit de schoudergewrichten gedraaid en mijn handen op den rug gebonden. Weldra kon ik geen vin meer verroeren en om mij het schreeuwen te beletten, bonden ze mij een doek voor den mond. Zoo lieten ze mij liggen en nadat ze het lampje uitgeblazen hadden, gingen ze heen. De sleutel werd aan de buitenzijde omgedraaid en ik had den tijd om over mijn toestand na te denken.

Het was stikdonker in het kamertje. Voor zoover ik kon nagaan, was ik vakkundig vastgebonden, maar ik lag in een uiterst ongemakkelijke en pijnlijke houding; mijn teruggetrokken handen waren met een touw aan mijn voeten gebonden en een ander touw was verschillende malen om mijn lichaam gewonden. Bovendien had ik bij de worsteling een paar gevoelige klappen opgeloopen; ik voelde, dat mijn onderlip sterk gezwollen was en ik proefde bloed.

In zekeren zin had ik alles aan mijzelf te danken. Wanneer ik dadelijk gezegd had, dat ik het pakje aan den jongen Vergniaud gegeven had, zouden ze me wel geloofd en me verder met rust gelaten hebben. Maar er was een starre onwil in mij, om deze boeven te helpen bij hun bedrijf; wat ze in hun schild voerden, kon ik niet vermoeden, maar dat het niet veel goeds was, viel niet te betwijfelen.

Wat kon Vergniaud met deze geheimzinnige zaak

te maken hebben? Ik mocht aannemen, dat hij niet met het drietal, dat mij hier had opgesloten, in verbinding stond, en de boeven hadden er blijkbaar niet het flauwste vermoeden van, dat hij het was, die het pakje in handen had gekregen. Vergniaud was hun tegenstander, maar met welk doel? Voor hem zoowel als voor het drietal moest de inhoud van het pakje van het grootste belang zijn.

Maar ook Vergniaud vertrouwde ik niet. Al was hij opgetreden als tegenstander van een bende misdadigers, zijn eigen antecedenten waren niet van dien aard, dat ik hem zoo maar als een dienaar van de gerechtigheid kon beschouwen.

Het was nutteloos, dat ik mij verdiepte in allerlei gissingen. De tijd verstreek, en ik lag hier machteloos op den grond, met het vooruitzicht.... ja, met welk vooruitzicht eigenlijk? De kerel, die mij de leider van het driemanschap toescheen, had mij toegevoegd, ‘dat ze hier wel middelen hadden om mij aan 't spreken te krijgen’. Die middelen konden wel eens van dien aard zijn, dat het mij onmogelijk gemaakt werd, bij mijn voornemen te blijven.... Maar waarom hadden ze die middelen niet dadelijk toegepast? Ik vermoedde, dat ze dat niet op hun eigen houtje hadden durven doen en dat ze eerst aan een hoogere instantie om advies waren gaan vragen. In dat geval zou de bende dus uit nog méér personen bestaan.

Nog een andere vraag hield mij bezig: hoe wisten de schurken eigenlijk, dat ik het pakje in handen had gehad? Ze kenden mij toch geen van drieën. Of.... was een van de gemaskerde mannen degene, die mij het pakje eenige minuten te voren zelf

overhandigd had? Ik kon me, in abstracto, een samenloop van omstandigheden indenken, waardoor de vergissing hen al zoo kort daarna duidelijk geworden was.

Terwijl ik mij vruchteloos wrong in de touwen, om ze wat losser te krijgen, hoorde ik plotseling een gekraak. Het kwam niet van den kant van de ramen - ik kon zien, waar die waren, doordat er een flauw schijnsel tusschen de planken door viel, die er voor gespijkerd waren - maar van den anderen kant, van de achterzijde dus. Het geluid hield aan en het werd sterker; daarna was het, of er planken uit een deur getrapt werden. Er kwamen voetstappen dichterbij en enkele oogenblikken later hoorde ik een gedempte stem, die vroeg:

‘Is u hier, m'sieur Donia?’

Met een brommend keelgeluid en het klossen van mijn samengebonden voeten tegen den vloer gaf ik mijn aanwezigheid te kennen.

Het licht van een zaklantaren viel op mijn gelaat.

‘Ik zal u helpen,’ zei de binnengekomene. ‘Ik ben het, Vergniaud.’

Hij zette de lantaren tegen den poot van de tafel, knielde bij me neer en begon de touwen los te maken. Een paar minuten later stond ik overeind en rekte mijn pijnlijke, stijve ledematen uit.

‘Niet praten,’ fluisterde hij, ‘niets vragen. We moeten zoo gauw mogelijk hier vandaan. Kom.’

Hij lichtte mij voor en ik volgde hem naar den achterkant van het huisje. We gingen een smal gangetje door en hier bleken inderdaad een paar planken

van een deur ingeslagen te zijn. Behoedzaam kroop ik, achter mijn bevrijder aan, door de opening, en wij stonden buiten.

Vaag zag ik de donkere omtrekken van de roerlooze boomtoppen. Een zwoele stilte omringde ons; heel in de verte rommelde de donder.

VIII
Monique.

Vergniaud liet me geen tijd tot nadenken.

‘Komt u vlug mee,’ zei hij zacht, ‘als we gesnapt worden, vermoorden ze ons alle twee.’

Behendig drong hij door het struikgewas, nu eens langs een smal pad, dan weer dwars door het bosch, een paar maal over een klein, klaterend stroompje - ik vermoedde, dat het hetzelfde was, dat ik een paar uur geleden op mijn argelooze wandeling had overgestoken - en ten slotte kwamen wij terecht op een behoorlijk begaanbaren weg.

‘Ziezoo,’ zei Vergniaud, terwijl hij de dorre bladeren uit zijn verwarde haren streek, ‘hier zullen ze ons geen kwaad meer doen. Een sigaret?’

Hij hield me zijn doosje voor.

‘Graag,’ zei ik, ‘en om te beginnen mijn dank, omdat u mij uit mijn allernaarste positie bevrijd heeft. Hoe kwam u daar eigenlijk toe?’

Vergniaud stak zelf ook een sigaret op.

‘Och,’ zei hij nonchalant, ‘de eene dienst is de andere waard. U heeft mij het pakje gegeven en ik heb u uit de klauwen van dat tuig bevrijd. Nu zijn we weer quitte.’

‘Het komt me voor, dat ik nog bij u in de schuld sta,’ hernam ik. ‘Dat ik u dat pakje gaf, kostte mij

niet de minste moeite; dat u mij gered heeft, was met gevaar voor uw leven.'

'Dat heeft niets te beteekenen,' vervolgde hij op denzelfden toon. 'Ik wist niet eens zeker, of ik u daar zou aantreffen, maar ik had er zoo'n voorgevoel van. Ik ben wel zoo'n beetje met het doen en laten van de heeren op de hoogte. En u ziet, dat ik me niet vergist heb. Het doet me plezier, dat ik die lui een loer heb kunnen draaien.'

Hij lachte.

Het scheen mij toe, dat ik mijn redding meer te danken had aan den haat, dien Vergniaud zijn tegenstanders toedroeg, dan aan zijn sympathie voor mijn persoon. Maar het resultaat was voor mij hetzelfde: ik was vrij.

Ik brandde evenwel van nieuwsgierigheid om iets naders te weten te komen van al de geheimzinnigheden, waar ik tegen mijn wil in gemoeid was.

'Zou u me nu niet eens een paar ophelderingen geven?' vroeg ik.

'U weet eigenlijk al te veel,' antwoordde Vergniaud op denzelfden luchthartigen toon.

'Voor die schurken misschien,' zei ik, 'maar toch niet voor u. U staat toch niet met hen in verbinding?'

'Gelukkig niet. Ik heb mijn eigen plannen. Maar daar kan ik u niet over inlichten. Het betreft een smokkel-affaire, dat is het eenige wat ik er u van zeggen kan. Nu De Fontenay het mij onmogelijk maakt, op een eerlijke manier mijn brood te verdienen.... enfin, de heele zaak gaat u ook niets aan. Ik geef u in uw eigen belang den raad, er u niet meer mee te bemoeien en maar liever zoo gauw mogelijk naar Parijs terug te gaan.'

‘Is dat een bedreiging?’ vroeg ik lachend.

‘Neen,’ antwoordde hij, nu ernstig. ‘Maar wèl een waarschuwing. U heeft vanavond zelf ondervonden, dat hier in de omgeving gevaarlijke personen zijn.’

‘Zeker,’ hernam ik, ‘en die moeten onschadelijk gemaakt worden. Daarvoor zal ik mij tot de politie wenden. Maar kunt u er mij ook niet bij helpen?’

‘Ik moet niet veel van de politie hebben. Ik kan met u niet samenwerken, m'sieur Donia; jammer eigenlijk, want u lijkt me een geschikte kerel.’

Ik was gevleid.

‘Dat is wederkeerig,’ zei ik opgewekt.

‘Ja, maar ondertusschen is u van plan me aan te geven bij den graaf.’

‘Dat is te zeggen: ik ben van plan, den graaf te vertellen wat me allemaal overkomen is. Maar ik heb geen enkele reden, u daarbij in het bijzonder te beschuldigen.’

‘Dat is hetzelfde. Alles, wat de graaf van mij te weten komt, legt hij in mijn nadeel uit. Ik ben nu eenmaal de wolf, die in een kwaad gerucht staat. Maar ik ben niet van plan hem achterna te loopen.’

Zijn stem had bij deze woorden weer een bitteren toon gekregen. Ik vroeg me af, of het toch niet mogelijk was, dat De Fontenay dezen jongen man verkeerd beoordeelde.

Wij waren op den hoofdweg gekomen. Vergniaud bleef staan.

‘Ziezoo, hier gaat u rechts en ik ga links. Binnen tien minuten bent u bij het kasteel. Denk aan mijn waarschuwing, m'sieur Donia. Goedenavond.’

Hij verdween op den eenzamen weg in de duisternis en ik sloeg het pad in naar huis.

Bij het licht van een lucifer keek ik op mijn horloge. Het was vijf minuten over acht.

Ik vond nu zonder moeite den weg naar het kasteel. Ondanks de duisternis bemerkte ik al spoedig aan de langs den weg staande huizen, dat ik mij op den rijweg bevond van Tarascon, denzelfden, dien ik den vorigen dag met professor Chalosse gereden had. Ik nam mij stellig voor, alles, wat ik beleefd had, dadelijk aan den graaf De Fontenay te vertellen en mij daarna liefst nog dezen avond in verbinding te stellen met de politie. En daartegen zou de graaf nu toch wel niet het minste bezwaar kunnen hebben. Het was trouwens een zaak, die mij alleen betrof. Wat ik beleefd had, was van ernstigen aard: vrijheidsberooving, mishandeling, bedreiging.... En wat nog belangrijker was: Ik kon de politie aanwijzingen geven omtrent het bestaan van een gezelschap, dat ongetwijfeld misdadige bedoelingen had. Ik dacht plotseling aan het gebeurde van dezen nacht: de schaduw van Capoulet.... Kon er verband bestaan tusschen dat geheimzinnige avontuur en de niet minder mysterieuze gebeurtenissen van dezen avond? Een nieuwe vraag, voorloopig even nutteloos als de andere.

Ik sloeg de laan in naar Capoulet. Tusschen het zwarte, roerlooze loover van de struiken was het bijna geheel donker. Heel in de verte hoorde ik het rommelen van den donder en ik merkte nu ook plotseling aan het drukkende van de atmosfeer, dat er

weer een bui op komst was. Voor zoover ik zien kon, was de lucht met geweldige wolken bedekt, die zich langzaam samenpakten; de maan was niet meer zichtbaar.

Bij het licht van de groote lantaren, die op het voorplein stond, zag ik, dat mijn kleeren - en dat kon ook wel niet anders - gehavend en vuil waren. Ik zou ongeveer een uur te laat komen voor het avondeten, maar ik had een voldoende verontschuldiging.

Ik liep om het huis heen om door de kleine zijdeur naar binnen te gaan, toen zich uit de schaduw van den muur een gedaante losmaakte, die snel op mij toetrad.

Het was Monique de Fontenay.

Verrast bleef ik staan.

'M'sieur Donia,' zei ze zacht, 'een oogenblik. Ik heb op u gewacht; ik moet u iets vragen.'

Ze keek schichtig om zich heen, alsof ze bang was, dat iemand ons gesprek zou afluisteren. Toen legde ze haar hand op mijn arm, en vervolgde, nog zachter dan ze eerst gesproken had:

'Ik wou u vragen om hier in huis te zwijgen over wat u beleefd heeft....'

Ik had de laatste uren al veel vreemde dingen meegemaakt, maar dit was nog het zonderlingste van alles.

Met stomme verbazing keek ik haar aan.

'Het zal u natuurlijk heel vreemd voorkomen,' hernam ze haastig, 'maar ik smeek u om te doen wat ik u vraag. U hoeft niet bang te zijn; als u zelf niets onderneemt, zal u van dit oogenblik af geen kwaad meer overkomen.'

‘Maar hoe weet u in 's hemelsnaam, wat er met mij gebeurd is!’

‘Dat doet er niet toe. Maar het is in uw eigen belang, dat u er over zwijgt. Zult u doen, wat ik u gevraagd heb?’

‘Neemt u me niet kwalijk, mademoiselle,’ zei ik onwillig, ‘maar er gebeuren hier dingen, die zoozeer tegen recht en wet ingaan, dat het mijn plicht is, er wèl over te spreken. Niet alleen met uw vader, maar ook met de politie.’

Nerveus wrong het meisje de handen. In het flauwe licht van de lantaren, die boven de deur brandde, zag ik haar bleek, ontsteld gelaat.

Op welke wijze kon dit stille, vreemde meisje betrokken zijn bij de geheimzinnige gebeurtenissen, die zich rondom het kasteel voltrokken? Háár kon ik in geen geval van misdadige bedoelingen verdenken. Maar hoe wist ze, en dan al zoo gauw, dat me iets overkomen was! En wat kon ze er mee te maken hebben!

‘Wij kunnen deze kwestie hier niet met een paar woorden afdoen, mademoiselle De Fontenay,’ zei ik ernstig. ‘Dat begrijpt u zelf ook wel. Als ik zonder meer beloof, dat ik zwijgen zal, laad ik een verantwoordelijkheid op me, die ik niet kan dragen. Vóór alles is u mij een opheldering schuldig. U moet mij goed begrijpen: er is geen sprake van, dat ik u verdenk van medeplichtigheid aan dingen, die het daglicht niet mogen zien. Maar u moet mij geen beloften afdwingen, die in strijd zijn met mijn opvattingen van eer en eerlijkheid.’

‘Ik begrijp u,’ antwoordde ze, ‘en ik verzeker u,

mijnheer Donia, dat het mij heel moeilijk valt, deze belofte van u te vergen. Natuurlijk ben ik u opheldering verschuldigd en ik ben ook graag bereid, u die te geven, als u wilt wachten.'

'Hoe lang?'

'Dat kan ik u nog niet zeggen.'

'Toch niet, tot de personen, die den misdadigen toeleg op hun geweten hebben, zich uit de voeten hebben gemaakt?'

Het meisje zweeg eenige oogenblikken.

Ik had spijt over de bitterheid van mijn woorden. Ik zag, dat zij ongelukkig was en een diep medelijden welde in mij op.

'Het spijt mij, dat ik u lastig gevallen heb,' zei ze nu. 'Doet u dan maar wat u het beste voorkomt. Alleen.... ja, dit eene wilt u mij misschien wel beloven: wilt u er over zwijgen, dat u met mij gesproken heeft?'

Haar stem trilde, ze leek deemoedig en klein, een teer, hulpeloos meisje. Er ging iets van haar uit, dat mij machtig ontroerde, iets, dat mijn wraakzuchtige gevoelens ten opzichte van de lieden, die mij gemolesteerd hadden, op den achtergrond drong en het verlangen in mij wakker riep, om haar ter wille te zijn....

'Luistert u eens, mademoiselle,' zei ik ernstig. 'Ik begrijp van deze heele geschiedenis niets en ik weet ook niet, waarom u wilt, dat ik zwijgen zal. Maar ik kan onmogelijk aannemen, dat u slechte bedoelingen zou hebben en ik wil u graag een dienst bewijzen. Dat komt eenvoudig voort uit het gevoel, dat elk fatsoenlijk man bezielt tegenover een vrouw, die hij achting toedraagt. Ik zal daarom voorloopig

niet spreken; ik zal zwijgen totdat - enfin, tot er zich omstandigheden voordoen, die mij tot het inzicht brengen, dat ik niet langer zwijgen màg. Maar ik beloof u, dat ik mij dan nog eerst met u in verbinding zal stellen.'

'Ik dank u,' zei het meisje, terwijl ze mij de hand toestak. 'Zoo gauw mogelijk zal ik u mijn vreemde houding verklaren.'

'Daar hoeft u zich niet mee te haasten,' hernam ik. 'U heeft mijn woord. Maar u brengt me dadelijk in moeilijke omstandigheden. Ik ben een uur te laat voor het avondeten; ik zie er vuil en gehavend uit.... Hoe moet ik die dingen verklaren?'

'Men hoeft u niet te zien, voor u aan tafel komt,' zei ze snel. 'En verder.... zegt u maar, dat u verdwaald was. U is hier in de omgeving immers totaal onbekend. Gaat u maar mee.'

Ik volgde haar naar een kleinen ingang, dicht aan de achterzijde van het huis. Wij kwamen in een smalle, onverlichte gang, die op een ruimeren corridor uitkwam. Hier brandde een bescheiden licht. Het meisje, dat voor mij uitging, keek eerst spiedend naar beide kanten; toen leidde ze mij naar een steenen wenteltrap, die door een deur was afgesloten.

'Dit is een oude diensttrap,' zei ze, 'die tegenwoordig niet meer gebruikt wordt. Ik zal tegen Martin zeggen, dat u thuisgekomen is. Als u klaar is, gaat u maar naar de eetkamer.'

Geruischloos ging ze mij voor door verschillende gangen en weldra stond ik voor de deur van mijn kamer.

Bijna op hetzelfde oogenblik was Monique verdwenen.

IX
Conversatie aan tafel.

Ik was moe.

Eenige oogenblikken bleef ik in de stille kamer staan; toen ging ik langzaam naar het venster.

Het weerlichtte in de verte; de plotseling opgestoken wind ging met zwaar geruisch in de boomen om.

Ik ging in een fauteuil zitten en stak een sigaret aan. De herinnering aan de romantische dingen, die ik beleefd had, ging met scherp belichte beelden door mij heen. Het was mij of ik een sensationeele film zag, of het geen werkelijkheid was, wat ik had ondervonden.

En uit deze verwarrende veelheid van herinneringsbeelden trad telkens de figuur te voorschijn van Monique de Fontenay.

Waarom wilde zij, dat ik zou zwijgen?

Lage motieven achtte ik bij haar uitgesloten; jacht op materieel voordeel kon haar niet bewegen. Welke beweegredenen konden haar dan aangezet hebben tot een stap, waarvoor zijzelf bang was, en die zij blijkbaar alleen in den uitersten nood ondernomen had?

Monique was jong, en ik wist nog weinig van haar; maar ze leek me wel een van die raadselachtig-stille vrouwen, in wie een latente hartstocht hevig kan woeden.

Ik dacht aan den jongen Vergniaud.

En plotseling kwam het sterke vermoeden in mij op, dat het om hem was, dat Monique mij de belofte afgedwongen had. Haar nerveuze manier van doen, haar angst, die zeker niet haar zelf betrof, het waagstuk dat zij ondernam door er zich tegen te verzetten, dat misdadigers in handen van de politie geraakten - het kwam mij voor, dat alleen verliefdheid de verklaring van deze dingen kon zijn.

Bovendien - alleen de jonge Vergniaud kon Monique in den tusschentijd gesproken hebben. Ik wist er niets van, welke rol hij vervulde in de duistere geschiedenis, die zich hier afspeelde. Het was mogelijk, dat Monique het wist. Vergniaud kon het haar verteld hebben; het was ook mogelijk, dat hij haar wat op de mouw gespeld had; verliefde menschen zijn minder critisch en goedgelooviger dan zij, die objectief kunnen oordeelen. Een smokkel-affaire, had Vergniaud tegen mij gezegd. Dat kon evengoed waarheid als leugen zijn....

In ieder geval kwam het mij meer dan waarschijnlijk voor, dat het meisje ter wille van Vergniaud gehanddeld had. Monique had zich bereid verklaard tot opheldering - over eenigen tijd! Kon het zijn, dat ze haar minnaar (want zoo moest ik hem wel beschouwen) eerst gelegenheid geven wou, zich in veiligheid te brengen? Dat Vergniaud, al was hij de tegenstander van de boeven, die mij in hun macht gehad hadden, geen rechtvaardige wegen bewandelde, was duidelijk; anders zou hij er zich niet tegen hebben verzet, om gezamenlijk met mij de politie te verwittigen! Dit leek mij zéker: dat Vergniaud, Monique ertoe gebracht

had, mij tot zwijgen te bewegen; hetzij hij zichzelf voor naderend onheil in veiligheid wilde brengen, hetzij hij eerst tegenover de misdadigers van de hut in het woud zijn slag wilde slaan.

Dit alles had een máár. Monique was de verloofde van Dr. Monet, den directeur van het gesticht voor zielszieken te Vic-Dessot. Monique, verloofde van een behoorlijk maatschappelijk-gesitueerd persoon, en Monique, minnares van een jongmensch met een onzekere reputatie.... hier haperde iets. Mijn redeneering sloot niet. En ik wist ook niet, hoe ik, met de gebrekkige gegevens, die mij ten dienste stonden, mijn redeneering sluitend moest maken.

Ik verwisselde van kleeren. Opnieuw schoot een blauwachtig, bleek bliksemlicht door het zwart van den avond; verscheidene seconden later gromde veraf de donder.

Ik ging naar beneden en ontmoette den ouden Martin in de gang.

'Als m'sieur zoo vriendelijk wil zijn, naar de eetkamer te gaan,' zei hij beleefd, 'zal ik daar het avondeten voor m'sieur serveeren.'

'Goed,' zei ik. 'Is er nog iemand anders in de eetkamer?'

'Alleen mijnheer de professor. Mijnheer de graaf heeft gevraagd, of u na het souper op zijn kamer zou willen komen. Mijnheer zou u iets willen vragen.'

Ik ging de eetkamer binnen, een ruim vertrek in den linkervleugel van het gebouw. Aan het eind van de tafel zat professor Chalosse met een flesch Pernod voor zich en een half gevuld glas, waaruit hij,

juist toen ik de deur opende, een grooten slok nam.

‘Je bent laat, amice!’ riep hij mij toe. ‘We hebben het eten al op en je mag blij wezen als er nog een kliekje voor je over is!’

‘Dat zal wel losloopen,’ meende ik, terwijl ik ging zitten. ‘Het spijt me, dat ik zoo laat ben. Ik ben van den weg afgeraakt en heb een heele poos omgedwaald, zonder dat ik wist waar ik was.’

‘Dat heb je met die dichterlijke naturen,’ zei Chalosse met zijn bassenden lach. ‘Die zwerven maar rond en vergeten alles om zich heen.’

Ik bemerkte aan zijn onzekere manier van praten, dat hij al vrij veel gedronken moest hebben. Ik wist, dat Chalosse nu en dan, als hij geen werk had, dat hem in beslag nam, voor zijn vrijgezellen-eenzaamheid troost zocht bij den alcohol en dat hij vooral een liefhebber was van den Pernod.

Hij vulde zijn glas opnieuw, schonk water bij den heldergelen drank en keek aandachtig naar het troebelworden en naar de krinkelende spelingen, die zich in het vocht vertoonden.

Martin diende het eten op, snel en geruischloos, met de volmaakte bewegingen van den geroutineerden huisknecht.

Ik had honger en ik at met smaak. Chalosse maakte nu en dan een filosofische opmerking en wijdde verder zijn aandacht aan de zware rookwolken van zijn pijp.

Ik dacht aan het verzoek, dat Martin mij in de gang had overgebracht. Ook hierin was weer iets geheimzinnigs. Waarom kwam onze gastheer niet zelf voor den dag? Wat kon hij mij te vragen hebben? .... Ik vermoedde, dat het op de een of andere wijze in

verband stond met de wonderlijke gebeurtenissen, die ons omzweefden.

‘Hebt u samen met mijnheer De Fontenay gegeten?’ vroeg ik den professor, om iets naders te weten te komen.

Het was, of Chalosse uit een diep gepeins ontwaakte.

‘Ja,’ zei hij, ‘ja.... ja.... Ten minste, wij zaten samen aan het souper. Maar hij heeft ongeveer niets aangeraakt. Vreemd.... je eet hier of je te gast bent bij den koning van Engeland.... ik heb zoo schandalig veel gegeten, dat ik geen voet meer verzetten kan. Daarom ben ik hier dan ook maar blijven zitten met een glaasje Pernod; dat is excellent voor de spijsvertering. Zeg Donia, heb jij vandaag niet weer iets vreemds aan De Fontenay bemerkt?’

‘Ik ken hem nog zoo weinig,’ antwoordde ik ontwijkend. ‘Ik weet niet, wat voor iemand mijnheer De Fontenay onder gewone omstandigheden is....’

‘Onder gewone omstandigheden?’ herhaalde hij brommend. ‘Leven we hier dan soms onder buitengewone omstandigheden?’

Ik merkte, dat ik mij verpraat had. De dingen, die ik beleefd had, namen mijn gedachten zoo in beslag, dat de woorden aan mijn lippen ontsnapten, voor ik er erg in had.

‘Ik zei het zoo maar, bij wijze van spreken,’ hernam ik zoo onverschillig mogelijk. ‘U kent mijnheer De Fontenay van vroeger, en u alleen kunt beoordeelen of hij zich nu anders gedraagt dan u van hem gewoon is. Hij is nerveus, dat heb ik wel opgemerkt....’

‘Dat is het juist. Ik heb het je gister ook al gezegd.

Dat was hij vroeger niet. De man is totaal veranderd. Ik heb hem vanmiddag op den man af gevraagd, wat hem mankeerde, maar hij zei eenvoudig, dat ik me vergiste. Maar ik vergis me niet. Er gebeurt hier wat in deze ouwe kast. Toen Monique dien brief binnenbracht, daar zat jij bij, heb je toen ook niet opgemerkt, dat hij schrok?'

'Ja, dat is me opgevallen.'

'Daar zit wat achter,' vervolgde hij. 'Ik zeg je nog eens: er gebeurt hier wat. Monique doet ook al zoo zonderling. En jij schijnt het ook al te pakken te hebben.'

Ik maakte bij mezelf de opmerking, dat onze hooggeleerde heer, al mocht hij dan wat veel gedronken hebben, zijn positieven drommels goed bij elkaar had. Ik vond het inmiddels zonder nadere aanleiding niet noodig, hem nader in te lichten.

'Maar hoe komt u daarbij!' zei ik zoo onnoozel mogelijk. 'Ik ben toch heel gewoon!'

'Neem je soort in de maling,' zei hij ruw. 'Waar is het voor noodig, dat jij apartjes hebt met Monique?'

'Professor, ik verzoek u, op uw woorden te letten,' zei ik scherp.

'Maak je niet kwaad, jongen,' hernam hij gemoedelijk, terwijl hij zich nog eens inschonk. 'Maar ik kan het niet helpen, dat ik jullie door het raam toevallig in gesprek zag. Die lantaren staat daar wat ongelukkig; een volgenden keer moet je wat meer in de schaduw gaan staan. Ik keek net naar buiten om te zien, wat voor weer het was.'

Zijn laatste woorden werden overstemd door een vrij hevigen donderslag; den bliksem hadden wij door

de neerhangende damasten gordijnen niet kunnen zien.

‘Ik dacht het wel, dat we weer een bui zouden krijgen,’ vervolgde Chalosse, in zijn glas roerend. ‘Jammer, dat ze hier geen ijs hebben. Daar wordt de Pernod lekkerder van.’

Martin bracht kip met compôte binnen en ik hervatte mijn souper.

‘Je moet mij goed begrijpen, Donia,’ zei Chalosse nu, met iets hartelijks in zijn stem, dat mijn opgewekten wrevel dadelijk weer deed zinken. ‘Ik wil niet hatelijk zijn en het gaat mij ook niets aan, wat jij met dat meisje te bepraten hebt. Maar ik kom hier om een paar dagen rust te hebben, om lekker te eten en een gezelligen borrel te drinken en ik houd er niet van, dat om me heen drama's worden gespeeld, waar ik last van heb. Ik ben geen mensch voor de romantiek. Daar ben ik te nuchter voor.’

Ik kon mij niet weerhouden, spottend te glimlachen.

‘Ja, en of je nou lacht of niet,’ vervolgde hij, met de knokkels van zijn rechterhand op de tafel tikkende, ‘ik zeg je, dat ik daar te nuchter voor ben. Of bedoel je soms, dat ik op 't oogenblik niet nuchter ben? Ik kan wel twee flesschen Pernod achter mekaar leegdrinken, dan merk je nog niets aan me.’

Ik had een sarcastische opmerking op de lippen, maar ik wilde hem niet irriteeren en zweeg.

De professor bromde nog wat voor zich heen.

‘Willen we wat gaan biljarten, als je klaar bent met eten?’ vroeg hij toen.

‘Heel graag,’ zei ik, ‘als u me ten minste een kwartiertje wilt verontschuldigen. Ik heb nog even iets te doen.’

Chalosse keek me aan, of hij zeggen wilde: ‘Moet je soms nog een apartje hebben met Monique?’ Maar hij stelde toch geen verdere vragen.

Ik bedacht, dat ik hem eigenlijk ook wel zeggen kon, waarom hij een kwartiertje moest wachten. Ik had geen reden om te veronderstellen, dat de graaf het onderhoud, dat hij met mij wilde hebben, geheim wenschte te houden, en het leek mij beter, tegenover Chalosse niet meer geheimzinnigheid te vertoonen dan noodig was.

Maar nog voor ik mijn ten halve genomen besluit kon uitvoeren ging de deur open en er kwam een bezoeker binnen. Het was Dr. Monet, de verloofde van Monique.

X
Een schot in den avond.

Hij had een leeren motorjas aan en een kap op het hoofd.

‘Bonsoir heeren,’ zei hij met zijn eenigszins krakende stem. ‘Mijnheer De Fontenay niet hier?’

‘Ik soupeer wat later dan de anderen,’ zei ik verklarend. Toen ik thuiskwam, was het eten eigenlijk al afgeloopen.’

‘Ik heb overal naar hem gezocht,’ vervolgde Monet. ‘Hij is niet op zijn kamer, niet in de bibliotheek, nergens. Trouwens, mijn verloofde kan ik ook niet vinden.’

‘Dat is leelijker,’ zei Chalosse, terwijl hij op een wonderlijke manier grinnikte.

Dr. Monet sloeg er geen acht op; hij schoof een stoel bij en zei, meer tegen mij dan tegen den professor, nadat hij dien even met een onderzoekenden blik had opgenomen:

‘Ik zit met een vreemd geval. Een van mijn patiënten is ontvlucht. Wel niet een van de storende afdeeling, maar toch iemand, op wien bijzonder gelet moest worden. Een misdadiger, die er indertijd alleen door zijn psychopatischen aanleg het leven afgebracht heeft. Het is een vervelende geschiedenis. Hij is drie jaar geleden in mijn inrichting geplaatst, en de man heeft

zich altijd behoorlijk gedragen. Nadere bijzonderheden vertel ik u later wel eens; op 't oogenblik gaat het er om, dat hij zoo gauw mogelijk teruggevonden moet worden. Ik heb den maire gewaarschuwd, maar die heeft alleen zijn veldwachter. Er is getelefoneerd naar Tarascon en naar Foix; als er vanavond nog geen hulp komt, zal ik Parijs moeten opbellen.'

'Is het zoo'n gevaarlijk individu?' vroeg Chalosse, die plotseling nuchter scheen te worden.

'Ja.... ten minste, hij kan niet zonder gevaar op de maatschappij losgelaten worden,' antwoordde Monet.

'Wanneer is hij weggeloopen?' vroeg ik.

'Vanmiddag. Het is gebeurd in mijn afwezigheid, ik ben bijna den heelen dag voor zaken weg geweest en eerst om zeven uur teruggekomen. Pas daarna hebben we het ontdekt. Het kan mijn hoofdverpleegster haar baantje kosten, als de curatoren kwaadwillig zijn. En voor mijzelf is het ook buitengewoon onaangenaam. Een paar jaar geleden hebben we nog eens een ontvluchting gehad; toen heeft mijnheer De Fontenay de alarmklok laten luiden en de boeren hebben hem weer opgespoord. Dat wou ik nu weer probeeren, maar het is luk-raak, als ze hem vinden; er zijn hier in den omtrek holen en gaten genoeg, waar iemand zich in verstoppen kan.'

'Dat lijkt me een goed idee, om de klok te luiden,' zei Chalosse. 'Daar moeten we met De Fontenay over praten. Die moet toch ergens te vinden zijn! Hebt u er Martin naar gevraagd?'

'Ja, maar hij zei, dat hij het niet wist. Hij is den graaf gaan zoeken. Ik moet nog even terug naar den

maire en kom dan straks weer hier. Mocht mijnheer De Fontenay in dien tusschentijd hier verschijnen, wilt u hem dan vertellen wat er gebeurd is? Wij kunnen dan straks wel nader afspreken.'

Wij beloofden het en Dr. Monet verliet de kamer.

'Dat moest er nog maar bijkomen,' bromde Chalosse, toen we weer alleen waren. 'Nu laten ze de gekken ook nog ontsnappen.'

Voor mij werd alles hoe langer hoe raadselachtiger. Hadden we te doen met een keten van gebeurtenissen, die onderling met elkaar in verband stonden? De ontvluchting van den krankzinnige scheen me in ieder geval een op zichzelf staand feit; hij was eerst dezen middag weggeloopen en 'de schaduw van Capoulet' had zich reeds vertoond in den afgeloopen nacht! Dat Monet zich ongerust maakte, kwam mij alleszins begrijpelijk voor. De directeur van een krankzinnigengesticht is in onzen tijd vaak ook min of meer directeur van een gevangenis en de ontsnapping van dezen gevangene moest, naar zijn eigen getuigenis, wel een ernstig feit zijn. De maatregelen, die Monet had voorgesteld, leken mij niet slecht gekozen en ik stemde dadelijk toe, toen professor Chalosse mij voorstelde, dat wij eventueel aan de opsporing zouden deelnemen.

'Het is een verduiveld donkere avond,' zei Chalosse 'en hoor, het regent, dat het giet. Maar we zullen lantarens meenemen en De Fontenay heeft geweren genoeg. Kun je met een geweer omgaan?'

'Ik heb er nog nooit een in handen gehad,' zei ik wat beschaamd.

'O, maar dat leer ik je in een hand-omdraaien,' hernam hij luchtig.

Hij praatte over het geval of het een interessante jachtpartij betrof. Hij had trouwens al eens eerder aan de opsporing van een ontvluchten gevangene deelgenomen en begon daarover een uitvoerig verhaal te doen. Maar enkele minuten later kwam Martin binnen met koffie.

'Mijnheer de graaf is op zijn kamer,' zei hij, het blad voor mij neerzettend. 'Wenscht mijnheer de professor soms ook nog koffie?'

Martin had maar een enkelen vluchtigen blik in de richting van Chalosse geworpen en hij stelde zijn vraag zonder dat zijn gelaatstrekken iets van hun huisknechtelijke effenheid verloren en zonder dat zijn kalme, beleefde stem iets anders verried dan vriendelijke gedienstigheid. Maar ik begreep, dat hij een kopje koffie voor mijn hooggeleerden vriend niet ondienstig oordeelde en ik prees innerlijk zijn menschenkennis.

'Dank je, m'n jongen,' zei Chalosse gemoedelijk. 'Ik hou niet erg van koffie.'

Martin verdween.

'Ik zal mijnheer De Fontenay wel even waarschuwen,' zei ik; 'ik had hem toch nog even willen spreken. Dan kunnen we straks met ons drieën zien, wat we verder zullen doen. Of misschien is mijnheer Monet dan ook al terug.'

'Best. Dan ga ik naar de wapenzaal om alvast een geschikte spuit uit te zoeken.'

Ik was op het punt, hem in overweging te geven om ook een van de harnassen aan te trekken, die in de wapenzaal langs den wand stonden, toen er plotseling iets gebeurde, dat ons beiden deed opspringen.

Ergens buiten de kamer klonk een schot.

Ik rukte de deur open en snelde de gang in. Er was niemand, maar een seconde later zag ik den ouden Martin aankomen, die mij verschrikt aankeek.

'Heeft u dat schot gehoord?' vroeg hij.

'Ja, natuurlijk.'

'Het kwam uit deze richting; ik ben bang, dat het in de kamer van mijnheer den graaf was!'

Hij snelde mij voorbij naar de kamer van De Fontenay. Ik volgde hem.

Achter ons aan kwam professor Chalosse.

Voor de deur aarzelde Martin een oogenblik; toen klopte hij aan.

Er kwam geen antwoord.

'Doe de deur maar open!' zei ik ongeduldig.

Wij traden de kamer binnen. Op den grond, naast de tafel, lag het lichaam van den graaf De Fontenay. Doodelijk verschrikt bogen wij ons over de roerlooze gestalte. Het slachtoffer was òf dood, òf bewusteloos. Een schot had den ongelukkige in de borst getroffen; een weinig bloed was op zijn kleeding te zien.

Ik richtte mij op en keek in het rond. Een van de vensters stond open. De overgordijnen waren niet dichtgetrokken; het neerhangende vitrage-gordijn bewoog zacht op den wind. Ik ging naar het venster en keek in de nacht-zwarte duisternis. Zwaar ruischte de regen neer.

Plotseling schoot een schel-witte bliksemstraal door het donker; ik zag het grasveld, de natte stammen en het dichte loover als een hel-belichte tooneel-decoratie. Enkele seconden later rolde de donder met geweldig geluid; de vensters dreunden.

Maar in het spookachtige licht had ik duidelijk een

gelaat gezien tegen den donkeren stam van een zwaren beukenboom naast het huis; een vaal-bleek gelaat, dat ik kende. Ik kon mij niet vergissen: *onder dien boom stond de jonge Vergniaud!*

Op hetzelfde oogenblik was het voorbij; inktzwarte duisternis heerschte weer om het huis; met ruischenden val daalde de loodrechte regen....

Ontzet week ik terug in de kamer. Martin was nog neergeknield bij het lichaam van zijn meester en keek mij radeloos aan. Hij had de kleeding van den graaf opengemaakt; een wond in de borst was zichtbaar. Professor Chalosse stond zwijgend bij de tafel.

De deur van de kamer stond open; een paar dienstboden keken met verschrikte gezichten om den hoek.

'Mijnheer de graaf leeft,' zei Martin met trillende stem, maar hij zal doodbloeden als er niet gauw een dokter komt. Francine, het verbandkistje, gauw!'

Een van de dienstmeisjes verwijderde zich snel.

'Ik zal Dr. Monet halen!' zei Chalosse, op wien de Pernod op eenmaal geen uitwerking meer bleek te hebben. 'Hij is immers naar den maire?'

'Ja,' antwoordde ik. 'Hij zal wel op zijn motorfiets gegaan zijn.'

'Ik neem mijn wagen,' hernam de professor, naar de deur gaande. 'Leg maar een voorloopig verband aan.

Meteen was hij weg. De wind begon krachtig op te steken en er kletterden groote hagelsteenen neer. De gordijnen kwamen in wapperende beweging. Ik sloot het venster. Het onweer leek nog in hevigheid toe te nemen; de bliksem was niet van de lucht en ratelende donderslagen gingen in elkaar over.

Het dienstmeisje kwam terug met den verband-

trommel en Martin legde zoo goed als hij kon een verband aan. Ik stond werkeloos toe te zien; ik had niet het minste verstand van hulp bij ongelukken en kon niets doen, hoe graag ik ook wilde. Gelukkig scheen Martin niet geheel een leek op dit gebied te zijn; hij was rustiger en beheerschter geworden en was ijverig in de weer met zwachtels en pleisters.

Ik leunde tegen de tafel. Ik had een vreemd, duizelig gevoel. De snelheid, waarmee de angstwekkende gebeurtenissen elkaar opvolgden, verbijsterde mij. En morgen, morgen kwam Firmin thuis, die van niets wist. Hoe zou hij zijn vader aantreffen? .... Ik keek naar het akelig-bleeke gelaat van den graaf; mijn God, misschien waren alle pogingen van den goeden Martin vergeefsch.... misschien was de graaf al overleden....

Gedood - door wien?

Daaromtrent kon op dit oogenblik voor mij niet de minste twijfel bestaan. Al te duidelijk had ik het als waanzinnig vertrokken gelaat van Vergniaud gezien in die ééne seconde van spookachtig licht....

Wat kon dit alles te beteekenen hebben?

Vergniaud.... Monique.... ja, Monique, waar was zij op dit oogenblik? En wat, wàt was haar rol in dit vreeselijke drama?

Als om vorm te geven aan mijn gedachten - hoeveel dramatischer kan vaak de werkelijkheid zijn dan hetgeen ons achter het voetlicht wordt vertoond - kwam Monique de Fontenay de kamer binnen.

XI
Een trouwe dienaar.

‘Wat is er gebeurd!’ riep ze angstig. ‘Wat beteekent dit!’

Met een gil wankelde ze terug, toen ze het op den grond uitgestrekte lichaam herkende.

‘Vader!’ riep ze in de diepste wanhoop.

‘Probeer kalm te blijven, mademoiselle,’ zei ik op haar toetredende.

‘Is mijn vader.... dood?’

‘Neen, neen, mijnheer is alleen maar bewusteloos,’ antwoordde ik, in mijn ijver om het meisje te kalmeeren, méér zeggend dan ik verantwoorden kon.

‘Maar wat is er dan toch gebeurd!’

‘Wij weten het niet. Er moet op uw vader geschoten zijn door het geopende venster.’

Ontzet sloeg Monique de handen voor de oogen.

‘Dat is verschrikkelijk.... afschuwelijk....’ steunde ze.

Ik leidde haar met zachten drang naar een stoel en ze ging een oogenblik zitten, als versuft door de vreeselijke gebeurtenis, waar ze zich zoo plotseling tegenover bevond. Haar natte haren en haar beslijkte schoentjes bewezen, dat ze in den regen geloopen had. Ze was weg geweest.... haar verloofde had haar niet kunnen vinden.... De vraag, waar Monique geweest

was, toen de misdaad gepleegd werd, flitste door mijn gedachten. En weer had ik het visioen van het gelaat van Vergniaud, in den fellen schijn van het bliksemlicht....

Dadelijk sprong het meisje weer op.

'Kan er geen dokter gehaald worden?' riep ze met een schorre stem.

'Dr. Monet zal dadelijk hier zijn,' zei ik. 'Professor Chalosse is hem gaan halen; die weet, waar hij is.'

Ik liet Annette een glas water halen en goot er een paar Hoffmann-druppels bij; ik had het fleschje in den verbandtrommel opgemerkt.

Monique dronk, gehoorzaam als een kind. Ze ging weer zitten en keek met een starre uitdrukking op haar gelaat voor zich.

Martin richtte zich op.

'Nu moeten we maar even op den dokter wachten,' zei hij, met al den ernst en de bezorgdheid van een toegewijden ondergeschikte.

Ik verzocht de andere bedienden, heen te gaan, om voor den gewonde de meest mogelijke rust te hebben.

Juist toen zij de kamer verlaten hadden, sloeg de graaf de oogen op en er ging een trekking door zijn leden.

Monique wilde op hem toesnellen.

'Vader!' riep ze, 'we zullen u helpen.... u zult gauw weer beter worden! .... wacht....'

Maar Martin hield haar terug.

'Pardon mademoiselle,' zei hij ernstig, 'ik geloof, dat elke agitatie mijnheer den graaf kwaad zou kunnen doen. Mijnheer de graaf is zwaar gewond en wij moe-

ten samenwerken om mijnheer zoo gauw mogelijk te doen herstellen. *Begrijpt u dat*?'

De laatste woorden sprak Martin met bijzonderen nadruk uit. In die woorden was geen serviliteit meer, geen verplichte onderworpenheid van den mindere tegenover zijn superieur. Die woorden klonken als een bevel.

En Monique gehoorzaamde.

In dit oogenblik bewonderde ik den braven knecht, die niet slechts voorbeeldig kon *dienen*, maar die ook, nu het ging om het leven van zijn heer, kon optreden alsof hijzelf de meester was.

Met een zwakke beweging richtte de graaf De Fontenay de hand op. Zijn lippen bewogen zich en hij uitte enkele onverstaanbare klanken.

Dadelijk knielde Martin weer bij hem neer.

'Blijft u stil liggen, mijnheer,' zei hij, terwijl hij zacht zijn handen op de schouders van den gewonde drukte. 'De dokter komt dadelijk bij u.'

Een glimlach kwam op het gelaat van den graaf.

'Martin,' zei hij, 'beste kerel....'

En opnieuw hief hij zijn hand op. Martin drukte die zachtjes en vlijde toen de hand weer naast het lichaam neer.

'Blijft u nu maar stil liggen,' zei hij bedaard.

De Fontenay sloot weer de oogen.

Lang behoefden wij niet te wachten; reeds na een paar minuten hoorden wij den wagen van professor Chalosse voor het huis en even later traden beide mannen de kamer binnen. Zij werden onmiddellijk gevolgd door twee anderen. De eene was de veldwachter, herkenbaar aan zijn verschoten uniform; de ander,

een kleine man met een grijze snor en blozende appelwangetjes, bleek de maire van het dorp te zijn.

Dr. Monet hurkte, zonder een woord te spreken, neer bij den gewonde.

Na enkele oogenblikken hief hij het hoofd op.

'Heeft u dat verband aangelegd, m'sieur Donia?' vroeg hij.

'Neen,' antwoordde ik, 'daar heb ik geen verstand van. Martin heeft het gedaan.'

'Zoo,' hernam de dokter kortaf.

Hij stond op, zocht met zijn oogen uit den kring van omstanders den bejaarden knecht, en zei:

'Martin, je hebt mijnheer den graaf waarschijnlijk het leven gered.'

Monique snelde op den trouwen major domus toe, en vatte zijn beide handen.

'Merci Martin!' riep ze hartstochtelijk, 'merci.... oh! .... de tout mon coeur!' ....

Als een kind schreide ze aan zijn schouder.

'Beheersch u, mademoiselle,' zei de oude knecht eenvoudig. 'Ik heb alleen gedaan, wat mijn plicht was. Laten we dat allemaal doen in het belang van mijnheer den graaf.'

Dr. Monet nam mij ter zijde.

'Er bestaat geen direct gevaar voor den patiënt,' zei hij fluisterend. 'Maar naar alle waarschijnlijkheid bevindt de kogel zich in het lichaam, zoodat operatief ingrijpen, dezen avond nog, wel niet te vermijden zal zijn. Dat kan alleen gebeuren in het ziekenhuis te Tarascon. Mijnheer De Fontenay moet daarheen, en zoo gauw mogelijk. Tegen het vervoer heb ik geen bezwaar, als het gebeurt in een behoorlijken zieken-

wagen. En die moet ook uit Tarascon komen. Daar kan de professor voor zorgen.'

Hij keerde zich om en stond enkele oogenblikken te praten met Chalosse, die onmiddellijk daarop de kamer verliet. Dr. Monet gaf orders aan het dienstpersoneel en enkele oogenblikken later werden er kussens en dekens binnengebracht. De dokter, geholpen door Monique, hield zich weer bezig met den gewonde, die wel bij kennis was, maar gelukkig geen enkele poging deed om zich tegen de verzorging te verzetten.

Nu trad m'sieur Perronet, de maire, naar voren.

'Ik heb al met mijnheer den professor - even zag hij rond naar Chalosse, die een groote sigaar had aangestoken - afgesproken, dat het parket in Tarascon gewaarschuwd zal worden. De heeren zullen vanavond nog wel arriveeren. Maar in afwachting daarvan moet ik alvast een voorloopig onderzoek instellen. Wat is er eigenlijk gebeurd?'

Niemand antwoordde.

'Er is hier toch een moordaanslag gepleegd,' vervolgde mijnheer Perronet ongeduldig. 'Wie van u heeft het slachtoffer het eerst gezien?'

'Martin en ik,' zei ik bedaard. 'Wij kwamen hier in de kamer en vonden mijnheer De Fontenay op den grond liggen.'

'En daarvóór wist u nergens van?' vroeg de maire gewichtig. 'U begrijpt, dat is van belang.'

'Natuurlijk,' gaf ik toe. 'Neen, wij wisten nergens van. Ik hoorde het schot in de eetkamer en ging toen dadelijk naar de gang. Daar zag ik Martin en toen gingen wij de kamer van den graaf binnen.'

‘Zoo is het,’ bevestigde de oude knecht. ‘Maar ik geloof, dat alles komt door den brief, dien mijnheer de graaf vanmiddag ontvangen heeft.’

‘Wat zeg je?’ vroeg Dr. Monet haastig. ‘Wat voor een brief?’

‘Ik weet het niet,’ antwoordde Martin. ‘Maar het was voor de tweede maal, dat er zoo'n brief kwam.’

Met gedempte stem voegde hij er bij:

‘Een brief, die mijnheer den graaf nerveus maakte.’

Monet wierp een snellen blik op den gewonde. Deze lag stil, met gesloten oogen.

‘Alles zal later wel blijken,’ zei hij.

En zich tot den maire wendende, vervolgde hij:

‘Als u vragen moet stellen, doet u dat dan alstublieft in een andere kamer, en niet hier. De patiënt moet absolute rust hebben; hij mag niet verhoord worden.’

‘Goed dokter, goed,’ zei de heer Perronet een beetje verschrikt. ‘Zooals u verkiest. Wil mijnheer Donia mij dan maar even volgen? En u ook, mademoiselle, gaat u ook even mee, als u wilt.’

Wij voldeden aan zijn verzoek. De veldwachter, die nog geen woord gesproken had, begeleidde ons met een ernstig gezicht.

‘Wijst u ons maar een vertrek aan, mademoiselle,’ zei de maire vriendelijk.

Monique ging ons voor naar de groote achterkamer en nu begon de burgemeester opnieuw te vragen. Zijn onderzoek had evenwel niets van een geregeld verhoor; de goede heer Perronet, die blijkbaar met de zaak erg verlegen zat, putte zich uit in verontschuldigingen.

Ik vertelde niet alles, wat ik wist. Ik zweeg er over,

dat ik Vergniaud naast het huis gezien had. Ik zei niets van de andere avonturen, die ik beleefd had. Ter wille van Monique zweeg ik, al bezwaarde mij mijn terughouding. Hoe lang zou ik dit kunnen volhouden? .... Zeer waarschijnlijk zou mij vanavond nog een ander verhoor afgenomen worden, een verhoor, dat een meer politioneel karakter droeg. Misschien had ik voor dien tijd nog gelegenheid Monique alleen te spreken; het leek me al heel onwaarschijnlijk, dat zij, nu haar vader het slachtoffer geworden was, er nog langer op staan zou, dat ik de waarheid verborg....

Monique zelf zei maar heel weinig. Zij was niet thuis geweest, toen de misdaad gepleegd werd. Ze had gewandeld, zooals ze 's avonds wel meer deed; ze was door het onweer overvallen en had geschuild in het huis van Vergniaud. Toen de bui aanhield, was ze er toch maar door geloopen. Bij haar thuiskomst had een van de dienstboden haar iets gezegd, van wat er gebeurd was; daarop was ze dadelijk naar de kamer van haar vader geloopen.

Het meisje sprak met een vlakke, monotone stem. Het was of zich achter haar woorden een doffe wanhoop verborg, een bekommering, die niet voortkwam uit deernis met haar armen vader, al moest dit den maire natuurlijk zoo lijken.

‘Ik begrijp, hoezeer u zich geschokt voelt, mademoiselle,’ zei hij deelnemend. ‘Maar maakt u zich niet ongerust; u heeft gezien, dat mijnheer uw vader het naar omstandigheden goed maakt. Hij zal wel herstellen. En de moordenaar zal ook wel gauw gevonden worden. Ik wil u niet langer lastig vallen, mademoiselle. Als u liever naar uw kamer

gaat, dan is daar niet het minste bezwaar tegen.'

Dadelijk stond Monique op; met een stille hoofdbuiging verliet zij de kamer.

'Een nare geschiedenis,' zei de heer Perronet verlegen, 'allerellendigst.... Er gebeurt nooit zooiets in mijn gemeente; ik houd trouwens niet van die dingen. - Wat sta je daar te suffen?' beet hij plotseling zijn veldwachter toe. 'Ga liever naar buiten, zoek den tuin af en rapporteer het mij onmiddellijk, als je wat verdachts ontdekt!'

De veldwachter salueerde stram en vertrok.

XII
Een gesprek met Monique.

Met de handen op den rug liep de maire de kamer op en neer.

‘Dat zijn geschiedenissen,’ mompelde hij, ‘dat zijn geschiedenissen....’

Ik dacht aan Monique. Ik moest met haar spreken. Het zou onverantwoordelijk zijn, te zwijgen over de dingen, die ik beleefd had, en die allerwaarschijnlijkst in direct verband stonden met den moordaanslag op den graaf De Fontenay.

Voor mij stond het vast, dat Vergniaud het schot op den graaf gelost had. En Monique, wist zij het ook? Dan, ja, dan was de wanhopige toestand, waarin het meisje zich bevond, maar al te begrijpelijk....

Dr. Monet kwam de kamer binnen. En nog eer hij een woord gesproken had, flitste het door mijn gedachten, dat hij de verloofde was van Monique. Maar tijdens de pijnlijke scène, die we eenige minuten geleden hadden bijgewoond, was het me opgevallen, dat de dokter geen enkel bewijs van deelneming had laten blijken voor het ongelukkige meisje, dat troost behoefde en steun en dat dien troost en dien steun toch wel in de eerste plaats mocht verwachten van hem! Het is waar, als medicus moest hij zich bezighouden

met den gewonde, maar ook daarna had hij nauwelijks naar haar omgekeken.

En de genegenheid van Monique voor haar verloofde leek mij ook niet bijster groot. Althans, als mijn gevolgtrekkingen juist waren.... Hoe dan ook, deze verloofden vormden een zonderling paar, en hoewel mij dit verder niets aanging, gaf het mij een wrevelig gevoel, dat opnieuw in mij naar boven kwam, toen de dokter de kamer binnentrad.

Als om mijn gevoelens te logenstraffen, zei hij dadelijk, terwijl hij in het rond keek:

'Is mademoiselle Monique niet meer hier?'

'Ze is naar haar kamer gegaan,' zei m'sieur Perronet op een gewichtigen toon, 'nadat het onderzoek afgeloopen was. Ik zal even een voorloopig protocol opmaken, dan kan ik dat overdragen aan de heeren uit Tarascon. Kan ik nog praten met mijnheer De Fontenay?'

'Neen,' antwoordde Monet gedecideerd. 'Dat zou niet wenschelijk zijn. Mijnheer De Fontenay moet vanavond nog naar Tarascon gebracht worden en dan zullen we wel verder zien. Maar nu iets anders. Wij moeten nu weer eens denken aan mijn ontsnapten patiënt.'

'Dat is waar ook,' zei de heer Perronet verschrikt. 'Dien had ik heelemaal vergeten!'

'Ik niet,' vervolgde Monet droog. 'Ik heb er met mijnheer De Fontenay over gesproken; er is geen bezwaar tegen, dat de klok van het kasteel wordt geluid. Het personeel heeft al instructies gekregen; het luiden zal dadelijk beginnen. Ik verwacht van u, dat u de boeren de bevelen zult geven, die het meeste succes hebben om den vluchteling te vinden. Er kunnen

zeker wel een paar vrachtauto's uit het dorp gerequireerd worden, om de menschen naar Vic-Dessot te vervoeren?'

'Zeker, zeker,' zei de heer Perronet bereidwillig. 'Daar zal voor gezorgd worden.'

'En looft u maar duizend francs uit voor dengene, die den man heelhuids weer in mijn inrichting brengt. De patiënt is groot en forsch, heeft een zwarten baard, een lidteeken boven het rechteroog - enfin, ik zal die dingen zelf wel tegen de boeren zeggen. Daar begint het luiden.'

Inderdaad hoorden wij het langzame, aanhoudende geklep van de kasteelklok, het teeken voor de omwonenden, dat er onraad was en dat zij zich op Capoulet hadden te verzamelen. Het kon wel niet meer zijn, dan een traditie, een herinnering aan oude, feodale toestanden; het bestaan van een bepaalde verplichting om aan den alarm-roep der klok gehoor te geven, kon ik bezwaarlijk aannemen. Maar de dokter had gesproken van een belooning voor den 'eerlijken vinder', en duizend francs is veel geld voor een armen landbewoner. Ik vermoedde, dat het gelui van de kasteelklok voor velen in den omtrek het sein zou wezen, dat er iets te verdienen viel!

Professor Chalosse en ik zouden niet aan de opsporing deelnemen. In den korten tijd, die sedert ons besluit verloopen was, waren de omstandigheden al te zeer veranderd. De professor was in jachtende vaart naar Tarascon om hulp te halen voor den ongelukkigen graaf, en wat mijzelf betrof: ik had andere dingen, die mij bezig hielden dan de ontsnapping van een willekeurigen patiënt uit de inrichting van Dr. Monet.

Deze ging voort met het uitdeelen van instructies aan den maire, die ze met herhaalde betuigingen van instemming in ontvangst nam. De bevelende, meesterachtige toon, waarop de directeur van de inrichting sprak, hinderde mij en deed mijn sympathie voor hem, die trouwens toch al niet groot was, niet toenemen. Ik was ook eenigszins verwonderd over de serviele manier, waarop de maire alles beaamde, wat monsieur le docteur geliefde te bevelen, en ik vroeg mij af, wie hier eigenlijk wat te vertellen had, de burgemeester of de dokter!

Al heel spoedig werd het verwarde geluid van menschenstemmen om het huis merkbaar. De eersten, die aan den klokke-roep gehoor hadden gegeven, waren aangekomen.

Dr. Monet verliet de kamer, gevolgd door den maire.

Ik bleef alleen in de kamer.

Een oogenblik dacht ik er over, hen te volgen, maar ik bleef waar ik was.

Ik wilde spreken met Monique, zonder de aandacht te trekken van menschen, wier achterdocht ik wenschte te vermijden. Daartoe had ik nu de gelegenheid.

Men zal het begrijpelijk vinden, dat ik tegen het gesprek opzag. Het moest voor het meisje wel buitengewoon pijnlijk zijn. En dat ik haar juist nu, na het gebeurde met haar vader, moest lastig vallen, maakte het onderhoud dubbel gevaarlijk voor mij. Maar het was onvermijdelijk, in verband met het onderzoek dat dezen avond zeker nog zou plaats hebben.

Op de gang ontmoette ik Martin.

‘Hoe is het met mijnheer De Fontenay?’ vroeg ik.

Het gelaat van den ouden man had een zorgelijke uitdrukking.

‘Mijnheer de graaf is bij kennis,’ antwoordde hij. ‘Maar de toestand lijkt mij niet geruststellend. Ik hoop, dat de ziekenwagen gauw komt.’

Hij wilde doorloopen, maar ik hield hem staande.

‘Zou ik even een onderhoud kunnen hebben met mademoiselle Monique?’ vroeg ik.

‘Ik denk het wel. Gaat u even in de kamer, dan kom ik dadelijk bij u. Ik moet het een en ander halen voor den gewonde.’

Ik ging terug in de kamer. Ik had de tusschenkomst van Martin noodig: ik wist niet eens, waar de kamer van Monique was! En trouwens, ik wist nog heelemaal den weg niet in dit groote, sombere huis.

Ik behoefde niet lang te wachten.

Martin kwam de kamer binnen en zei:

‘Wilt u even meegaan? Mademoiselle zal u boven ontvangen.’

Ik volgde hem de trap op.

‘Mademoiselle heeft hier twee ineenloopende kamers,’ zei hij, terwijl hij voor een deur bleef staan.

Hij klopte en liet mij binnen. Alles was zoo discreet en vlug in zijn werk gegaan, dat ik onmiddellijk voelde: Martin heeft mij begrepen. Hij doorgrondde, dat ik met Monique wilde spreken, zonder dat anderen daar iets van wisten.

Ik stond in een eenvoudig, smaakvol en zonder overdadige luxe ingericht boudoir.

Monique stond midden in de kamer.

‘Mijnheer Donia, gaat u zitten,’ zei ze met moei-

zame beheersching, terwijl ze mij een stoel aanwees.

Zij zelf bleef staan.

Nu moest ik spreken, maar een zware beklemming belette mij, de juiste woorden te vinden.

Zwaar hing de stilte in de kamer.

'U moet mij ten goede houden, mademoiselle,' zei ik eindelijk, schor van aandoening, 'dat ik u stoor.... Wij zouden beiden in moeilijkheden kunnen komen, en vooral, wat u betreft.... Vanavond zal ongetwijfeld de politie uit Tarascon een onderzoek instellen....'

Ik zweeg en keek haar aan.

Maar de oogen van Monique schenen langs mij heen te staren. Haar afwezige blik maakte mij bang; ik vreesde een oogenblik dat zij in zwijm zou vallen.

'Mademoiselle!' zei ik verschrikt, terwijl ik opsprong en een stap dichterbij kwam.

Het meisje glimlachte flauwtjes en ging langzaam naar een stoel.

'Het is niets,' zei ze, 'gaat u maar verder. Ik begrijp, dat u dit onderhoud noodig vindt. Het spijt mij, dat ik u in moeilijkheden heb gebracht.'

'Maar u kunt mij daar weer uit verlossen, als u mij wilt toestaan, alles, wat ik beleefd heb, aan de politie te vertellen!'

Monique keek mij aan.

'Hoe laat denkt u, dat de politie hier zal kunnen zijn?'

'Ik weet het niet. Ik vermoed, dat het hoogstens nog een uur zal duren.'

'Het is goed, mijnheer Donia. Zegt u dan maar alles wat u weet, ook dat ik u eerst gevraagd heb

te zwijgen. U behoeft om mijnentwil uw geweten niet langer te bezwaren.'

Ze zei het zonder eenige bitterheid, en toch was het mij of er een verwijt lag in haar woorden.

'Dat laatste zal ik zeker niet zonder noodzakelijkheid zeggen,' hernam ik. 'Het is niet mijn bedoeling, u in moeilijkheden te brengen. Maar er is nog iets anders, mademoiselle. Iets van zeer ernstigen aard. Misschien is het zeer indiscreet van mij, dat ik het tegen u zeg, maar ik wil het niet aan de politie meedeelen, voordat ik er met u over gesproken heb.'

'Wat bedoelt u?' vroeg ze uiterlijk kalm.

'Ik weet, wie den aanslag op uw vader gepleegd heeft.'

'U?'

'Ja mademoiselle. Ten minste, toen ik onmiddellijk, nadat het schot gevallen was, in de kamer kwam, zag ik buiten, bij het licht van den bliksem den man, die wel niemand anders kon zijn dan de dader....

Ik aarzelde. Ik kwam mezelf voor als een bruut. En toch - was het niet veel beter, dat ik haar waarschuwde.... dat ik haar in de eerste plaats de waarheid openbaarde? .... Want dat zij die reeds kende, was niet aan te nemen!

'Wien heeft u gezien?' vroeg ze met iets ongeduldigs in haar stem.

'Mijnheer Vergniaud.'

Monique staarde mij ontzet aan.

'Dat is onmogelijk!'

'Het is de zuivere waarheid, mademoiselle.'

'Maar mijnheer Vergniaud kan niet op mijn vader

geschoten hebben! .... Weet u heel zeker, dat u hem gezien heeft, mijnheer Donia?'

'Heel zeker.'

'En als u dat aan de politie zegt, zal men hem dan voor den dader houden?' vroeg ze naïef.

'Dat kan wel niet anders. En dan zullen er ook wel heel spoedig bepaalde bewijzen aan 't licht komen. Afgezien van het feit, dat ik hem herkend heb, is de schijn toch al tegen Vergniaud. De wrok, dien hij tegen uw vader koestert....'

'Och, dat is allemaal van geen belang,' onderbrak ze mij ongeduldig. 'Vergniaud heeft het niet gedaan.'

'Weet u dan soms, wie het wel gedaan heeft?' vroeg ik, gehoor gevend aan een plotselinge ingeving.

'Neen, dat weet ik niet. Ik weet alleen, dat mijnheer Vergniaud onschuldig is. Ik kan u dat niet nader uitleggen.'

'Dat hoeft u ook niet te doen. Mij is u geen enkele verklaring schuldig. Maar ik wijs u op de moeilijkheden, die u ondervinden zult bij het gerechtelijke onderzoek.'

In gedachten voegde ik er bij: 'Omdat er iets bestaat tusschen u en Vergniaud.'

Monique keek eenige oogenblikken stil voor zich uit. Daarna zei ze met een eigenaardige kalmte in haar stem:

'Wanneer men mijnheer Vergniaud mocht verdenken, zal het hem zeker niet veel moeite kosten, zich van die verdenking te zuiveren. Ook is het niet onmogelijk, dat men den waren schuldige spoedig zal vinden. Laten wij dat gerechtelijke onderzoek kalm afwachten, mijnheer Donia. Over mij hoeft u zich

niet ongerust te maken. En u kunt aan de heeren van het gerecht alles zeggen, wat u weet. Ook dat u mijnheer Vergniaud gezien heeft.'

Ze stond op en er was nu een sfeer van koele hoogheid om haar, iets onaantastbaars, dat geen verdere inmenging in haar persoonlijk leven toeliet.

Ik boog en vertrok.

Mijn onderhoud met Monique, het gesprek, dat ik zoo noodzakelijk had geacht, had me niets verder gebracht, al bezat ik nu volkomen vrijheid om met de politie te spreken.

Met een beklemd hart wachtte ik den verderen loop van de gebeurtenissen af.

In de gang reikte Martin mij een brief over. Het was een kort schrijven van Firmin, die mij meldde, dat hij den volgenden middag om half een in Tarascon zou aankomen.

XIII
Het onderzoek begint.

Ik ging naar de kamer van den graaf.

De gewonde lag met gesloten oogen en haalde rustig adem. Hij maakte niet den indruk van iemand, die er zeer ernstig aan toe was, maar als leek kon ik daar natuurlijk niet over oordeelen. Dr. Monet was in de kamer.

'Ze zijn op weg, om mijn ontvluchten patiënt te zoeken,' zei hij. Ik heb den maire het werk maar een beetje uit de handen genomen. Misschien heeft u gedacht, m'sieur Donia, dat ik te bar tegen hem optrad....'

'Uw toon was nogal gedecideerd,' gaf ik toe. 'Maar in deze omstandigheden....'

'Ja, ik moest wel zoo handelen. Die man is weinig doortastend, een weifelende natuur, enfin.... Alles komt ook tegelijk, zooals u ziet.'

Hij stond op om den pols van den gewonde te voelen. Met een bezorgd gelaat rees hij uit zijn neergehurkte houding op.

'Ze moesten al haast hier kunnen zijn,' zei hij ongeduldig, terwijl hij zijn horloge uit zijn zak haalde. Ik ga mee naar Tarascon. Ik ken Dr. Ferguson, die de operatie zal moeten uitvoeren, persoonlijk, en ik wil eerst nog met hem confereeren. Als we den tijd hadden,

zou ik professor Legendre uit Toulouse laten overkomen, maar dat durf ik er niet op te laten aankomen. Maar Ferguson is een behoorlijk chirurg....'

De laatste woorden zei Monet meer in zichzelf en op zeer zachten toon. Ik maakte er uit op, dat hij niet wilde, dat de zieke hem zou verstaan. Daarom informeerde ik ook niet naar den toestand van den graaf.

Reeds enkele oogenblikken later hoorden we het geluid van een auto op het slotplein.

'Gelukkig, daar zijn ze,' zei Dr. Monet, blijkbaar opgelucht.

Inderdaad kwam even later professor Chalosse de kamer binnen, gevolgd door twee ziekenhuis-beambten, die een draagbaar meebrachten.

Alles ging snel in zijn werk. Dr. Monet gaf zijn aanwijzingen. De gewonde werd op den baar gelegd de dekens werden met riemen omsloten.

Toen de dragers de kamer wilden verlaten, kwam Monique binnen.

Ze knielde neer bij de draagbaar.

'Vader....' snikte ze.

'Blijf bedaard, kind,' kraakte de stem van Dr. Monet, 'denk aan het belang van den patiënt!'

De graaf keek zijn dochter aan met een langen, zielvollen blik. Monique stond op en wendde zich af. Snikken doorschokten haar tenger lichaam.

En weer viel het me bij deze korte scène op, hoe weinig teederheid er bestond tusschen deze twee verloofde menschen. Waarom ging Monique niet naar den man, die haar tot troost en steun moest strekken? Waarom snelde Monet niet naar het arme meisje toe, terwijl hij toch wist, hoe diep zij leed? ....

De dragers brachten den patiënt weg, stil en zorgzaam. Dr. Monet en professor Chalosse volgden.

Ik bleef met Monique alleen in de kamer.

Een oogenblik dacht ik er over, de anderen te volgen, om mij het pijnlijke van het samenzijn met het meisje te besparen. Maar ik voelde, dat het lafheid zou zijn, als ik ging; daarom bleef ik, ook al wist ik, dat ik niets voor haar kon doen. Ik was verlegen met mijn houding.

Monique sloeg haar betraande oogen op en keek mij aan met een vreemden, peinzenden blik.

'Ik wilde, dat ik u kon helpen, mademoiselle,' zei ik onhandig. 'Ik wil mij niet indringen in uw persoonlijk leven, maar ik zie, dat u verdriet heeft.... en ik zou willen, dat ik daar iets aan kon doen....'

Een vage glimlach gleed over haar gelaat.

'U is een goed mensch, mijnheer Donia,' zei ze zacht; 'ik stel uw medegevoel op prijs, maar u kunt niets voor mij doen.... Niemand kan iets voor mij doen.'

Ik durfde den naam van Dr. Monet niet uit te spreken. Maar ik dacht aan Firmin. Ik wist niets van de verhouding tusschen hem en zijn zuster, maar ik kende Firmin als een goeden, hartelijken jongen.

Daarom zei ik:

'Kan uw broer ook niets voor u doen? Ik heb zoo even een brief van hem ontvangen; hij komt morgenmiddag thuis.'

'Firmin,' zei ze, 'ja, misschien. Ik ben blij, dat hij thuis komt. Is u goed met hem bevriend?'

'Ja,' zei ik, eenigszins verbaasd over deze vraag, 'wij zijn goede vrienden. In Parijs gaan wij veel met

elkaar om; wij vertrouwen elkaar en ik geloof ook zeker, dat wij elkander wederzijds begrijpen.'

'Ja,' hernam ze, 'dat weet ik. Firmin heeft het me geschreven. Hij vertelt veel goeds van u. En ik geloof, dat hij zich niet vergist. Ik ken u nog maar zoo kort, mijnheer Donia, wij zijn nog heelemaal vreemden voor elkaar. En toch heb ik het gevoel, of ik met u praten kan of wij elkander al een heele poos kennen.... Misschien kunt u toch iets voor mij doen. U is jong, misschien nog jonger dan ik, maar het lijkt mij, of u toch al veel verdriet gehad heeft.... of u nòg verdriet heeft. En iemand, die zelf lijdt, kan het verdriet van een ander beter begrijpen....'

'Ik ben blij, dat u zoo spreekt, mademoiselle,' zei ik ontroerd. 'U heeft goed gezien. Ik hèb verdriet.... maar het is niet noodig, dat wij daar over spreken, ten minste nu.... Uw omstandigheden zijn moeilijker dan de mijne. En u zou mij gelukkig maken, als u mij in staat stelde, iets voor u te doen.'

'Misschien kunt u eens praten met Firmin,' zei ze aarzelend. 'Het is zoo moeilijk.... Ik heb er ook al lang met mijn vader over willen spreken. Het betreft....'

Op dit oogenblik ging de deur open. Professor Chalosse trad binnen.

Onmiddellijk veranderde de houding van Monique.

'Is men met mijn vader vertrokken?' vroeg ze met vlakke stem.

'Ja,' antwoordde Chalosse. 'Maakt u zich nu maar niet meer ongerust, mademoiselle. Uw vader is nu in de beste handen en u krijgt morgen zoo vroeg mogelijk bericht.

‘Ik dank u voor uw bemoeiingen,’ zei het meisje vriendelijk. Daarop verliet ze de kamer.

Chalosse zweeg eenige oogenblikken.

‘Een rare geschiedenis,’ zei hij daarna. ‘Begrijp jij er iets van, Donia?’

‘Geen steek,’ kon ik naar waarheid antwoorden. Want al die feiten, die ik wist, brachten mij geen stap nader bij de oplossing. Ik vond het jammer, dat professor Chalosse binnengekomen was. Eindelijk had Monique willen spreken.... eindelijk zou er misschien eenige klaarheid in de zaak gekomen zijn. Nu was het al weer te laat; het gunstige oogenblik was voorbij en wie weet, of het meisje op dit oogenblik niet reeds berouw had over haar mededeelzaamheid. Ik was er van overtuigd, dat ze had willen spreken over Vergniaud, dat ze zijn naam juist had willen uitspreken, toen de professor ons stoorde.

Chalosse was naar het venster geloopen, dat hij weer opende.

Ik volgde hem.

Het regende niet meer; men hoorde alleen het tikken van de uit de boomen vallende waterdruppels. Het was een duistere, stille avond.

‘Jammer, dat het zoo geregend heeft,’ zei Chalosse, naar buiten kijkend. ‘Dat zal voor de politie het onderzoek moeilijker maken. Vingerafdrukken, voetsporen, alles is nu natuurlijk verloren gegaan.’

‘Heeft u de politie in Tarascon gewaarschuwd?’ vroeg ik.

‘Ja, natuurlijk. Ze komen vanavond nog. Daar zul je ze al hebben.’

Wij hoorden het geluid van een auto op het voorplein.

Eenige oogenblikken later liet Martin vier mannen binnen. De eerste, die binnentrad, stelde zich voor als inspecteur Armandy. Het was een gemoedelijke, corpulente man van een vijftig jaar, met een grooten, neerhangenden knevel. Zijn assistent, de heer Vinet, kwam achter hem aan; een bleek jongmensch met intelligente oogen.

De andere twee waren agenten, die bescheiden en ambtelijk bij de deur bleven staan.

Inspecteur Armandy begon zijn verhoor. Hij begon met Martin. Hij stelde zijn vragen op een bedaarde en zakelijke manier. Zijn assistent was achter de tafel gaan zitten en schreef alles op. De namen van het dienstpersoneel werden genoteerd. Martin antwoordde rustig en met een zekere waardigheid; zijn inlichtingen waren zoo duidelijk, dat het eerste verhoor een vlot verloop had.

'Weet u, of de graaf vijanden heeft?' vroeg de inspecteur, nadat vastgesteld was, waar en in welke houding Martin zijn meester had aangetroffen.

'Neen mijnheer, dat zou ik u niet kunnen zeggen. Wij leven hier afgelegen en mijnheer de graaf ging met weinig menschen om.'

'Kunt u iemand noemen, die den graaf niet genegen was, of omgekeerd: iemand, van wien mijnheer De Fontenay niet veel hebben moest?'

De oude Martin aarzelde.

Ik wist, welke naam hem op de tong lag; ik vreesde, dat hij dien naam zou uitspreken en tegelijkertijd verlangde ik er naar, dat hij hem zou noemen. Het moest immers toch gebeuren; straks zou ik zelf aan de beurt komen, en ook ik zou dien naam niet kunnen verzwijgen....

‘Het is er mij niet om te doen, iemand te beschuldigen,’ zei Martin voorzichtig.

‘Daar gaat het ook nog niet om,’ hervatte de inspecteur kalm. ‘U hoeft alleen maar een antwoord te geven op mijn vraag: kent u iemand, waar mijnheer De Fontenay niet op gesteld was?’

‘Ja, dan moet ik Vergniaud noemen,’ zei Martin met een zekere gelatenheid. ‘Maar ik zou niet weten....’

De heer Armandy viel hem in de rede en maakte met de vlakke hand een gebaar in de lucht.

‘Dat doet er niet toe,’ vervolgde hij. ‘Vergniaud dus. Wie is dat en wat weet u van hem?’

Bedachtzaam vertelde Martin het een en ander van de verhouding tusschen den graaf en den ontslagen boschwachter. Hij memoreerde verschillende gevallen van oneenigheid, die zich hadden afgespeeld, toen Vergniaud nog in dienst van den graaf was, en vermeldde ook, dat de jonge man zich herhaaldelijk aan wildstrooperij had schuldig gemaakt. Maar zijn inlichtingen waren volkomen objectief en niets wees er op, dat hij Vergniaud in verdenking wilde brengen.

‘Goed,’ zei de heer Armandy, toen Martin met zijn uiteenzettingen gereed was. ‘Voorloopig heb ik u niets meer te vragen.’

Hij wendde zich tot ons en vroeg beleefd:

‘Mag ik de heeren ook eenige vragen stellen?’

Professor Chalosse en ik verklaarden ons bereid.

XIV
Vergniaud komt in verdenking.

‘Is er geen onderzoek ingesteld door den maire van het dorp, of door den veldwachter?’ was nu de eerste vraag van den inspecteur. ‘En waarom zijn die menschen niet hier?’

Eerst nu herinnerde ik mij, dat de heer Perronet zijn veldwachter naar buiten had gestuurd, om te zien, of hij niets verdachts ontdekken kon. Nadat ik de kamer verlaten had, om mij naar Monique te begeven, had ik noch van den maire, noch van zijn veldwachter meer iets gezien.

Zonder twijfel waren zij vertrokken in verband met den ontvluchten krankzinnige.

Met eenige woorden helderde ik de situatie op.

‘Ja, dat is iets anders,’ zei de inspecteur. ‘Maar de maire heeft toch wel een voorloopig onderzoek ingesteld?’

‘Hij heeft eenige vragen gesteld,’ antwoordde ik, ‘en den veldwachter den tuin ingestuurd, om het terrein te verkennen. Maar de regen zal zijn onderzoek wel bemoeilijkt hebben.’

‘Ja, dat is natuurlijk niks,’ zei de heer Armandy geringschattend. Ik weet niet, of zijn woorden op den braven dienaar der wet sloegen of op de tegenwerkende elementen der natuur.

De inspecteur wendde zich tot den professor. Deze kon maar weinig inlichtingen verschaffen; hij vertelde kort en bondig, wat hij had gezien en verzweeg ook niet, dat de graaf zeer nerveus was geweest, wat hij vroeger nooit bij hem had opgemerkt. Hij vermeldde ook, dat de graaf dezen middag een brief had ontvangen, die hem zichtbaar had doen schrikken.

'Weet u daar nog iets naders van?' vroeg de inspecteur.

'Neen. Mademoiselle Monique gaf den brief aan haar vader en toen schrok hij. Heeft u dat ook niet opgemerkt, mijnheer Donia?' wendde hij zich tot mij.

'Zeker,' zei ik dadelijk. 'Het is mij ook opgevallen, dat mijnheer De Fontenay er van ontstelde. Hij maakte hem niet open, waar we bij waren, maar ging de kamer uit.'

'Neemt u mij niet kwalijk, heeren,' liet zich nu de bescheiden stem van den ouden Martin hooren, 'maar die brief....'

De inspecteur keek hem aan.

'Nu, wat weet u van dien brief?' vroeg hij.

'Ik heb dien brief aan mademoiselle gegeven,' antwoordde Martin. 'Ik wilde hem binnen brengen en toen zei mademoiselle, dat zij het wel doen zou.'

'Is die brief met de post gekomen?'

'Neen mijnheer; de avondpost was er nog niet geweest. Het was trouwens een brief zonder postzegel. Ik vond hem in de bus.'

'Hoe laat was dat ongeveer?'

'Precies weet ik het niet. Het was tusschen vijf en half zes.'

'Hoe zag de brief er uit?'

‘Een gewone vierkante, witte enveloppe van uitstekende qualiteit. Niet hier in het dorp gekocht, hier hebben ze zoo niet. Het adres was slordig geschreven, met groote krullen, maar zonder fouten. Het schrift was van iemand, die wel met de pen kon omgaan. - Ten minste, voor zoover ik er over kan oordeelen,’ voegde Martin er bescheiden bij.

‘Was het schrift van een man of van een vrouw?’

‘Ik zou zeggen van een man, mijnheer.’

‘Nu een belangrijke vraag. Kreeg de graaf wel vaker zulke brieven?’

‘Twee dagen geleden is er ook een gekomen,’ antwoordde Martin dadelijk. ‘Het was net zoo'n enveloppe en het was dezelfde hand, dat weet ik zeker.’

‘Kwam die brief ook 's middags?’

‘Ik vond hem 's avonds om een uur of acht in de bus. Maar hij kan er een heelen tijd in gelegen hebben. De avondpost heeft eergister niets gebracht, en dan let men zoo niet op de bus.’

‘Hebt u dien eersten brief zelf aan den graaf gegeven?’

‘Ja mijnheer.’

‘En is de graaf toen ook geschrokken?’

‘Neen mijnheer, daar heb ik niets van gezien. Mijnheer de graaf keek vluchtig naar het adres en stak den brief in zijn zak.’

‘Zijn de zakken van den graaf onderzocht, voor hij vervoerd is?’

‘Neen mijnheer, tenminste niet, dat ik weet. Mijnheer de maire heeft er geen order voor gegeven. Maar mijnheer de graaf is vervoerd in zijn gewone kleeren, ook met zijn jas nog aan. Er is iets bijzonders met die

brieven; ik heb het ook tegen Dr. Monet gezegd.'

'Nu,' zei de inspecteur, 'dat zal dan wel blijken.'

Hij richtte zich nu tot mij en ik stak van wal met het relaas van mijn zonderlinge avonturen. Ik verhaalde, wat ik den vorigen nacht op mijn slaapkamer had beleefd en gaf het gesprek weer, dat ik 's morgens met den graaf had gehad.

De heer Armandy, zoowel als professor Chalosse waren een en al verbazing.

'Waarom heb je daar niets van tegen me gezegd!' kon de professor zich niet weerhouden te zeggen.

Er klonk iets verwijtends in zijn stem.

'Mijnheer De Fontenay verzocht mij, er tegen iedereen over te zwijgen antwoordde ik. 'Maar nu de situatie zoo ernstig geworden is, moet ik wel spreken. Ik weet het verband niet tusschen de verschillende dingen, die ik heb beleefd. Want er komt nog meer, mijnheer Armandy. Maar de politie heeft recht op mijn openhartigheid. Wat mijnheer De Fontenay bewogen kan hebben, mijn stilzwijgen te vragen, weet ik niet. Ik begrijp van de heele zaak niets. Maar nu de graaf zelf het slachtoffer geworden is, acht ik me van mijn belofte ontslagen. Het belang van mijnheer De Fontenay eischt, dat ik vertel, wat ik weet.'

Zoo sprak ik, maar ik vertelde toch niet alles. Ik verzweeg, dat ik, toen ik thuiskwam, Monique had gesproken en dat zij mij de belofte had afgedwongen om er niets van te zeggen. Wèl vertelde ik het avontuur van mijn gevangenneming, met de bijzonderheden, die daaraan verbonden waren, en ook verzweeg ik niet, dat het Vergniaud was, die me uit mijn gevangenschap had verlost.

‘Telkens weer die Vergniaud,’ zei de inspecteur. ‘Dien man moeten we hier hebben. Waar woont hij?’

Martin gaf de gewenschte inlichtingen en de twee bij de deur geposteerde agenten werden naderbij geroepen. Kort en snel gaf de heer Armandy zijn instructies en de beide mannen vertrokken om Vergniaud te halen.

Het leek me uiterst twijfelachtig of ze hem hier zouden brengen, want ik achtte het zeer onwaarschijnlijk, dat Vergniaud thuis op de politie zou zitten wachten. Dat de inspecteur hem zoo gauw mogelijk een verhoor wenschte af te nemen, was duidelijk en nu had ik nog niet eens datgene vermeld, wat mij, althans in verband met den aanslag op den graaf De Fontenay, het belangrijkst scheen: dat ik Vergniaud onder den boom naast het huis had zien staan!

Enkele oogenblikken later had ik met deze mededeeling mijn inlichtingen gecompleteerd.

‘Dat is van het grootste belang!’ zei de inspecteur geagiteerd. ‘Kunt u dat onder eede bevestigen?’

‘Zeker. Het is onmogelijk, dat ik me vergis.’

‘Dat brengt hem onder de guillotine,’ mompelde Chalosse.

‘Zoover is het nog niet,’ hernam de heer Armandy. ‘Maar het is zeker zeer bezwarend voor hem. Het is jammer, dat het zoo geregend heeft; nu zijn de voetsporen natuurlijk weg. Tenminste.... Staat die boom in het gras of in het zand?’

‘In het zand.’

‘Dan zou het toch nog kunnen zijn.... Zeg Vinet, wil jij eens kijken of er toch nog iets van voetsporen over is?’

‘Natuurlijk.’

De assistent, die tot nog toe ijverig had zitten schrijven, kwam achter de tafel vandaan. Voor het open venster wees ik hem den boom aan, waarvan de omtrekken uiterst vaag in de duisternis te zien waren; daarna verliet hij snel de kamer.

De inspecteur wendde zich weer tot Martin.

‘Wilt u mij de namen van de dienstboden opgeven?’

‘Behalve mijn persoon zijn hier vier personen in dienst,’ antwoordde Martin. ‘Lamond, de chauffeur en zijn vrouw, de linnenmeid. Verder Francine, de kamenier van mademoiselle en Rose, de keukenmeid.’

‘Mijnheer De Fontenay heeft toch twee kinderen, is 't niet?’ vroeg de inspecteur. ‘Waar is mijnheer Firmin?’

‘Die is op reis. Mijnheer Firmin komt morgen thuis.’

‘Goed. Roep mademoiselle, of neen.... dat kan straks nog wel. Vertel me eens: was het heele dienstpersoneel thuis, toen de aanslag gepleegd werd?’

‘Lamond niet,’ antwoordde Martin. ‘Die is naar familie van hem in Vic-Dessot. Hij heeft vanmiddag en vanavond van mijnheer den graaf vrijaf gekregen.’

‘Goed. Wil je de anderen dan even hier laten komen?’

Martin ging de kamer uit.

De inspecteur dacht eenige oogenblikken na.

‘Logeert u hier voor de eerste maal, m'sieur Donia?’ vroeg hij, terwijl hij mij strak aankeek.

Naar het mij voorkwam, klonk er eenige scherpte in zijn stem.

‘Ja,’ zei ik, ‘ik ben hier nooit eerder geweest.’

‘En u?’ vroeg hij aan professor Chalosse.

‘Ik ben hier al meer geweest,’ antwoordde deze. ‘Ik ben een oud vriend van den graaf. - Mijnheer Donia en ik zijn goeie jongens, inspecteur,’ voegde hij er onnoozel bij.

De heer Armandy ging hier niet op in.

Martin kwam trouwens terug, gevolgd door de drie vrouwen van het dienstpersoneel. Ze bleven schuchter en met bleeke gezichten bij de deur staan.

Bijna op hetzelfde oogenblik kwam de assistent van den inspecteur weer binnen.

‘Er is geen enkel voetspoor meer te bekennen,’ zei hij. ‘De regen heeft alles uitgewischt.’

‘Dat dacht ik wel,’ zei de inspecteur. ‘Maar ik vermoed, dat we dat bewijsstuk ook niet noodig zullen hebben.’

XV
‘Het was kwart over negen.’

Madame Lamond werd het eerst ondervraagd.

Zij was een flinke, eenigszins gezette vrouw van een veertig jaar, die kort en bondig op de vragen van den inspecteur antwoordde.

Ze zeide het schot niet te hebben gehoord. Ze was in een van de kamers aan den anderen kant van het huis aan 't werk geweest en had eerst later van een der meisjes vernomen, wat er gebeurd was.

Ze kon geen enkele inlichting geven.

De beide andere dienstmeisjes waren zeer zenuwachtig. Francine, de kamenier, die het eerst naar voren moest komen, begon te huilen, voordat haar een vraag gesteld was. Ook zij kon geen enkele positieve aanwijzing geven; wel wist ze te vertellen, dat zoowel de graaf als mademoiselle sedert een paar dagen ‘zoo raar deden’; maar waar dat ‘rare’ uit bestond, kwam neer op zulke algemeenheden, dat de inspecteur ongeduldig de schouders ophaalde. Met Rose, de keukenmeid, had hij niet meer succes. Snikkend vertelde deze ongeveer hetzelfde als Francine; ze was alleen nog een beetje woordenrijker. Ze deelde den inspecteur mee, dat ze eigenlijk al lang had willen weggaan, het was hier zoo stil en zoo somber en zij en Francine hadden wel twintigmaal tegen elkaar gezegd,

dat hier wel eens wat gebeuren zou. Er waren trouwens allerlei vreemde verhalen in omloop over het kasteel.

'Wat zijn dat dan voor verhalen?' vroeg de inspecteur.

'Nu ja....' zei ze aarzelend, 'van "De Schaduw van Capoulet" en zoo.... iedereen praat er over....'

De inspecteur begon verachtelijk te lachen.

'Dus het spookt hier?'

'Dat zeg ik niet, mijnheer....'

'Nu, heb jij zelf wel eens wat gezien hier in huis, dat je bang maakte?'

'Neen, ik niet.... ik heb nooit wat gezien.... Maar er zweven hier wel eens gedaanten om het huis heen....'

'En je hebt nooit wat gezien!'

'Neen, ik niet, maar.... de jongen, waar ik verkeering mee heb....'

'Ja, die zal hier wel eens om het huis heen zwerven,' zei de inspecteur gemoedelijk.

'Neen, ik bedoel hèm niet.... maar hij heeft ze wel eens gezien!'

'Zoo. Hoe heet die jonge man?'

'Moet ik dat zeggen?' vroeg ze verschrikt.

'Ja natuurlijk. Of is het soms geen nette jongen?'

'O ja, mijnheer. Hij heet Emile Bourdon. Hij is een neef van den boschwachter van het kasteel.'

'Nu, zeg dan maar tegen Emile, dat hij, als hij inlichtingen geven kan, maar eens bij me moet komen in Tarascon.'

'Jawel mijnheer.'

De inspecteur scheen niet veel waarde aan de mededeelingen van de amoureuze keukenmeid te hechten.

Ik was geneigd, hem gelijk te geven, en toch, ik zelf had in den korten tijd van mijn verblijf op Capoulet al zooveel wonderlijks beleefd.... dingen, die ik, als ik ze van anderen had gehoord, misschien ook voor fantastische bedenksels van een achterlijke boerenbevolking zou gehouden hebben.

'Vraag mademoiselle Monique, of ze hier wil komen,' zei de heer Armandy tegen Martin.

Zwijgend verliet de oude knecht de kamer.

Het onvermijdelijke zou gebeuren.... Welke houding het meisje zou aannemen, wist ik niet. Mij had ze vrijheid gegeven om te spreken; wat ze zelf zou doen, had ze niet gezegd. Toen ik haar verliet, leek een doffe onverschilligheid haar bevangen te hebben. Was ze daarna op haar kamer gebleven? .... Ik wist het niet. Het was ook mogelijk, dat ze het huis verlaten had, dat Martin alleen zou terugkomen; dat zou haar al dadelijk in een vreemd daglicht plaatsen.

Angstig wachtte ik.

Niemand sprak.

Dat Monique hier, in tegenwoordigheid van ons allen, verhoord zou worden, deed mij pijnlijk aan. Ik alleen wist, dat zij, hoe dan ook, iets met het geval te maken had, dat zij, als zij de waarheid wilde spreken, dingen zou moeten vertellen, die haar compromitteerden. Maar ook zonder dat vond ik de situatie onaangenaam en het leek mij onnoodig, dat het meisje deze kwelling moest ondergaan. Het verhoor zou toch al pijnlijk genoeg voor haar zijn.

Fluisterend praatte ik er even over met professor Chalosse.

‘Je hebt gelijk,’ bromde hij, ‘maar wat wil je daar aan doen.... Erg kiesch kan ik het ook niet vinden, maar als de inspecteur het zoo wil.... Die lui van de politie moet je niet veel in den weg leggen. Daar schiet je toch niet mee op.’

Enkele oogenblikken later kwam Monique binnen, gevolgd door Martin.

‘Gaat u zitten, mademoiselle,’ zei de heer Armandy beleefd. ‘Ik zou u, in verband met het droevige voorval, dat hier heeft plaats gehad, graag enkele vragen stellen.’

Monique bleef staan. Ze leek zeer beheerscht en keek den inspecteur met koude oogen aan.

‘Ik heb er geen bezwaar tegen, uw vragen te beantwoorden,’ zei ze, ‘maar moet dat gebeuren in tegenwoordigheid van het dienstpersoneel?’

Professor Chalosse en ik keken elkaar even aan; er kwam een glimlach om den baardigen mond van den professor.

De inspecteur leek een beetje verbaasd.

‘U komt hier niet als beschuldigde, mademoiselle,’ zei hij.

‘Ik begrijp niet, wat dat er mee te maken heeft,’ hernam ze stug. ‘Is het noodig, dat het personeel bij de ondervraging aanwezig is?’

‘Noodig niet.’

‘Dan verzoek ik u, ze de kamer uit te laten gaan.’

‘Zooals u verkiest.’

Martin gaf zijn mede-ondergeschikten een wenk. Aan de snelheid van zijn gebaar zag ik, dat ook de fijn-voelende oude man begrepen had, hoe pijnlijk het voor het meisje moest zijn, in tegenwoordigheid van

het dienstpersoneel te worden ondervraagd. Met hun vieren verlieten zij de kamer. Rose ging het laatst. Toen zij bij de deur was, meende ik duidelijk te zien, dat zij aarzelde. Ze keek om; het was of ze nog iets wilde zeggen. Toen ging ze heen.

De inspecteur, die met den rug naar de deur stond, kon het niet gezien hebben, maar ik zag, dat ook de heer Vinet de aarzeling van het meisje had opgemerkt. Met zijn scherpe oogen keek hij naar de deur, waardoor Rose verdwenen was; toen boog hij zich weer over zijn papieren.

Nu ging Monique zitten.

'Was u thuis, mademoiselle,' begon de inspecteur zakelijk, 'toen de aanslag gepleegd werd?'

'Neen.'

'Zou u willen zeggen, waar u zich bevond?'

'Zeker. Ik was gaan wandelen; dat doe ik na het avondeten wel meer.'

'U was alleen?'

'Ja.'

'Het was anders geen mooi weer om te wandelen,' merkte de inspecteur op.

Zijn ironische toon hinderde mij; trouwens, de heele manier, waarop hij sprak, was mij antipatiek. Het was of deze man dadelijk voelde, dat Monique meer van de zaak wist!

'Het was droog weer toen ik uitging,' vervolgde het meisje kalm. 'Ik heb er niet op gelet, dat er onweer in de lucht zat. Onderweg werd ik door de bui overvallen en toen ben ik bij kennissen gaan schuilen.'

'Wie waren die kennissen?'

'De familie Vergniaud.'

‘Aha, Vergniaud! Die familie kent u dus?’

‘Ja. De jonge Vergniaud is vroeger boschwachter van mijn vader geweest.’

‘Dat weet ik. Hoe lang is u daar in huis gebleven?’

‘Een minuut of tien. Toen de regen aanhield, ben ik maar weggegaan; Blanche Vergniaud heeft me een paraplu meegegeven.’

‘Wie is dat, Blanche?’

‘Een zuster van Vergniaud. Ze werkt hier wel eens op het huis.’

‘Nu een andere vraag: hoe laat was het, toen u in het huis van de familie Vergniaud geschuild heeft?’

‘Om kwart over negen was ik daar in huis.’

‘Hoe weet u dat zoo gedecideerd?’

‘Ik heb toevallig op mijn horloge gekeken.’

Ze toonde het kleine uurwerk, dat aan haar smallen pols bevestigd was.

De inspecteur haalde zijn eigen horloge uit zijn zak.

‘Hoe laat heeft u het?’

‘Acht minuten voor elf.’

‘Wij verschillen drie minuten. Dat is van geen belang. Dus om kwart over negen bevond u zich in het huis van de familie Vergniaud. Welke personen heeft u daar gezien?’

‘Blanche Vergniaud en haar moeder.’

‘Anders niemand?’

‘Neen.’

Na een korte aarzeling voegde ze er bij:

‘In huis ten minste niet.’

De inspecteur keek haar aan en zei toen kalm:

‘Gaat u voort, mademoiselle.’

‘Wat bedoelt u?’

‘Wel, u zegt: in huis niet. Bij het huis dan soms?’

Monique wachtte een paar seconden. Ik weet niet, hoe het kwam, maar ik voelde, dat ze het antwoord, dat ze zou geven, in deze oogenblikken bedacht. En dat het een leugen zou zijn....

‘Ja,’ zei ze toen, ‘bij het huis heb ik den jongen Vergniaud ontmoet.’

‘Dat is interessant,’ hernam de inspecteur. ‘Waar kwam die vandaan?’

Ik vond de vraag impertinent, en ik was blij, dat Monique er niet op antwoordde.

De inspecteur drong ook niet verder op een antwoord aan. Hij richtte zich tot Chalosse met de vraag:

‘Hoe laat was het, toen u het schot hoorde, dat op den graaf gelost werd?’

‘Kwart over negen,’ baste de stem van den professor.

Bedachtzaam knikte de inspecteur een paar maal met het hoofd. Ik verwachtte, dat hij dadelijk zou beginnen over de tegenstrijdigheid in de verklaringen van Monique en mij, maar dat deed hij niet.

‘Heeft u met Vergniaud gesproken?’ vroeg hij.

‘Een paar woorden.’

Waarover?’

‘Ik begrijp niet, waarom ik op zulke nietigheden moet antwoorden,’ zei ze onwillig. ‘Sta ik onder verdenking?’

‘U niet,’ antwoordde de heer Armandy bedaard. ‘Maar een ander wel. Daarover zullen we het straks hebben. En het oordeel over de vragen, die ik u stel, moet u liever aan mij overlaten. Dus nog eens: waarover heeft u met Vergniaud gesproken?’

‘Hij zei, dat het slecht weer was en vroeg mij, of ik niet nog een poosje wou schuilen. Maar ik zei, dat ik maar zou doorloopen en dat heb ik toen ook dadelijk gedaan. Het regende toen nog niet zoo hard.’

‘Ik meen, dat u gezegd heeft,’ wendde de inspecteur zich tot Chalosse, dat het op het oogenblik, toen de misdaad gepleegd werd, om kwart over negen dus, hard regende.’

‘Ja,’ zei de professor onverschillig, ‘dat is een kwestie van opvatting. Ook moet u niet vergeten, dat het huis van Vergniaud hier een kwartier vandaan is, op z'n minst. Die onweersbuien zijn soms zoo plaatselijk, dat het daar wel minder hard geregend kan hebben.’

‘Dat is zoo,’ gaf de inspecteur toe.

Op dit oogenblik werd er geklopt. We hoorden een heftige woordenwisseling achter de deur.

‘Entrez!’ riep de heer Armandy.

XVI
Monique in moeilijkheden.

De deur ging open en Rose kwam binnen.

‘Wat is er?’ vroeg de inspecteur.

Verlegen kwam het dienstmeisje een paar stappen dichterbij.

‘Ik.... ik heb nog wat vergeten....’ zei ze haperend.

Ik herinnerde mij de aarzelende beweging, die het meisje gemaakt had, toen ze de kamer uitging. Ik wist niet, wat ze te vertellen zou hebben, maar instinctmatig voelde ik, dat het niet veel goeds beteekende voor Monique.

De inspecteur maakte een gebaar van ongeduld.

‘Straks,’ zei hij. ‘Op 't oogenblik kunnen we je hier niet gebruiken. Ik zal je wel laten roepen. Niet voor de deur blijven staan hoor, en geen lawaai maken op de gang.’

Zonder nog een woord te spreken verliet het meisje de kamer weer.

‘Nog een paar vragen, mademoiselle,’ wendde de heer Armandy zich opnieuw tot Monique. ‘Na dat korte gesprek met Vergniaud ging u dus naar huis?’

‘Ja.’

‘Hoe kwam u het bericht van den aanslag op uw vader te weten?’

‘Madame Lamond vertelde het mij. Ik ben toen dadelijk naar deze kamer gegaan.’

‘Heeft u daarna het huis nog weer verlaten?’

‘Neen. Nadat de maire me ondervraagd heeft, ben ik naar mijn kamer gegaan, en daar ben ik gebleven tot u mij liet roepen.’

‘Goed. Dan iets anders, mademoiselle. Men zegt, dat u de laatste dagen opviel door een zekere nervositeit. Was er iets, dat u hinderde? U vindt mijn vraag misschien onbescheiden, maar het zou kunnen zijn, dat er iets gebeurd is, dat, zonder dat u het kunt vermoeden, met den aanslag op uw vader in verband stond.’

‘Ik zou niet weten, wat dat kan zijn,’ zei Monique koel. ‘En ik heb mij de laatste dagen in 't geheel niet nerveus gevoeld; daar zou trouwens ook niet de minste reden voor geweest zijn.’

‘Heeft u soms aan mijnheer uw vader opgemerkt, dat hij nerveus was?’

‘Mijn vader is al een heelen tijd wat zenuwachtig. Een bepaalde oorzaak zou ik u niet kunnen noemen.’

‘Volgens het getuigenverhoor heeft uw vader een paar maal een brief ontvangen, waar hij van geschrokken is. Weet u daar iets naders van?’

‘Absoluut niet.’

‘Een van die brieven heeft u den graaf vanmiddag zelf gegeven. Dat herinnert u zich toch nog wel?’

‘Zeker. Martin gaf mij dien brief in de gang.’

‘En u heeft, toen u hem aan uw vader overhandigde, niet gemerkt, dat hij schrok?’

‘Neen.’

De inspecteur speelde met zijn potlood.

‘Uw inlichtingen kloppen niet heelemaal met de andere getuigenverklaringen, mademoiselle,’ zei hij na eenige seconden.

Monique zweeg.

‘Vooral verbaast mij uw mededeeling,’ vervolgde de heer Armandy, ‘dat u Vergniaud om kwart over negen, of hoogstens een paar minuten later, bij zijn huis gezien heeft. Mijnheer Donia heeft namelijk verklaard, dat hij op dien tijd Vergniaud hier in het park heeft gezien.’

‘Dat weet ik,’ hernam ze, blijkbaar op deze opmerking voorbereid. ‘Mijnheer Donia heeft het mij verteld.’

Met eenige verbazing keek de inspecteur mij aan.

‘Heeft u met mademoiselle over het geval gesproken?’ vroeg hij.

‘Ja,’ antwoordde ik kalm. ‘Was dat verboden?’

‘Wij hebben allemaal over het geval gesproken,’ baste professor Chalosse. ‘Waar moesten we anders over praten!’

De inspecteur ging niet op onze opmerkingen in.

‘U was zeker wel verbaasd, toen mijnheer Donia u dat vertelde,’ zei hij tegen Monique.

‘Natuurlijk,’ hernam het meisje kalm. ‘Ik heb dan ook tegen mijnheer Donia gezegd, dat hij zich moet hebben vergist.’

‘Ja,’ merkte de heer Armandy op, ‘in elk geval moet een van u beiden zich vergist hebben. Dat zal te zijner tijd wel blijken. Of zou het misschien mogelijk zijn, dat de vergissing direct opgehelderd werd?’

Wij zwegen beiden. Ik wist, dat Monique op dit oogenblik niet oprecht was, maar ik voelde mij niet geroepen om tusschenbeide te komen.

De inspecteur wachtte enkele seconden.

‘Nu,’ zei hij kalm, ‘dan gaan we maar weer verder. Blijft u hier nog lang logeeren, mijnheer Donia?’

‘Ik had gedacht, hier nog ongeveer een week te blijven,’ zei ik. ‘Maar ik weet niet, of ik na de gebeurtenissen van vandaag, en vooral na den aanslag op mijnheer De Fontenay....’

‘Juist in verband met die gebeurtenissen zou de politie het op prijs stellen, als u nog wat hier bleef,’ onderbrak hij me. ‘Het zou kunnen zijn, dat we u de volgende dagen nog wat te vragen hadden.’

Half en half maakte ik uit de woorden van den inspecteur op, dat hij op de een of andere manier verdenking tegen mij koesterde, dat hij er mij althans van verdacht, hem niet geheel en al volgens de waarheid te hebben ingelicht.

Er werd opnieuw geklopt.

Martin kwam binnen en diende den maire aan, die enkele oogenblikken later de kamer intrad.

De inspecteur bleek den heer Perronet te kennen en hij behandelde hem met het respect, dat hij den magistraat verschuldigd was. Deze maakte geen misbruik van zijn ambtelijke meerderheid. Hij scheen het zeer warm te hebben en veegde geagiteerd met zijn zakdoek het zweet van zijn voorhoofd.

‘Ik was natuurlijk wel eerder gekomen,’ zei hij hijgend, ‘als niet dat ellendige geval met dien krankzinnige....’

‘Ja, ja,’ zei de inspecteur, ‘daar ben ik al mee op de hoogte. Ik heb ook gehoord, dat u al een voorloopig onderzoek naar den moordaanslag op mijnheer De Fontenay heeft ingesteld.’

‘Zeker, zeker.’

‘Kunt u er zich mee vereenigen, dat ik de ondervraging voortzet? Ik was juist bezig, mademoiselle het een en ander te vragen. Wij kunnen dan straks onze uitkomsten vergelijken.’

‘Parfaitement,’ zuchtte de maire, terwijl hij amechtig op een stoel neerzeeg.

De inspecteur wilde zijn onderzoek voortzetten, maar opnieuw kwam er stoornis.

Een van de agenten kwam binnen met de boodschap, dat Vergniaud niet thuis was. Zijn familie had niet geweten, waar hij was.

‘Zijn moeder en zijn zuster waren thuis,’ vertelde de agent. ‘We hebben die twee vrouwen meegebracht. De moeder is geloof ik een beetje....’

Hij raakte met den wijsvinger zijn voorhoofd aan.

‘Dat komt uit,’ zei de heer Perronet. ‘Die arme vrouw is gek. Het is nutteloos, haar te ondervragen.’

‘Allebei wachten,’ besliste de inspecteur. ‘Laat dat dienstmeisje binnenkomen van zoo even.’

De agent keek hem vragend aan. Maar de heer Vinet kwam al achter de tafel vandaan, verliet de kamer en kwam enkele oogenblikken later met Rose terug.

De inspecteur keek haar scherp aan.

‘Jij had wat te vertellen, is 't niet?’

‘Ja meneer....’

Ze wierp een schuwen blik op Monique, die, uiterlijk kalm, voor zich keek.

‘Als je nou maar niet meer begint met onzinnige spookverhalen. Daar schieten we niet mee op.’

‘Neen meneer, het is heel wat anders.... Het is over....’

Opnieuw keek ze naar Monique.

En toen, opeens uitbarstend, ratelde ze af:

‘Het kan me niet schelen, dat ik ontslagen word. Ik wou toch al weggaan; dat heb ik al tegen u gezegd. Francine en ik hebben vanmiddag iets gezien. Iets verschrikkelijks. Martin wil niet hebben, dat we het zeggen, maar ik zeg het tòch. U is van de politie, mijnheer, en als ik u niet de waarheid vertel, ga ik misschien zelf de gevangenis in. Daarom zeg ik het.’

Ze hield een oogenblik op om adem te scheppen.

De stilte woog zwaar op ons allen. Ik voelde, dat er iets komen zou, dat voor Monique noodlottig moest zijn.

‘Francine en ik hebben vanmiddag wat gezien van mademoiselle,’ vervolgde Rose met neergeslagen oogen. ‘Wij zagen mademoiselle op de gang. Ze keek heel behoedzaam om zich heen; het was duidelijk, dat ze niet gezien wou worden. Toen sloop mademoiselle de wapenzaal binnen.... Francine en ik keken om den hoek van de deur.... wij zagen, dat mademoiselle een revolver uit het wapenrek nam.... ik kan u de leege plaats in het rek aanwijzen, mijnheer!’

‘Verder,’ zei de inspecteur, toen het meisje zweeg.

‘Mademoiselle bekeek de revolver een poosje en kwam er toen mee naar de deur toe. Wij liepen hard weg en zagen om een hoekje van de gang, dat mademoiselle de trap opging.’

‘Had mademoiselle toen de revolver bij zich?’

‘Dat konden we niet zien. Maar mademoiselle had haar taschje bij zich; daar moet zij natuurlijk in gezeten hebben.’

Ze zweeg weer eenige oogenblikken en vervolgde toen:

‘Het is er mij natuurlijk niet om te doen mademoiselle ergens van te beschuldigen, maar ik moet toch alles zeggen, wat ik weet. Ik heb niets tegen mademoiselle; ze is altijd goed voor me geweest en u moet niet denken....

‘Ja, ja, laat dat maar,’ viel de inspecteur haar in de rede. ‘Het gaat alleen om de feiten. - Wel mademoiselle,’ wendde hij zich tot Monique, ‘wat heeft u op deze verklaring te zeggen?’

Monique beheerschte zich.

‘Ik heb u al gezegd, dat ik er bezwaar tegen heb, in het bijzijn van het dienstpersoneel ondervraagd te worden,’ antwoordde ze met trillende stem.

‘Goed, mademoiselle,’ hernam de heer Armandy. ‘Op 't oogenblik kan dat nog wel vermeden worden. U kunt voorloopig wel heengaan, maar ik zou straks nog wel even met u willen praten.’

Zwijgend verliet Monique de kamer.

Ongerust keken professor Chalosse en ik elkander aan. Waar moest dit op uitloopen? De verklaring, die door het dienstmeisje was afgelegd, was ongetwijfeld bezwarend voor Monique, al kon ik niet gelooven, dat het meisje bij den aanslag op haar vader ook maar in de verste verte betrokken was.

Het was een nieuw raadsel bij al de vorige.

Francine werd binnengeroepen en bevestigde onder tranen de verklaring van Rose. Daarna moest Martin weer in de kamer verschijnen. Deze bleek eerst van het geval met de revolver gehoord te hebben, nadat beide dienstmeisjes de eerste maal in verhoor genomen waren.

‘En u was er tegen, dat zij die bijzonderheid aan

de politie zouden meedeelen, zooals ik hoor,' zei de inspecteur met eenige scherpte in zijn stem.

'Ja mijnheer, ik heb Rose afgeraden om het te zeggen,' beaamde Martin rustig.

'En waarom?'

'Omdat het toch niets van beteekenis kan zijn.'

'Hoe weet u dat zoo zeker?'

'Maar mijnheer, u gelooft toch niet, dat mademoiselle de hand kan hebben in een aanslag op haar vader?'

Zijn stem trilde van verontwaardiging.

De inspecteur trachtte hem gerust te stellen en ging daarbij tactisch te werk.

'Natuurlijk geloof ik dat niet,' zei hij, 'maar wanneer mademoiselle die revolver heeft weggenomen, dan moet ze daar een reden voor gehad hebben. De politie heeft het recht om te weten, wat die reden is. Die dienstmeisjes hebben niets meer gedaan dan haar plicht, door ons zoo volledig mogelijk in te lichten. En wanneer mademoiselle onschuldig is, dan heeft ze ons slechts op te geven, waarom ze die revolver wegnam, en de zaak is gezond. Je had geen moeite hoeven te doen, vriend, om de getuigenissen van de dienstmeisjes te verhinderen.'

'Och mijnheer,' zei de oude man met bewogen stem, 'ik wilde mademoiselle alleen maar bewaren voor een nieuwen schrik. De aanslag op mijnheer den graaf heeft haar al zoo aangegrepen....'

De inspecteur knikte.

'We zullen er maar niet verder over spreken,' zei hij. 'Ik neem aan, dat u gehandeld heeft met een goede bedoeling.'

XVII
Voortgezette verhooren.

‘Het is toch een wonderlijke geschiedenis,’ zei de heer Armandy tegen den maire, die met een verschrikt gezicht en herhaald hoofdschudden van niet-begrijpen had zitten luisteren.

‘Vreemd.... vreemd,’ mompelde de heer Perronet. ‘Maar u twijfelt er toch niet aan, dat mademoiselle Monique onschuldig is?’

‘Ik wil het graag gelooven,’ hernam de inspecteur, die een beetje driftig werd. ‘Maar wat drommel, waarom doet ze dan zoo geheimzinnig! Wat heeft ze die revolver weg te nemen! U moet me niet kwalijk nemen, m'sieur le maire, maar ik ben hier om de feiten te verzamelen, en daar hoort dat wegnemen van die revolver ook bij. Ik beweer toch niet, dat mademoiselle haar vader doodgeschoten heeft! Maar dat dat meisje iets verbergt, is zoo klaar als een klontje. Wat zeg jij er van, Vinet?’

‘Het belangrijkst lijkt me de tegenstrijdigheid in de opgaven betreffende Vergniaud,’ merkte de assistent op.

‘Precies. Dat weet m'sieur le maire nog niet.’

Met enkele woorden legde de inspecteur de zaak uit.

‘Vreemd.... vreemd,’ zei de heer Perronet opnieuw.

Vervolgens werden de moeder en de zuster van Vergniaud voorgeleid.

Met de moeder was niets te beginnen. Ze staarde met doffe, afwezige oogen voor zich uit en antwoordde op de vragen van den inspecteur òf in 't geheel niet, òf met een gemompel, dat slot noch zin had.

Bijna dadelijk liet de heer Armandy haar weer wegbrengen.

De zuster van Vergniaud was een knap meisje van een jaar of drie en twintig, dat de vragen van den inspecteur openhartig en vrijmoedig beantwoordde. Op de vraag, wat haar broer voor den kost deed, zei ze dat hij handel dreef.

‘Wat voor handel?’

‘Van alles,’ antwoordde ze schouderophalend.

‘Smokkelhandel soms?’

‘Dat weet ik niet. Hij vertelt er thuis niet veel van en soms zien we hem heele dagen niet.’

‘Brengt hij veel geld thuis?’

‘Neen mijnheer, niet veel. En heel ongeregeld. Ik verwijt hem wel eens, dat hij niet beter voor moeder zorgt, maar hij zegt, dat hij er niets aan doen kan.’

‘Is hij de laatste dagen thuis geweest?’

‘Ja mijnheer, hij kwam elken dag eten en slapen.’

‘Dat is netjes van hem,’ zei de inspecteur ironisch. ‘Maar nu iets heel belangrijks. Mademoiselle Monique is vanavond bij u thuis geweest, nietwaar?’

‘Ja mijnheer, ze kwam schuilen voor den regen.’

‘Hoe laat was dat ongeveer?’

‘Om een uur of negen; precies weet ik het niet.’

‘Dat hoeft ook niet. Was uw broer thuis, toen mademoiselle Monique bij u was?’

‘Neen mijnheer.’

‘Weet u, waar hij toen was?’

‘Neen mijnheer.’

‘Hoe lang is mademoiselle Monique bij u gebleven?’

‘Niet lang; een minuut of tien. Ze zei, dat ze toch maar zou weggaan; ze heeft een paraplu meegenomen.’

‘Regende het hard?’

‘Toen mademoiselle wegging, nog niet; maar even later begon het verschrikkelijk te regenen. Ik dacht nog, dat mademoiselle zou terugkomen, maar dat deed ze niet.’

Deze verklaringen klopten met hetgeen Monique had gezegd. Ik was uiterst benieuwd naar hetgeen volgen zou. Ik hoopte bijna, dat de volgende antwoorden *mijn* verklaring zouden logenstraffen. Kon het dan toch niet een hallucinatie van me geweest zijn, het witte gezicht van Vergniaud in het grille licht van den bliksem?

De inspecteur vervolgde zijn zakelijke ondervraging; geen trek op zijn gelaat verried, dat men nu genaderd was tot de kern van het geval.

‘Is uw broer vanavond thuis geweest?’

‘Neen mijnheer.’

‘Wanneer heeft u hem het laatst gezien?’

‘Vanmiddag om een uur of een.’

Er volgde een korte pauze.

Ik bedacht, dat er voor den inspecteur nog een kleine mogelijkheid bestond, dat Monique de waarheid gesproken had. Monique kon Vergniaud ontmoet hebben, zonder dat deze daarna het huis binnengegaan was. Vergniaud kon zich ook in huis opgehouden hebben, zonder dat zijn zuster er iets van gemerkt

had. Maar in elk geval was deze pertinente verklaring van het meisje een nieuw bezwarend element voor Monique....

De heer Armandy ging nog even door met vragen.

'U werkt hier wel eens op het kasteel, nietwaar?'

'Ja mijnheer, nu en dan, om madame Lamond te helpen bij de wasch, en ook wel in de keuken.'

'Hebt u in den laatsten tijd gemerkt, dat mijnheer de graaf zenuwachtig was?'

'Neen mijnheer. Ik zie mijnheer den graaf nooit. En ik krijg mijn geld van madame Lamond.'

'Weet je nog iets anders, dat ons op weg zou kunnen helpen? Iets vreemds, dat je opgevallen is?'

'Neen mijnheer, niets. Nu ja, ze vertellen allerlei nonsens over "de Schaduw van Capoulet" en zoo, maar dat zijn praatjes, waar een verstandig mensch niet aan gelooft.

"Wij gelooven alleen, wat we zien," liet zich eensklaps de stem hooren van professor Chalosse.

De inspecteur keek hem verbaasd aan, maar ik herinnerde mij een gesprek, dat ik een paar weken geleden met den professor had gehad over John Locke en de 18e eeuwsche rationalisten.

"Natuurlijk, m'sieur!" lachte het meisje, dat blijkbaar geen filosofie noodig had om deze waarheid te erkennen.'

Mademoiselle Vergniaud mocht heengaan.

De inspecteur sprak eenige oogenblikken op zachten toon met zijn assistent en den maire. Ik begon mijn aanwezigheid als overbodig te voelen en professor Chalosse was blijkbaar dezelfde meening toegedaan. Hij kwam langzaam naar me toe en bromde:

‘Ze konden ons nou wel met verlof sturen, zeg!’

Ik weet niet, of de heer Armandy hem verstond, maar hij keerde zich bijna op 't zelfde oogenblik om en zei:

‘Zouden de heeren misschien een poosje in een andere kamer willen gaan? Wij zullen mademoiselle Monique opnieuw aan een verhoor onderwerpen en het lijkt ons het beste, dat daar niemand anders bij is.’

Wij haastten ons, het besluit van den inspecteur goed te keuren en verlieten de kamer. Bij de deur hield de heer Armandy mij nog een oogenblik terug.

‘Laten we nog niet definitief afscheid nemen, mijnheer Donia,’ zei hij. ‘De avonturen, die u in dat bosch heeft beleefd, zijn te merkwaardig, om ze zoo maar te passeeren. Mag ik daar straks nog even met u over praten?’

Ik beloofde, dat ik tot zijn beschikking zou blijven en ging met professor Chalosse naar de achterkamer.

‘Daar heb ik dorst van gekregen,’ was het eerste, wat de professor zei. Hij belde en liet Martin whiskysoda brengen. Ik nam ook een glas van den waarlijk verkwikkenden drank.

Ik vermoedde, dat ik een standje van den professor zou krijgen en daarin vergiste ik mij niet.

‘Waar was dat nou voor noodig, Donia,’ zei hij ontevreden, ‘om zoo geheimzinnig te doen! Die geschiedenis van vannacht had je toch dadelijk aan het ontbijt kunnen vertellen. En toen je vanavond thuiskwam, heb je me gewoonweg voor den gek zitten houden!’

Ik voelde mij een beetje beschaamd.

‘Ik ben niet heelemaal oprecht tegen u geweest,’ gaf ik toe, ‘en ik vraag u daar verontschuldiging voor.

Maar ik geloof, dat u zich te sterk uitdrukt. Ik vond het beter, om het gebeurde van vannacht eerst alleen tegen den graaf te zeggen. Ik was volstrekt niet van plan er daarna tegen anderen, ook tegen u over te zwijgen, maar de graaf heeft mij dat uitdrukkelijk gevráágd. En toen ik, na die avonturen van dezen avond in het bosch, thuiskwam, werd ik aangesproken door Monique. U heeft ons zien staan. Zij vroeg mij, te zwijgen over alles wat mij overkomen was. Het was misschien dom van mij, maar ik gaf haar mijn woord, al deed ik het met tegenzin.'

'Daar heb je niets van tegen den inspecteur gezegd!' riep Chalosse verwonderd.

'Neen,' zei ik, 'dat vond ik niet noodig. Het zou Monique alleen maar in een verkeerd daglicht stellen. Ik geloof vast, dat zij onschuldig is en dat ze alleen tegen haar wil en zonder kennis van zaken in al deze geheimzinnige gebeurtenissen is meegesleept. Maar al die andere dingen moest ik wel tegen de politie zeggen. Ik heb er eerst nog met Monique over gepraat en ze heeft me toen van mijn belofte ontslagen.

Dit zijn de feiten. Ik hoop, dat u er nu van overtuigd is, dat ik niet incorrect tegen u gehandeld heb.'

'Zeker, zeker,' zei Chalosse tevreden.

Hij schonk zich nog eens in en vervolgde:

'Het is een leelijke geschiedenis voor dat meisje. Als ze haar maar niet arresteeren!'

'Maar dat is toch onmogelijk!'

'Dat weet ik nog niet. Als ze voor het wegnemen van die revolver geen behoorlijke verklaring weet te geven.... Dat ze Vergniaud bij zijn huis gezien heeft op het oogenblik, dat de aanslag gepleegd werd, is

natuurlijk pertinent gelogen. Dat is niet in haar voordeel. Als het uitkomt, dat de aanslag is gepleegd met de revolver, die Monique heeft weggenomen, ziet het er leelijk voor haar uit. Enfin, we zullen wel zien.'

Een kwartier later verscheen Martin met de boodschap, dat de inspecteur ons opnieuw wenschte te spreken. De heer Armandy deelde mij mee, dat hij het noodig oordeelde, nog dezen nacht een onderzoek in te stellen in de boschhut, waar ik gevangen gezeten had. Hij oordeelde het gewenscht, dat ik daarbij tegenwoordig was, om de noodige aanwijzingen te geven. Professor Chalosse vroeg of hij ook mee mocht en dit werd hem toegestaan.

De karavaan ging op weg: de inspecteur en zijn assistent, de maire, de twee agenten, Chalosse en ik. De maan was opgekomen; het was een stille, heldere nacht.

Ik beschrijf dezen tocht niet in bijzonderheden, omdat hij voor mijn kroniek van de gebeurtenissen op Capoulet niets merkwaardigs opleverde. Het kostte mij eenige moeite, de hut terug te vinden, maar na wat heen en weer gedwaald te hebben kwamen we er. De inspecteur en zijn assistent waren geruimen tijd bezig met het zoeken van sporen; of zij iets vonden, weet ik niet. Ik kreeg slaap en was blij, toen we den terugtocht aanvaardden. Wij kwamen weer bij het overeeuwde gebouw, waarvan de torens rustig en indrukwekkend rezen in de maanlichte lucht.

De klok van het kasteel sloeg twee uur.

De maire had al op den rijweg afscheid genomen.

De inspecteur en zijn staf gingen niet meer mee naar binnen; zij stegen in hun auto en reden weg.

Het nieuwe verhoor, dat Monique was afgenomen, had den inspecteur blijkbaar geen aanleiding gegeven, het meisje te arresteeren.

Ik herademde, toen ik het gezelschap door de slotpoort zag wegrijden.

Martin vertelde ons, dat mademoiselle naar haar kamer gegaan was.

Alles was stil in het groote huis....

Ook wij zochten onze slaapkamers op. Ik was doodmoe en viel dadelijk in slaap. Van ‘de Schaduw van Capoulet’ had ik dezen nacht geen last.

XVIII
De biecht eener vrouw.

Toen ik den volgenden morgen om kwart over acht beneden kwam, ontmoette ik Martin in de gang.

‘Is er al bericht van mijnheer De Fontenay?’ vroeg ik.

‘Ja mijnheer,’ antwoordde Martin. ‘Dr. Monet is al een uur geleden aangekomen.’

‘En?’

‘Ik geloof, dat mijnheer de graaf een tamelijk rustigen nacht gehad heeft. Mademoiselle Monique is al op de hoogte gesteld.’

‘Is Dr. Monet nog hier?’

‘Ja mijnheer. De dokter zit aan het ontbijt.’

Ik ging naar de eetkamer en vond daar den verloofde van Monique. Bijna op hetzelfde oogenblik trad Chalosse de kamer binnen.

Dr. Monet deelde ons mee, dat de graaf een uur na aankomst in het ziekenhuis te Tarascon geopereerd was. De kogel was uit het lichaam verwijderd. De operatie kon op zichzelf geslaagd genoemd worden, maar de patiënt was nog altijd niet buiten gevaar en kon vandaag stellig niet door de politie gehoord worden.

Na deze zakelijke mededeelingen vervolgde de dokter met zijn krakende stem:

‘Ik heb vernomen, dat Firmin vanmiddag thuiskomt. Haalt u hem misschien met den wagen af van Tarascon?’

‘Ja, dat zullen we maar doen,’ antwoordde Chalosse. ‘Jij gaat zeker even mee, Donia?’

‘Natuurlijk.’

‘Firmin zal natuurlijk dadelijk zijn vader willen zien,’ vervolgde de dokter. ‘En misschien is daar ook geen bezwaar tegen; dat maakt u wel uit met mijn collega Ferguson. Ik zelf zal vandaag nog weer met hem confereeren; misschien bellen we professor Legendre uit Toulouse nog op. Maar ik wou u dit nog zeggen: drukt u Firmin vooral op het hart, dat hij zich kalm houdt, als hij bij zijn vader wordt toegelaten. De patiënt is uiterst zwak en elke emotie kan noodlottig voor hem zijn. Daarom moet u ook maar liever vermijden, dat mijn verloofde bij hem gebracht wordt. Haar nervositeit zou voor den zieke verkeerde gevolgen kunnen hebben.’

Hij dronk zijn thee uit en stond op.

‘De heeren willen me nu wel excuseeren?’ zei hij. ‘Ik moet weg. Ik moet nu weer aan mijn ontsnapten patiënt denken. Waarschijnlijk hebben ze hem nog niet gevonden; in dat geval zou er hier wel bericht gekomen zijn.’

Er werd geklopt.

Martin kwam binnen en zei, dat de veldwachter er was met een boodschap van den maire.

Een oogenblik later trad de man der wet de kamer in. Hij salueerde stram en zei tegen den dokter:

‘Compliment van den maire en of u effe bij hem an komp. De maire wist niet asdat u hier was, maar ik

most het maar es prebeere. De vluchteling is terecht.'

'Wat zeg je daar?' riep Monet verrast.

'De vluchteling is terecht,' herhaalde de veldwachter. 'Hij hep z'n eige angemeld. D'r is een briefte gekomme van 'et gekkenhuis, dat-ie terecht is.'

'Prachtig, zeg maar tegen den maire, dat ik dadelijk kom.'

De veldwachter salueerde opnieuw en verdween.

'U ziet, heeren,' zei Monet met een poging tot scherts, 'hoe goed de patiënten het bij mij hebben. Als ze wegloopen, komen ze uit zichzelf terug. Au revoir!'

Hij verliet de kamer.

'Een misselijke kerel,' zei Chalosse, terwijl hij zijn thee over-schonk, zoodat ook het schoteltje volliep. 'Ik kan De Fontenay niet feliciteeren met zoo'n schoonzoon.'

Ik was het met hem eens, maar ik twijfelde er aan, of Dr. Monet wel ooit de schoonzoon van den graaf worden zou.

Eenige minuten na het vertrek van den dokter kwam Monique de kamer binnen. Zij was bleek, ernstig en stil, maar haar gelaat toonde geen bijzondere vermoeidheid. Op de vraag van den professor, of zij na de emoties van den vorigen avond nog wat had kunnen slapen, antwoordde ze glimlachend:

'Dank u, dat gaat nog al.'

Ze dronk een kop thee en at een paar beschuitjes. Wij spraken met voorzichtige woorden over den toestand van haar vader en ik drukte er mijn vreugde over uit, dat haar broer dezen middag zou thuiskomen.

Monique antwoordde slechts met enkele woorden.

Toen ze zag, dat ik klaar was met ontbijten, zei ze plotseling:

‘Heeft u een poosje tijd voor mij, mijnheer Donia?’

‘Zeker, mademoiselle,’ haastte ik mij te antwoorden; ‘ik ben geheel tot uw dienst.’

‘Ik zou u graag het een en ander willen zeggen. Wil de professor zoo vriendelijk zijn, mijnheer Donia voor een uurtje af te staan?’

‘Natuurlijk, mademoiselle,’ zei Chalosse voorkomend. ‘Ik ga trouwens weer uit visschen en daar kan ik Donia niet bij gebruiken.’

Monique had kalm en beheerscht gesproken; het was duidelijk, dat zij handelde volgens een te voren beraamd plan.

Wij stonden op en verlieten de kamer.

‘Laten we naar buiten gaan,’ stelde het meisje voor; ‘het is mooi weer.’

Het was inderdaad een heerlijke morgen. De overvloedige regen van den vorigen dag was oorzaak, dat er een ijle, nauwelijks waarneembare nevel in de lucht hing. De hemel was van een teeder, wazig grijs-blauw, dat het zonlicht in zich scheen op te nemen.

Wij gingen de slotpoort uit en sloegen, nog voor we den rijweg bereikt hadden, een zijpad in.

‘Ik had gister al met u willen praten,’ begon Monique. ‘Ik was al begonnen, zooals u zich nog wel herinneren zult, toen professor Chalosse binnenkwam en wij ons gesprek moesten afbreken. Het is eigenlijk goed, dat er nog een nacht overheen gegaan is. Gisteravond was het nog maar een opwelling van het oogenblik bij me; nu heb ik er over nagedacht en ik voel nog sterker dan gisteren, dat ik tegenover u verplicht ben

te spreken. Ik vertel u geen geheimen, mijnheer Donia; wat ik u ga zeggen, heb ik gisteravond ook meegedeeld aan de politie. Overigens zijn de situaties natuurlijk niet te vergelijken. Tegen de politie sprak ik alleen zakelijk; tegen u kan ik praten.... ja, hoe moet ik het zeggen.... als mensch tegenover mensch.... Ik voel, dat ik zekere verplichtingen aan u heb....'

En toen ik een ontkennend gebaar maakte, vervolgde ze haastig:

'Zeker, mijnheer Donia. U is mij gisteren ter wille geweest; u heeft om mijnentwil in moeilijkheden verkeerd. U heeft recht op opheldering van mijn kant, en als u naar mij wilt luisteren, zal ik u die opheldering geven. Het is mogelijk, dat u mij daarna minderwaardig zult vinden, maar dat waag ik er op.

Zooals u weet, ben ik de verloofde van Dr. Monet.... Waarschijnlijk heeft u zich daar, in verband met de gebeurtenissen en de gevolgtrekkingen, die u er uit getrokken heeft, al over verbaasd. U zult geen liefde voor Dr. Monet bij mij opgemerkt hebben. Ik houd ook niet van hem, ik vind hem zelfs onsympathiek en ik wensch niet met hem te trouwen. Hij was de eerste man, die in mijn leven kwam; mijn vader was voor onze verloving en ik heb er, zonder er veel over na te denken, in toegestemd. Ik meende in 't eerst ook, dat ik wel van Dr. Monet hield. Ik wist niet wat liefde was. Toch voelde ik nu en dan wel, dat mijn natuur tegen deze verhouding in opstand kwam. Ik heb daar ook wel eens met mijn vader over gesproken, maar hij zei dan, dat alles wel in orde zou komen. In elk geval zou hij er zeer tegen geweest zijn, dat ik mijn verloving verbrak. Mijn vader heeft een sterke familie-

trots en zou het als een uiterst onaangenaam incident hebben beschouwd. Ik had het toch moeten doen; misschien was het lafheid van me, dat ik het niet deed.... Maar het is niet noodig, hierover te spreken.

Toen kwam Prosper Vergniaud in mijn leven. Ik kende hem oppervlakkig. Een paar toevallige ontmoetingen brachten ons tot elkander; bijzonderheden doen er niet toe. Ik voelde, dat ik van hem hield; sedert ongeveer drie maanden hebben wij in 't geheim omgang met elkander. Het is een liefde, die tot niets kan leiden; dat weet ik wel. U weet, hoe mijn vader over hem denkt. Er is ook zonder twijfel veel op hem aan te merken, al geloof ik volstrekt niet, dat hij zoo slecht is als mijn vader veronderstelt. Maar ook al zou zijn gedrag onberispelijk zijn, dan zou mijn vader er nooit in toestemmen, dat ik zijn vrouw werd. Ik heb ook nooit over een huwelijk met Prosper gedacht en er me nooit rekenschap van gegeven, waar deze verhouding, die door iedereen dwaas en zelfs misdadig genoemd zal worden, op moest uitloopen.

Natuurlijk had ik nu zéker mijn verloving met Dr. Monet moeten verbreken. Maar ik deed het niet. Er was mij alles aan gelegen, dat mijn omgang met Prosper voor iedereen geheim zou blijven en men zou minder spoedig aan dien omgang geloof hechten als ik verloofd was. Om trouw te kunnen blijven aan mijn eene liefde, verried ik de andere. Wel had ik soms een afkeer van mijzelf, maar ik heb een weifelende natuur en ik ben bang. Ook vond Prosper het beter, dat ik, voorloopig althans, met Dr. Monet verloofd bleef. Hij was er evenals ik van overtuigd, dat van een openlijken omgang

van ons beiden niets kon komen en drong daar ook nooit op aan.

Dit is het algemeene; nu kom ik tot het bijzondere. Er zijn hier in de omgeving personen, die zich met slechte dingen ophouden. Ik weet niet, wie die menschen zijn en ook niet, wat hun bedoelingen zijn. Prosper heeft me wel eens verteld, dat het een smokkelhandel betreft, maar ik vermoed, dat er meer achter zit. Prosper heeft er iets mee te maken, maar hoe dat in elkaar zit, weet ik niet. Hij is het niet met die slechte menschen eens, hij is hun tegenstander en hij bestrijdt ze; ik weet niet, met welke middelen. Meermalen heb ik hem gesmeekt, er zich niet meer mee te bemoeien, want het is natuurlijk heel gevaarlijk voor hem. Gisteravond kwam hij bij mij; hij heeft een bepaald signaal, waardoor ik weet, dat hij me iets te zeggen heeft. Hij vertelde me, dat hij nu zijn tegenstanders in zijn macht had en dat hij me binnenkort alles zou kunnen vertellen. Ook zei hij, dat u zich in de macht van de misdadigers bevond. Hij wist niet zeker, waar ze u naar toe gebracht hadden, maar hij vermoedde, dat u gevangen gehouden werd in een hut in het bosch. Ik drong er op aan, dat hij een poging zou doen om u te redden, en hij was daar dadelijk toe bereid.

Hij zelf zou daarna voor eenigen tijd moeten verdwijnen omdat men het op zijn leven gemunt had. Om hem gelegenheid te geven tot vluchten, was het noodig, dat de politie nog een paar dagen van het gebeurde onkundig bleef. Hij wilde daarom, dat ik u, als u thuiskwam, zou overhalen om te zwijgen. Ik heb hem maar een paar minuten gesproken. Ik dwong u de belofte af om te zwijgen, maar had er dadelijk spijt

van. Ik verliet het huis om Prosper weer op te zoeken, maar ik vond hem niet thuis. U heeft natuurlijk dadelijk begrepen, dat ik tegen de politie gelogen heb, toen ik zei, dat ik met hem gesproken had. Ik vertelde dat, om hem te sauveeren; later begreep ik, dat het toch nutteloos was; ik heb toen den inspecteur de waarheid verteld. U is dus gerechtvaardigd.

Ik dacht wel, dat ik Prosper niet thuis zou vinden. Ik had daarom een briefje meegenomen, dat ik neerlegde op een plaats, die wij overeengekomen zijn voor onze brieven. Hij moet het gisteravond nog gevonden hebben. Ik schreef hem, dat u uw belofte, om te zullen zwijgen, niet kon houden en dat ik u van die belofte zou ontslaan. Verder bezwoer ik hem, zoo gauw mogelijk te vluchten. Later vernam ik den aanslag op mijn vader; het is onmogelijk, dat Prosper daar schuldig aan is, al is het natuurlijk juist, dat u hem naast het huis heeft zien staan. Wat hij daar deed, weet ik niet; ik heb hem niet weer gesproken.

Nu is er alleen nog het geval met de revolver. Ik heb die inderdaad weggenomen. Prosper had mij al verschillende malen gevraagd, er hem een te geven; hij wist, dat in de wapenzaal revolvers van verschillende grootte aanwezig waren. Hij zei, dat hij er een noodig had, om zich tegen zijn gevaarlijke tegenstanders te wapenen. Ik nam er gistermiddag een weg, om hem die later te geven. Toen ik hem 's avonds wilde opzoeken om hem tot vluchten aan te sporen, nam ik de revolver mee; ik legde hem bij den brief in de bergplaats. Dat was om kwart over negen; het is dus onmogelijk, dat met die revolver de aanslag op mijn vader gepleegd is.'

Monique zweeg.

Eenige minuten wandelden wij naast elkander voort langs het smalle boschpad.

‘Nu kunt u over mij oordeelen,’ hernam ze toen.

Ze had haar bekentenis snel achter elkaar, beheerscht en bedachtzaam uitgesproken. Maar nu trilden er opeens tranen in haar stem.

‘Dat zal ik niet doen, mademoiselle,’ zei ik ernstig. ‘De liefde heeft haar eigen wetten van recht, eerlijkheid en zedelijkheid, die niet met den gewonen maatschappelijken maatstaf gemeten kunnen worden. Maar ik ben u dankbaar voor uw vertrouwelijke mededeelingen.’

Ze reikte mij zwijgend de hand.

XIX
Een nieuwe verschrikking.

Eenige minuten vóór de aankomst van den trein bevonden professor Chalosse en ik ons op het perron van Tarascon-sur-Ariège. Ik bereidde mij voor op de taak om Firmin, die natuurlijk van niets wist, op de hoogte te brengen met de dingen, die de twee laatste dagen op Capoulet waren voorgevallen. Deze taak vervulde mij met bezorgdheid; ik overwoog, terwijl wij op het perron heen en weer liepen, wat ik wel en wat ik niet zou zeggen en welke woorden ik zou kiezen om Firmin zoo weinig mogelijk te laten schrikken.

Ook Chalosse was ernstig en zwijgzaam. Met geen enkel woord had hij gevraagd naar het onderhoud, dat ik met Monique had gehad. Zij had ons op het voorplein uitgeleide gedaan en wij hadden haar beloofd, in elk geval aan het ziekenhuis naar den toestand van haar vader te informeeren.

De trein kwam op tijd aan en wij zagen Firmin uitstappen, vroolijk en sportief.

Hartelijk schudde hij ons de hand.

‘Het spijt me buitengewoon, André,’ zei hij, ‘dat ik niet tegelijk met jou hier kon zijn. Maar gelukkig, dat u hier was, professor! Al veel forellen gevangen? U bent met den wagen, zie ik. Prachtig. Monique niet meegekomen?’

Zoo praatte hij, rad en zorgeloos. Maar al heel gauw zag hij aan onze ernstige gezichten, dat er iets niet in den haak was. Op zijn eerste verwonderde vraag begon ik mijn uiteenzetting, waarbij ik mij zoo voorzichtig mogelijk uitdrukte. Opzettelijk zweeg ik over het aandeel van Monique in de geheimzinnige gebeurtenissen. Het leek mij beter, dat het meisje zelf, als zij het noodig oordeelde, haar broer daarmee op de hoogte bracht; bovendien kon ik dat, wat het meisje mij dezen morgen had meegedeeld, gedeeltelijk als een privé-aangelegenheid beschouwen. Zoo kon ik het meest delicate gedeelte van het gebeurde buiten beschouwing laten.

Met een verschrikt gelaat luisterde Firmin toe, maar hij wist zich uitmuntend te beheerschen.

'Kan ik mijn vader zien?' vroeg hij.

'We zullen het probeeren,' zei ik. 'Professor Chalosse en ik hadden al afgesproken om langs het ziekenhuis te rijden.'

'Goed, laten we dat dan dadelijk doen.'

De afstand was niet groot. Wij reden eenige straten van het oude stadje door en waren binnen enkele minuten ter plaatse.

In de spreekkamer stond de directeur, Dr. Ferguson, ons te woord. Hij was een man van middelbaren leeftijd, met een beschaafd en innemend voorkomen.

Firmin kende hem en stelde ons aan hem voor.

'De toestand van den patiënt is weinig veranderd,' verklaarde de dokter. 'Vóór de operatie had ik weinig hoop.... U moogt den bediende, die, zooals mijn collega Monet vertelde, het voorloopige verband heeft

aangelegd, wel een extra-toelage geven, mijnheer De Fontenay. Zonder zijn hulp zou onze arbeid nutteloos geweest zijn.'

'En nu?' vroeg Firmin gespannen.

'Redelijk wel,' antwoordde Dr. Ferguson ontwijkend, 'maar de linker long is beschadigd en de patiënt is niet vrij van koorts. Als de temperatuur hooger wordt, zal een nieuw operatief ingrijpen noodzakelijk zijn en ik heb met Monet afgesproken, dat we in dat geval professor Legendre uit Toulouse zullen ontbieden. Dat is, bij mijn weten, de beste chirurg van Frankrijk. Hij heeft eenige jaren geleden den koning van Engeland behandeld; dat prouveert genoeg voor zijn reputatie.'

'Mag ik mijn vader zien?' vroeg Firmin.

'Ik wil het u niet verbieden,' antwoordde de dokter. 'En er is ook geen gevaar aan verbonden, dat u even in de ziekenkamer komt. Maar elke emotie kan den patiënt schaden. Gelooft u mij, mijnheer De Fontenay, wij doen voor uw vader, wat wij kunnen. Als ik u een raad mag geven....'

Hij voltooide den zin niet.

Firmin had tranen in de oogen.

'Ik zal het niet doen,' zei hij met moeilijke beheersching. 'Ik vertrouw op u, dokter. Maar ik zou graag willen, dat u voor alle zekerheid alvast naar Toulouse telefoneerde, om professor Legendre te waarschuwen. Ik wil het ook wel zelf doen....'

'Dat hoeft niet,' hernam Dr. Ferguson glimlachend. 'Ik heb vanmorgen al telefonisch met professor Legendre gesproken. Op het eerste sein van ons komt hij over. Als er geen treinverbinding is, staat zijn wagen

klaar. U kunt gerust zijn. Ik houd persoonlijk toezicht op den patiënt. Vanmorgen is de politie hier geweest met het oog op een verhoor, maar ik heb gezegd, dat daar de eerste dagen geen sprake van kan zijn. - Komt u in den loop van den dag nog maar eens hooren.'

Wij namen afscheid van den vriendelijken dokter.

Professor Chalosse reed ons naar Capoulet; Firmin en ik zaten achter in den open wagen.

Ik vertelde mijn vriend nog eenige bijzonderheden.

'Het is allemaal zoo geheimzinnig,' zei Firmin, 'het is zóó onwaarschijnlijk, dat niemand er uit wijs kan worden. Behalve misschien een knappe detective. We moesten Henry Crampton hier hebben!'

De naam van dezen beroemden detective was den vorigen avond al door mijn gedachten gegaan.

'Hij werkt samen met den Service de Sûreté,' vervolgde Firmin. 'Als de politie hier niet opschiet, zou het misschien niet kwaad zijn, als we hem een telegram stuurden. Hij leest natuurlijk vandaag al in de bladen, dat er op Capoulet wat gebeurd is!'

'Het idee lijkt me niet slecht,' zei ik. 'Henry Crampton is iemand met een wereldnaam.'

'Het gaat voor mij in de eerste plaats om het belang van mijn vader,' hernam Firmin. 'Iemand heeft hem van het leven willen berooven, dat staat vast. Herstelt hij van zijn verwonding, dan is het niet onmogelijk, dat de misdadige opzet herhaald zal worden. Wat voor een indruk kreeg je gisteravond van den inspecteur, die het onderzoek geleid heeft?'

'Och, een gewone politie-man,' zei ik. 'Hij maakte geen dommen indruk....'

Firmin zweeg eenige oogenblikken.

‘Het is niet onmogelijk, dat Vergniaud op mijn vader geschoten heeft,’ zei hij toen, ‘maar eerlijk gezegd acht ik hem tot zoo iets niet in staat. Het zou natuurlijk de eenvoudigste oplossing zijn. Maar als hij het niet gedaan heeft, dan staan we voor zoo'n ontzaglijk mysterie....’

Wij spraken af, om nog eenige uren in beraad te houden, of we Crampton al of niet zouden verzoeken om het onderzoek op zich te nemen.

Firmin begroette zijn zuster, van wie hij blijkbaar veel hield, met groote hartelijkheid. Aan tafel werd nagenoeg over niets anders gesproken dan over de gebeurtenissen van den vorigen dag. Monique bewaarde daarbij het stilzwijgen, Chalosse en ik vermeden opzettelijk, haar in het gesprek te betrekken.

Martin werd in ons aller bijzijn door Firmin toegesproken en bedankt voor zijn trouwe diensten.

Bescheiden antwoordde de oude knecht:

‘Och mijnheer, ik heb alleen maar gedaan, wat mijn plicht was; ik weet toevallig iets van de verbandleer. Dat is altijd gemakkelijk op een eenzame plaats, waar men niet zoo dadelijk een dokter bij de hand heeft.’

Tijdens de lunch werd herhaaldelijk de naam van Henry Crampton uitgesproken. Ook professor Chalosse was er sterk voor om hem het onderzoek op te dragen. Hij sprak geringschattend over de politie in 't algemeen en was van oordeel, dat speciaal deze geheimzinnige geschiedenis typisch iets was voor de scherpzinnigheid en het combinatievermogen van den beroemden speurder.

Toen wij van tafel opstonden, was het al zoo goed

als zeker, dat wij den detective zouden telegrafeeren. Dat kon het best gebeuren van uit Tarascon, waar wij toch nog weer naar toe zouden gaan om naar den toestand van den graaf te informeeren.

Het telegram werd evenwel niet verzonden.

Nog dienzelfden middag namen de gebeurtenissen een wending, waardoor het overbodig werd.

Gedreven door zijn begrijpelijke belangstelling voor alles wat met het geval samenhing, wilde Firmin ook de plaats zien, waar men mij had aangevallen en de hut, waar ik gevangen had gezeten. Wij wandelden 's middags daarheen, professor Chalosse vergezelde ons.

In het bosch heerschte absolute rust. De grijsheid van de lucht was toegenomen, zonder dat er bepaald wolken te zien waren, de zon scheen flauw door het zwerk en er hing een eigenaardige loomheid in de lucht.

Ik verwachtte, dat er weer regen of onweer zou komen.

Opnieuw legde ik uit, hoe alles zich toegedragen had. Firmin sprak er in zijn voortvarendheid van, aan het politiebureau te Tarascon te gaan vragen, hoe ver men met het onderzoek gevorderd was, maar ik ontraadde hem dit. Het zou zeer twijfelachtig zijn of de politie genegen was, ons nadere inlichtingen te verschaffen, gesteld, dat zij die geven kon. Maar ook was ik bang, dat de inspecteur tegen Firmin zou spreken over Monique. Het meisje zelf kon nog niet met haar broer gepraat hebben, en het leek mij gewenscht dat Firmin de bijzonderheden, die haar betroffen, zou vernemen van Monique zelf; dat zou het minst pijnlijk voor hem zijn.

Wij naderden de hut.

Toen wij het huisje bij een kromming van het pad in het oog kregen, greep Firmin plotseling mijn arm.

Wij bleven staan.

Voor de hut stond een man, die het bouwvallige krot nauwkeurig stond op te nemen. Het was een als heer gekleed persoon, die een grijs vilten hoed in de hand droeg. Hij liep een beetje heen en weer, zette zijn hoed op en wandelde langzaam weg.

'Ken je dien man?' vroeg ik.

'Neen,' antwoordde Firmin. 'Het is een vreemdeling; als hij hier thuis hoorde, zou ik hem wel kennen. Wat kan dat beteekenen?'

Chalosse haalde de schouders op.

'Iedereen heeft het recht om hier te wandelen,' zei hij. 'Die man heeft natuurlijk van het geval gehoord, of hij heeft het in de krant gelezen, en nu is hij eens komen kijken.'

Wij traden op de hut toe; den vreemden man zagen wij niet meer.

Ik toonde aan de beide anderen de stuk getrapte achterdeur en legde hun in het vunzige, donkere kamertje uit, hoe alles zich afgespeeld had.

Toen wij weer buiten stonden, zei Chalosse:

'Waarom zou die Vergniaud eigenlijk teruggekomen zijn om jou te verlossen?'

'Ja,' zei ook Firmin, 'wat voor reden kan hij daarvoor gehad hebben?'

Ik vertelde slechts, wat Vergniaud zelf tegen mij gezegd had. Dat hij gehandeld had op aansporing van Monique, verzweeg ik. Maar ik verlangde er naar, dat het meisje zelf met haar broer zou spreken; dan

zou voor mij niet langer het gevaar bestaan, mijn mond voorbij te praten.

Terwijl wij nog achter het huis stonden, gebeurde er plotseling iets, dat ons hevig deed schrikken.

Er klonk een kreet in de stilte, onmiddellijk gevolgd door een schot. Daarna weerklonk opnieuw een gil, veel vreeselijker en angstwekkender dan de eerste.

Toen was het weer stil.

'Dezen kant uit!' riep Chalosse, met groote sprongen om het huis heen dravende. Wij snelden hem achterna.

Alle drie renden wij in de richting, vanwaar de geluiden gekomen waren. Maar de smalle boschpaden kruisten elkander hier menigvuldig, en eerst na eenig zoeken ontdekten wij de nieuwe, vreeselijke complicatie van de geheimen, die Capoulet omhulden.

Midden op het pad lag, achterover, een roerlooze gestalte. Het was een jonge man met verwrongen gelaatstrekken, afschuwelijk om te zien. Uit een groote hoofdwonde vloeide rijkelijk bloed.

Onmiddellijk herkende ik het slachtoffer. Firmin en ik riepen tegelijk:

'Vergniaud!'

XX
Onverwachte interventie.

Ontzet bleven wij staan.

Firmin wendde zich af en klemde zich vast aan mijn schouder.

‘Dat is afgrijselijk,’ steunde hij. ‘Groote God, André .... wat kan dat allemaal te beteekenen hebben....’

Er viel nauwelijks aan te twijfelen, of Vergniaud was dood. Ik vermande mij en boog mij over het bewegingloze lichaam, zonder het aan te raken. Direct werd het mij duidelijk, dat hier geen hulp meer te bieden was. De glazige oogen, de starre uitdrukking van het als in waanzin vertrokken gelaat.... dat was het masker van den dood. De breede wonde aan het achterhoofd, waar de schedel gedeeltelijk verbrijzeld was, nam den laatsten twijfel weg.

De rechterhand van den doode omklemde een revolver; blijkbaar had hij daarmee op zijn tegenstander geschoten. Bliksemsnel flitste het door mijn gedachten: dit moest de revolver zijn, die Monique uit de wapenzaal had weggenomen. Het wapen had haar geliefde niet gebaat; zijn tegenstanders waren machtiger geweest dan hij....

Ik richtte mij op.

Zwijgend stonden wij bij den doode, niet wetend wat wij moesten doen.

Toen hoorden wij haastige stappen achter ons, en een kalme, bevelende stem zei:

'Pardon heeren, mag ik even kijken?'

Het was de heer, dien wij eenige minuten geleden voor de hut hadden zien staan.

Hij drong tusschen Firmin en mij door en hurkte neer bij het slachtoffer.

'Blijft u staan, waar u staat, heeren,' zei hij, even zijn hoofd omdraaiend, 'ik moet de voetsporen nog onderzoeken. Ik hoop, dat niemand van u het lijk heeft aangeraakt. - Is een van de heeren soms medicus? Of scheikundig ingenieur?'

'Ja!' zei ik geïnteresseerd. 'Ik ben scheikundig ingenieur.'

Op hetzelfde oogenblik noemde Chalosse zijn naam.

De onbekende rees overeind.

'U is professor Chalosse, uit Parijs?'

'Ja. En u?'

De man tegenover ons antwoordde niet dadelijk. Hij keek ons beurtelings met zijn scherpe oogen aan. Hij leek me een man van een goede vijftig jaar. Zijn grijs zomercostuum kleedde hem onberispelijk. Hij had een levendig, intelligent gezicht met diepe denkgroeven in het voorhoofd en om de oogen.

'Ik ben Henry Crampton,' zei hij achteloos.

Ik zal niet trachten, de verrassing te beschrijven, die ons bij het hooren van dezen naam overviel.

Wij stonden eenvoudig paf.

'We hadden u net willen telegrafeeren!' riep Firmin.

'Dat is buitengewoon toevallig,' zei Crampton lachend. 'Met wien heb ik het genoegen?'

Firmin stelde zichzelf en mij aan den detective voor. Deze boog zich bijna dadelijk weer over het lijk van Vergniaud. Hij haalde een loupe voor den dag en spiedde daarmee over de kleeding van het slachtoffer. De jas van den doode lag open; de voering van den binnenzak was gedeeltelijk binnenstebuiten gekeerd.

Hij richtte zich half op en vroeg:

'Wilt u eens even kijken, mijnheer Donia?'

Ik hurkte naast hem neer.

'Die grijze stofjes daar,' vervolgde hij, 'wat denkt u, dat dat is? Kijkt u eens goed.'

Ik richtte de loupe op de door hem aangewezen plaats.

'Ik denk, dat het vezels zijn van grof touw,' zei ik.

'Juist. Ik ook.'

Voorzichtig keerde hij den heelen binnenzak naar buiten. Opnieuw kwam de loupe aan het onderzoek te pas en weer vroeg hij mij, of ik eens wou kijken.

'Papierstof,' zei ik. 'Resten van dik, papperig papier.'

'Precies,' hernam Crampton. 'De moordenaar heeft uit den binnenzak van zijn slachtoffer een pakje gehaald, dat ongeveer twintig centimeter breed is en tamelijk dik; uit den gedeeltelijk naar buiten gekeerden zak kunnen we opmaken, dat het pakket er met moeite uit gerukt is. Het pakje is met grof, dik, donkergrijs papier omwikkeld en er zit ruw, vezelig touw omheen.'

Het stond bij mij vast, dat ik ditzelfde pakket den vorigen dag in handen had gehad!

Crampton was opgestaan.

'Een kreet, een schot, en nog een kreet,' zei hij, meer in zichzelf dan tegen ons. 'En een doodelijke wond

in het achterhoofd. Dus twee tegenstanders. Dus een vooropgezet plan. Onderhandelingen met a over het pakket.... a leidt hem naar een bepaalde plaats, waar b in de struiken verborgen zit om hem de hersens in te slaan.... het slachtoffer krijgt argwaan en schiet op a.... b staat achter hem en slaat hem dood.... alles is duidelijk. Kent een van u dezen man?'

'Zeker,' haastte Firmin zich te antwoorden. 'Het is Vergniaud, de vroegere boschwachter van mijn vader. En wij kunnen u nog heel wat meer meedeelen, Mr. Crampton!'

'Dat begrijp ik,' hernam de detective glimlachend. 'Ik zal het zeer op prijs stellen, als u dat wilt doen, maar niet nu. Er is nog allerlei andere arbeid te verrichten. Laten we de werkzaamheden een beetje verdeelen. Is u bereid, naar het dorp te gaan om de politie te waarschuwen? Die kan dan hier komen om het lijk in beslag te nemen. Intusschen heb ik hier nog tijd voor mijn onderzoek. Ik ga daarna naar Tarascon om met de plaatselijke politie te praten, die, zooals ik in de krant gelezen heb, het geval al in handen heeft. Vanavond ziet u mij verschijnen op Capoulet en dan hoor ik nadere bijzonderheden van u.'

Crampton had op gedecideerden toon gesproken en wij hadden tegen zijn voorstel niets in te brengen.

'Wij gaan ook nog naar Tarascon,' zei Firmin, 'u zou dan wel met ons kunnen meerijden.'

'Dat is heel vriendelijk van u,' hernam de detective, 'maar mijn eigen wagentje staat in het dorp. Ik behoef u dus niet op te houden. Tot vanavond, heeren.'

Wij gingen terug naar het dorp.

Firmin praatte druk en uitte er op levendigen toon zijn voldoening over, dat Crampton zich met het geval bemoeide.

De professor was zwijgzaam.

'Ik vraag me af, hoe die man hier zoo opeens komt,' zei hij peinzend.

Die vraag hield ook mij bezig.

Toeval was hier uitgesloten. Het kon wel niet anders, of Henry Crampton was hier gekomen, omdat hij een 'geval' onder handen had, een zaak, die hoogstwaarschijnlijk in verband stond met de gebeurtenissen die op en bij Capoulet waren voorgevallen.

Ik deelde mijn meening aan de anderen mee.

'Ja,' zei Chalosse weifelend, 'dat kan.'

Hij stond plotseling stil en vervolgde:

'Ik ga even terug. Ik moet hem nog wat vragen. Loop jullie maar door en waarschuw den maire. Ik kom straks wel thuis.'

Meteen liep hij snel terug.

Verwonderd keken Firmin en ik elkaar aan.

'Wat zou hij willen?' zei mijn vriend.

'Ik weet het niet. We zullen het straks wel hooren.'

Wij liepen door.

Lang hielden mijn gedachten zich niet met Chalosse bezig. Er waren andere dingen, die mijn geest vervulden.

Ik dacht aan Monique....

Zij had Vergniaud liefgehad. Zij had zooveel van hem gehouden, dat zij groote offers voor hem had gebracht. Haar heele persoonlijkheid had zij als inzet gewaagd.

Nu had zij Vergniaud voorgoed verloren en op mij rustte de taak haar dat te zeggen. Die taak was ver van gemakkelijk. Bovendien moest ik oppassen met Firmin. Die zou natuurlijk, als we thuiskwamen, deze nieuwe sensationeele gebeurtenis dadelijk willen vertellen en het meisje zou zoodoende op de ruwste wijze voor de verschrikking van het onherstelbare geplaatst worden. Dat moest ik, als het eenigszins mogelijk was, vermijden. Op een onopvallende manier begon ik er Firmin op te wijzen, dat wij de zenuwen van Monique moesten ontzien, omdat de aanslag op haar vader haar al zoo sterk had aangegrepen. Als terloops voegde ik er bij, dat ik haar wel eerst een weinig zou voorbereiden en haar daarna deze nieuwe misdaad zou vertellen. Firmin vond dit uitstekend en vroeg mij, of ik ook de familie van Vergniaud op de hoogte wilde brengen. Hij begon daarna weer te praten over Crampton en opperde allerlei gissingen over de oorzaak, waardoor de detective zich in de buurt van Capoulet bevond.

Wij kwamen bij den maire en deden ons somber verhaal. Het bracht den goeden man geheel van zijn stuk en het duurde een heele poos, eer hij weer in zooverre tot bezinning kwam, dat hij het dienstmeisje er op uit stuurde om den veldwachter te gaan zoeken. Zoo spoedig mogelijk zou hij zich naar de plaats van de misdaad begeven. Wij lieten hem in zijn alteratie achter en gingen naar huis. Van Martin hoorde ik, dat Monique op haar kamer was; ik zocht haar dadelijk op en vertelde haar zoo voorzichtig mogelijk de vreeselijke tijding.

Het is niet noodig, dat ik dit onderhoud uitvoerig

weergeef. Het meisje bleef zwijgend, ineengedoken zitten, nadat ik haar de droevige waarheid had meegedeeld.

Een diepe deernis vervulde mij.

'Ik vreesde wel, dat het verkeerd met hem zou afloopen,' zei ze, 'maar zoo plotseling.... en zóó afschuwelijk....'

Ze sloeg de handen voor de oogen; snikken doorschokten haar gebogen gestalte.

'Probeer u te beheerschen, mademoiselle,' zei ik, zelf moeite doende om mijn tranen te bedwingen; 'en.... het zou misschien wel goed zijn als u met Firmin sprak.... Hij zal u begrijpen, en het zal u goed doen, uw hart voor hem uit te storten.'

Monique hief het hoofd op.

'Ik wil het wel doen,' zei ze, 'maar het is nu toch allemaal nutteloos.... Het doet er niet toe, wat er nu nog gebeurt....'

Ik verliet het ongelukkige meisje en begaf mij naar het huis van de familie Vergniaud, waar ik eveneens onheilsbode moest zijn. Ik vond de zuster van Vergniaud alleen thuis en vervulde ook hier mijn droevige taak. Het jonge meisje barstte uit in een luid en klaaglijk geschrei, ongevoelig voor de poovere troostwoorden, die ik moeizaam uitbracht.

Somber gestemd ging ik door den stillen middag terug naar het kasteel. Het begon te regenen. De lucht was egaal grijs geworden; een atmosfeer van weemoed waarde om in de natuur.

Ik wist nog altijd niet of de ongelukkige Vergniaud goed was geweest of slecht; het mysterie, dat ook hem omhulde, was nog altijd ondoorzichtig. Maar twee

vrouwen schreiden om zijn dood; dit stemde mij mild tegenover zijn nagedachtenis.

Professor Chalosse was thuisgekomen en vertelde mij nu, waarom hij onderweg teruggegaan was.

'Ik begon plotseling te twijfelen,' zei hij, 'of die vreemde man wel werkelijk Henry Crampton was. Ik was bang, dat we er tusschen genomen waren en wou me voor alle zekerheid overtuigen. Hij was er heelemaal niet kwaad om en toonde me dadelijk zijn identiteitsbewijzen. Hij begon zelfs te lachen en zei, dat het hem verwonderde, dat we daar niet direct naar gevraagd hadden.'

'Wat zou u gedaan hebben, professor, als hij het niet geweest was?' vroeg Firmin.

'Ik denk, dat hij dan niet meer op me had zitten wachten,' antwoordde Chalosse. 'Maar als ik hem nog te pakken had kunnen krijgen, dan had ik hem knock-out geslagen en hem naar de politie gesleept.'

Hij zei het kalm en zonder grootspraak. Zijn herculische lichaamsbouw in aanmerking genomen, mocht de professor zich deze opmerking trouwens wel veroorloven.

XXI
Nieuwe emoties.

Wij wisten niet, hoe laat Henry Crampton op Capoulet zou aankomen. We waren 's middags opnieuw naar Tarascon gereden. Dr. Ferguson had een lichte verbetering geconstateerd in den toestand van den gewonde en er geen bezwaar tegen gehad, dat Firmin enkele oogenblikken bij hem werd toegelaten. Mijn vriend was daarna zeer onder den indruk, en wachtte met spanning op de komst van den detective, opdat de aan zijn vader begane misdaad zoo spoedig mogelijk gewroken zou kunnen worden.

Zooals ik wel verwachtte, verscheen Monique 's avonds niet aan tafel. Firmin vertelde ons, dat zij zich niet wel voelde en daarom liever op haar kamer bleef. Na het eten nam hij mij even apart en zei, dat zijn zuster hem op de hoogte had gebracht van de verhouding, die er tusschen haar en den ongelukkigen Vergniaud had bestaan. Hij was hiervan blijkbaar erg geschrokken en toonde zich zeer nerveus. Herhaaldelijk gaf hij zijn verlangen te kennen, dat Crampton gauw mocht komen. Het was of hij er een voorgevoel van had, dat er weer iets gebeuren zou, dat ook hem noodlottig kon worden.

Want voordat Crampton zich op Capoulet aanmeldde, werden onze, toch reeds zoo op de proef

gestelde, zenuwen bedreigd door een nieuw incident, dat de psychose van nervositeit op het kasteel tot het kookpunt deed stijgen.

De mistige, grijs-doorregende dag was snel gedaald naar den avond.

Het regende, stil, recht en gelijkmatig. Een regen van berusting en gelatenheid, die totaal verschilde van de wilde buien van den vorigen dag.

Het was of de zomer, uitgeput en moe-gestreden, zich overgaf aan den herfst.

Wij gingen na het eten naar de kamer van De Fontenay. Dit gebeurde op verzoek van Firmin, die de misdaad in zijn gedachten nog eens wenschte te reconstrueeren, voordat Crampton de situatie opnam.

Martin bracht ons daar de koffie.

Professor Chalosse, die aan tafel weer rijkelijk wijn gebruikt had, dronk zijn benedictine in één teug uit en schonk zich opnieuw in.

Firmin liep in de kamer op en neer. Ik moest hem nauwkeurig uitleggen, waar en in welke houding we zijn vader den vorigen avond hadden aangetroffen.

Geagiteerd liep hij naar het raam.

‘Het is zeker, dat er van buiten af geschoten is,’ zei hij. ‘Door het open venster. Ik zou zeggen, dat dat dan toch gedaan moet zijn door iemand, die met de ligging van de vertrekken op de hoogte was; iemand, die geweten heeft, dat hier de kamer was van mijn vader! Maar wie, in 's hemelsnaam, wie kan op de gedachte gekomen zijn om mijn vader te vermoorden! Hij is een goed en edel mensch, hij is populair; hij had geen vijanden, behalve, nu ja, Vergniaud....’

Hij stond eenige oogenblikken in gedachten verzonken, de hand aan het voorhoofd.

Professor Chalosse was even de kamer uitgegaan en Firmin zei nu snel:

'Zeg Donia, zou Vergniaud het toch niet gedaan kunnen hebben? Voor zoover we weten was hij de eenige, die een hekel aan mijn vader had. En dan die verhouding van hem en Monique. Zoolang mijn vader leefde, kon daar natuurlijk nooit iets van komen, maar als die uit den weg geruimd was.... God weet, wat voor toekomstplannen die kerel gehad heeft....

Hij liep weer naar het venster en opende het. De regen ruischte stil en gelijkmatig. Firmin keek naar buiten.

'De misdadiger kan dicht bij het huis gestaan hebben, toen hij schoot,' hernam hij. 'De ramen zijn niet hoog, niet meer dan een voet of vier boven den grond.'

Hij boog zich uit het venster.

Toen klonk opeens de knal van een revolverschot.

Firmin sprong terug in de kamer en staarde mij met verwilderde oogen aan.

'Voor het raam vandaan!!' schreeuwde ik. Meteen stormde ik op hem af en stootte hem in een hoek van de kamer. Een tweede schot weerklonk; het glas van een schilderij vloog aan stukken en rinkelend kletterden de scherven op den grond.

Daarna bleef alles stil.

Sidderend stond Firmin naast mij.

'Blijf hier staan,' fluisterde ik hem toe. 'Ik zal het licht uitdoen.'

Ik kroop langs den grond naar de deur. Een seconde later was de kamer donker.

Wij renden de gang in. Professor Chalosse kwam aangestormd; achter hem zagen wij Martin en de andere bedienden.

‘Een nieuwe aanslag!’ riep ik.

‘Kom mee!’ brulde Chalosse. ‘Dezen keer zullen we hem vangen! Revolvers! Geweren!’

Wij snelden naar de wapenzaal.

‘Mijnheer Firmin, u is gewond!’ klonk de bezorgde stem van Martin.

Doch Firmin liep snel met ons mee.

In de wapenzaal zag ik, dat zijn rechteroor bloedde.

‘Zou je niet liever hier blijven?’ zei ik.

‘Neen neen,’ antwoordde hij haastig. ‘Het is niets. Vooruit maar!’ Hij greep een paar revolvers en duwde er mij een in de hand.

‘Deze zijn geladen. Is u klaar, professor?’

Chalosse had al een groot jachtgeweer gegrepen en een paar seconden later waren wij buiten.

Wij renden het voorplein over, de oprijlaan in, tot aan den straatweg.

Wij zagen niemand. Er was geen ander geluid dan het zachte ruischen van den regen.

Besluiteloos bleven wij staan. Eerst nu viel het mij in, hoe nutteloos deze overijlde achtervolging was. De geheimzinnige misdadiger kon zich reeds lang uit de voeten gemaakt hebben; hij kon overal in de struiken verborgen zitten, zonder dat het ons mogelijk zou zijn, hem te ontdekken.

Wij gingen terug, spiedend tusschen het donkere, natte struikgewas. Wij zochten op het voorplein, keken in de garage. Wij slopen langs het huis, tot aan het ijzeren hek, dat den afgrond afsloot; de steilte

van de afgebroken rotspartij ging verloren in de ondoordringbare duisternis.

Plotseling klonk achter ons een zacht, schor gelach. Haastig keerden wij ons om; een gestalte teekende zich vaag af in de doorregende schemering.

Het was de krankzinnige boschwachtersvrouw.

Zij deed niet de minste moeite om te vluchten, toen wij haar naderden.

'Wat moet jij hier?' zei Chalosse op barschen toon.

'Het was de schaduw,' zei ze zacht. 'De schaduw van Capoulet....'

'Ga naar binnen, madame Vergniaud,' zei Firmin. 'We moeten je wat vragen.'

Hij nam haar bij den arm en leidde haar naar de zijdeur. Ik zag Martin in het licht van de lantaren staan. Firmin gaf de ongelukkige vrouw aan hem over en voegde zich weer bij ons.

'Misschien kunnen we iets uit haar gezegden opmaken,' zei hij. 'We zullen haar zoo meteen ondervragen. Het is wel heel zonderling, dat ze hier juist nu rondzwerft.'

'Ze kan het zelf wel gedaan hebben,' meende Chalosse. 'Zoo'n gek mensch is tot alles in staat!'

Wij liepen nog eens langs het huis, onze blikken borend in de duisternis.

Eensklaps stootte Firmin me aan.

'Daar!' fluisterde hij.

Er ritselde iets in de struiken. Een paar felle oogen staarden ons aan.

Chalosse schoot zijn geweer af; het geweldige geluid galmde tegen de muren van het kasteel.

Er klonk een afschuwelijke, kermende kreet. Een

oogenblik later zagen we bij het licht van mijn zaklantaren een zielig klein lichaampje in het gras liggen, dat zich kromde in een laatste stuiptrekking.

'Verroest,' gromde de professor.

Hij had een kat uit den boom geschoten.

Wij gingen weer in huis en onze eerste zorg was nu de verwonding, die Firmin had opgeloopen. De kogel had den rand van zijn rechteroor geraakt; daarachter was het hoofdhaar geschroeid. Zijn gelaat en zijn kleeren waren met bloed bemorst.

Onmiddellijk werd Martin geroepen, die de wond uitwiesch en handig en snel een verband aanlegde. Firmin herhaalde eenige malen, dat het niets was; hij zag zeer bleek, maar beheerschte zich uitnemend en maakte zelfs nog een schertsende opmerking over de arme poes, die door den professor was doodgeschoten. Martin vergezelde hem naar zijn kamer, om hem te helpen andere kleeren aan te trekken.

Monique kwam uit de achterkamer. Schreiend trad ze op haar broer toe.

'Kom kom,' zei Firmin luchthartig. 'Het heeft niets te beteekenen, hoor! En straks komt Mr. Crampton; die zal den schurk wel te pakken krijgen.'

Chalosse en ik zeiden niet veel. Wij waren zeer onder den indruk van dezen nieuwen aanslag, die een nieuw mysterie als een dreigende wolk over Capoulet uitspreidde.

Wij gingen de achterkamer binnen. De professor liet Pernod brengen en dronk er twee groote glazen van. Maar ook deze waren niet in staat, hem zijn spraakzaamheid terug te geven.

Firmin voegde zich weer bij ons en stond er op, dat we nu dadelijk de boschwachtersvrouw zouden ondervragen. Zij werd binnengeleid, maar ook nu was er niets met haar te beginnen. De ongelukkige vrouw herhaalde nog een paar maal, dat het de schaduw van Capoulet was geweest, maar op geen enkele vraag gaf zij een antwoord, dat ook maar de geringste aanwijzing zou kunnen geven.

Firmin droeg Francine op, de vrouw iets te eten en te drinken te geven en haar daarna naar huis te brengen; hij informeerde ook naar de zuster van Vergniaud en gaf order, dat er ook voor haar gezorgd moest worden.

Het signaal van een auto klonk op het voorplein; enkele oogenblikken later diende Martin, Henry Crampton aan.

XXII
Crampton ordent het materiaal.

De ontzettende spanning, waarin wij ten gevolge van den aanslag op Firmin hadden verkeerd, verminderde, zoodra de detective in ons midden was. Van dezen merkwaardigen man ging een eigenaardige invloed uit. Door zijn rustig, beheerscht optreden beheerschte hij elke situatie; zonder zich in het minst op den voorgrond te dringen, wist hij de leiding van het gesprek te behouden.

Het was of wij dadelijk een gevoel van veiligheid kregen tegenover de duistere machten, die op Capoulet werkzaam waren, toen Crampton bij ons was. Firmin drukte zijn levendige vreugde uit over zijn komst.

De detective begon met verlof te vragen om een sigaar op te steken (hij bleek een sterk rooker te zijn) en zei daarna, terwijl hij ons beurtelings glimlachend aanzag:

'Ziezoo, mijne heeren, vertelt u nu maar eens, wat hier sedert vanmiddag voor vreeselijks heeft plaatsgevonden. Ik zie aan uw gezichten, dat er een complicatie bijgekomen is, en mijnheer De Fontenay zal dat verbandje ook wel niet voor niets aan zijn oor hebben.'

Firmin vertelde, wat er gebeurd was.

Crampton luisterde aandachtig en maakte aanteekeningen in een klein zakboekje. Hij vroeg daarna,

de kamer van den graaf te mogen zien, maar liet eerst door Martin de gordijnen dichttrekken.

‘Die schutter zou terug kunnen komen,’ zei hij achteloos.’ Men kan het nooit weten.’

Terloops merk ik hier even op, dat ik dit stopwoord van Crampton kende. Het was mij bekend uit de verhalen, die Crampton's vriend en assistent, Dr. Van Buuren, over zijn samenwerking met den grooten detective had gepubliceerd.

Rustig nam Crampton de situatie op. Hij klom op een stoel, om naar het vernielde schilderijtje te kijken, hij nam den afstand op van het raam naar de tafel en schreef een paar maal iets op.

‘Mijn geheugen is niet meer zoo goed als twintig jaar geleden,’ zei hij glimlachend.

Wij gingen terug naar de achterkamer.

‘Ik ben bij de politie in Tarascon geweest,’ zei hij. ‘De inspecteur zal vanavond nog wel hier komen; ik heb hem natuurlijk dat geval van Vergniaud verteld. Ik heb inzage gekregen van de stukken, maar ik zal het toch op prijs stellen, als u mij nog eens vertelt, wat er hier allemaal gebeurd is. Door zoo'n persoonlijk verhaal kom je soms meer te weten dan uit een schriftelijk relaas. Vóór ik het vergeet, mijnheer De Fontenay, ik moet u de groeten overbrengen van uw vader. Ik ben even bij het ziekenhuis aangeloopen en Dr. Ferguson had er geen bezwaar tegen, mij een paar minuten bij mijnheer den graaf toe te laten. Er is gelukkig alle hoop, dat hij volkomen zal genezen.’

Wij vertelden om de beurt.

Crampton stelde geen vragen; hij teekende alleen nu en dan iets aan. Firmin en ik noemden een paar

maal den naam van Monique, maar wij vermeden beiden, in bijzonderheden te treden omtrent de verhouding, die tusschen haar en Vergniaud had bestaan. Natuurlijk moest de detective van die verhouding al kennis genomen hebben uit de politie-rapporten, maar hij was kiesch genoeg om er over te zwijgen.

Toen we uitverteld waren, zat Crampton een poosje zwijgend te rooken.

'Ik herinner me uit mijn praktijk nauwelijks één geval, dat uit zooveel verschillende oogpunten bekeken kan worden,' zei hij daarna. 'Mij dunkt, dat de voornaamste punten, die voor ons van belang zijn, samengevat kunnen worden in de vragen, die ik hier heb aangeteekend:

1. Wat is het verband tusschen de moordaanslagen op vader en zoon De Fontenay?
2. Hoe staat het met de schuldvraag van Vergniaud?
3. Welke rol heeft Vergniaud overigens in het geval gespeeld?
4. Wat zat er in het geheimzinnige pakje?
5. Wat beteekent het avontuur van mijnheer Donia met 'de Schaduw van Capoulet'?
6. Welke rol speelt de graaf De Fontenay in het geval?

Hier viel Firmin den detective in de rede.

'Wat bedoelt u daarmee?' vroeg hij verwonderd. En naar het mij voorkwam, klonk er eenige scherpte in zijn stem.

'Dat zal ik u straks uitleggen,' antwoordde Crampton kalm. 'Er is op uw vader geschoten; uw vader heeft geheimzinnige brieven ontvangen; uw vader is opvallend nerveus geweest....'

‘Neemt u mij niet kwalijk,’ zei Firmin eenigszins beschaamd. ‘Ik ben te haastig geweest.’

‘Beteekent niets,’ hernam Crampton. ‘Ik ga voort:

7. Wat staat er in de brieven, die de graaf De Fontenay ontvangen heeft?

8. Waar zijn die brieven gebleven?

9. Waarom spreekt de krankzinnige vrouw telkens van ‘de Schaduw van Capoulet’?

‘Misschien wilt u deze vragen even overnemen,’ vervolgde de detective. ‘Wij zullen ze dan punt voor punt nagaan, en het is heel goed mogelijk, dat uw adviezen mij daarbij belangrijke diensten zullen bewijzen, al was het alleen maar, dat er bij de bespreking nieuwe feiten aan 't licht komen, die tot dusverre over 't hoofd gezien zijn. Het komt in de criminalogie herhaaldelijk voor, dat schijnbaar onbeteekenende bijzonderheden een geheel nieuw licht op de zaak werpen.’

Wij haastten ons, de vragen, die door den detective opgeworpen waren, over te nemen. Reeds het stellen van deze vragen gaf mij een zekere bevrediging; ik voelde er de regeling, het scheppen van orde in, te midden van den chaos van verwarrende feiten, die ons omgaven.

Professor Chalosse was blijkbaar minder tevreden dan ik. Ook hij had opgeschreven, wat Crampton gedicteerd had, maar onmiddellijk daarna zei hij:

‘Neemt u mij niet kwalijk, Mr. Crampton, maar zou ik een opmerking mogen maken?’

‘Natuurlijk,’ antwoordde de detective beminnelijk.

‘Ik zou aan dit lijstje nog één vraag willen toevoegen,’ vervolgde de professor. ‘Namelijk deze: Wie heeft de moordaanslagen bedreven?’

‘Dat is van minder belang,’ meende Crampton. ‘Het komt voor mij meer aan op de motieven, dan op den dader. Kan men de eerste vraag beantwoorden, dan geeft de tweede dikwijls geen moeilijkheden meer. U spreekt in den geest van de politie, die maar al te vaak personen arresteert, die zij een paar dagen daarna weer moeten loslaten. De werkelijke daders krijgen daardoor soms aanwijzingen, die ze zich ten nutte kunnen maken om buiten het bereik van het gerecht te blijven. Ik zou uw vraag wel aan mijn lijstje kunnen toevoegen, professor, maar ze valt buiten mijn theorie.’

‘Wikkelt u die theorie dan maar liever af,’ hernam Chalosse. ‘Ik vrees, dat zij het toch zou winnen van mijn bedenkingen. Uw reputatie als criminalist....’

Crampton maakte een afwerende handbeweging.

‘Goed,’ zei hij eenvoudig, ‘dan zullen we mijn vragen achtereenvolgens behandelen. Ik begin bij de eerste: het verband tusschen beide moordaanslagen.

Deze vraag is van buitengewoon belang, omdat zij een geheel nieuwen kijk geeft op het geval. De tweede aanslag bewijst, dat het hier niet een persoonlijke vijandschap van den graaf De Fontenay betreft. De misdadiger heeft niet alleen den graaf willen dooden, maar ook zijn zoon. Deze uitbreiding doet de mogelijkheid veronderstellen, dat er een erfenis-kwestie in het spel is. In dat geval zou ook het leven van mademoiselle Monique gevaar loopen. De boosdoener is op vrije voeten en hij kan hier blijkbaar ongehinderd om het kasteel rondzwerven; neemt u dus, mijnheer De Fontenay, voor u zelf zoowel als voor uw zuster, de uiterste voorzichtigheid in acht. En vertelt u eens:

heeft u familieleden, die slecht bekend staan? U moet mijn vraag niet onbescheiden vinden; de zakelijkheid eischt nu eenmaal, dat ik ze stel.'

'Ik heb alleen verre familie,' antwoordde Firmin. 'Mijn moeder was eenig kind; mijn vader heeft twee broers gehad en een zuster; ze zijn alle drie al jaren geleden gestorven. Ik heb drie neven en een nicht; ik weet niet eens precies, waar ze wonen; we gaan niet met elkaar om.'

'Dan kunnen we voorloopig in die richting niet verder komen,' hernam Crampton. 'Ik was hier trouwens wel op verdacht; misdadigers van deze soort gaan gewoonlijk met de uiterste voorzichtigheid te werk en komen eerst voor den dag een poos nadat hun slachtoffers uit den weg geruimd zijn.

We komen nu aan punt 2: de schuldvraag van Vergniaud. In verband met punt 1 mogen we aannemen, dat beide aanslagen door denzelfden persoon zijn gepleegd en daar volgt dan uit, dat Vergniaud de dader niet kan zijn, omdat hij dood was, toen de tweede aanslag gepleegd werd. Het was trouwens toch al zeer onwaarschijnlijk, dat Vergniaud den eersten aanslag gepleegd zou hebben. Het bewijs hebben we in de stukken.'

'Dat begrijp ik niet,' zei ik.

'Wel, u heeft hem toch zelf onder den boom zien staan?'

'Ja, maar wij dachten, dat dat juist bezwarend voor hem was. En de inspecteur was ook van die meening.'

'Ik niet,' hernam Crampton. 'Heeft u er ooit van gehoord, dat een misdadiger na het plegen van de daad blijft staan wachten, tot hij gezien wordt? Dat

doet alleen een krankzinnige. En ik heb wel gehoord, dat zijn moeder niet wijs is, maar de verstandelijke vermogens van Vergniaud zelf waren geloof ik wel in orde.'

Wij lachten, doch wij moesten den detective gelijk geven. Ik voelde mij een beetje beschaamd, omdat wij de eenvoudige logica van dit feit niet hadden opgemerkt.

'Maar wat deed hij dan onder dien boom?' zei Firmin.

'Dat is iets anders,' antwoordde Crampton. 'Wij komen daarmee aan punt 3: welke rol heeft Vergniaud overigens in het geval gespeeld?'

Een mooie rol is het vermoedelijk niet geweest. Vergniaud wilde zich niet met de politie in verbinding stellen, om de misdadigers te ontmaskeren. Natuurlijk was hij bang, dat hij dan zelf ook in de val zou loopen; hij had dus ook het een en ander op zijn kerfstok. Hij was bekend met het bedrijf van de misdadigers en hij werkte hen tegen; het ligt voor de hand, dat hij daar zijn eigen voordeel mee beoogde. Hij kan vroeger tot de bende hebben behoord; hij kan ook door een toeval het een en ander van hen te weten zijn gekomen. Dat doet er niet zooveel toe. In elk geval wist hij ook, dat het pakje afgegeven zou worden en hij was er mee bekend, waar dit gebeuren zou. Hij wilde den man, die het in ontvangst moest nemen, vóór zijn, maar mijnheer Donia was hèm voor, al was het dan ook onbewust. Ik vermoed, dat Vergniaud chantage heeft willen plegen en dat hij daarvan dezen middag zelf het slachtoffer geworden is. Chanteurs vallen wel vaker zelf in den kuil, dien zij voor anderen graven; dat is het

risico van hun bedrijf. - En wat Vergniaud gisteravond naast het huis uitvoerde? Hij kan daar geweest zijn, om een van zijn tegenstanders te bespieden, ten einde meer materiaal tegen hem in handen te krijgen; dat zou passen in zijn chantage-bedoelingen. Dit is een bijkomstigheid van weinig belang.'

XXIII
Verrassende ontdekkingen.

Henry Crampton had een nieuwe sigaar aangestoken.

‘We zijn nu genaderd tot punt 4 van onze agenda,’ vervolgde hij. ‘De vraag, wat er in het geheimzinnige pakje zat. We mogen aannemen, dat het pakje, dat mijnheer Donia gisteravond in handen heeft gehad, hetzelfde is, als dat, wat de moordenaars vanmiddag uit den binnenzak van Vergniaud gehaald hebben. Verder kan ik, wat mijzelf betreft, deze vraag eigenlijk wel laten rusten....’

Wij keken den detective verbaasd aan.

Crampton stond op, liep naar de deur en opende die snel. Daarna sloot hij de deur weer en kwam langzaam naar ons toe.

‘Weet u zeker, dat niemand ons gesprek kan afluisteren?’ vroeg hij aan Firmin.

‘Ik zou niet weten, hoe dat mogelijk zou zijn,’ antwoordde deze met klimmende verbazing. ‘De muren zijn dik, de vensters zijn gesloten, en bovendien, achter deze ramen is een diepte van minstens honderd vijftig meter.... En u heeft zelf achter de deur gekeken.’

‘Het zal u natuurlijk hebben verwonderd,’ vervolgde Crampton, nu sprekend met gedempte stem,

terwijl wij ons voorover boven en met de grootste aandacht luisterden, ‘dat u mij zoo plotseling en ongeroepen hier ontmoette. Welnu heeren, de inhoud van dat mysterieuze pakje zou u het antwoord op die vraag kunnen geven. *Het bevat een stel werktuigen*, *die men noodig heeft bij het maken van bankbiljetten.* Deze werktuigen zijn ontvreemd uit de nationale drukkerij en de Fransche regeering heeft mij opgedragen, ze terecht te brengen. U ziet, dat ik ze al bijna gehad had. Als mijnheer Donia het pakket aan de politie had overhandigd, was mijn tusschenkomst niet eens noodig geweest.’

‘Alle donders,’ klonk de zware stem van professor Chalosse.

‘Als ik dat had kunnen weten!’ riep ik.

‘Ja natuurlijk,’ hernam Crampton vriendelijk, ‘als men de dingen te voren weet, vallen de moeilijkheden weg. Maar maakt u zich niet ongerust, mijnheer Donia. Er zit meer aan de zaak vast. Het stelen van die werktuigen staat natuurlijk niet op zichzelf. Men ontvreemdt zulke dingen niet voor de grap. Het betreft hier het fabriceeren van valsche bankbiljetten op groote schaal. De regeering was daarmee al een heelen tijd op de hoogte, maar de centrale, die met het onderzoek naar deze falsificaties belast is, kwam tot geen resultaat. Ook deze zaak is aan mij opgedragen. Nadere bijzonderheden vertel ik u later wel; op het oogenblik zal het voldoende zijn, als ik u vertel, dat het spoor, dat ik gevolgd heb, dezen kant uit leidde. Van het verband, dat er bestaat tusschen dit geval en de gebeurtenissen op en om Capoulet, kunnen we nog niet veel zeggen, maar het is duidelijk, dat het pakje een schakel

vormt. Overigens ben ik van meening, dat de hier gepleegde moordaanslagen niet rechtstreeks samenhangen met de overige feiten, maar dat ze op zichzelf staan en alleen onderling verband hebben. Betreffende dit onderdeel blijf ik bij de opinie, die ik onder punt 1 uiteengezet heb, totdat.... ja, totdat ik iets beters weet.

Ik kom nu tot punt 5: het avontuur van mijnheer Donia met ‘de Schaduw van Capoulet’. Aan den naam behoeven we geen al te groote beteekenis te hechten. Kennelijk is hij niet het motto, waaronder de misdadigers werken; anders hadden we de aanduiding ook wel ergens anders aangetroffen, bijvoorbeeld bij den moord op Vergniaud. Het briefje, dat mijnheer Donia ontving, heeft blijkbaar alleen gediend om hem schrik aan te jagen. De persoon, die in de bibliotheek aan 't werk was, heeft mijnheer Donia uit de aangrenzende kamer vandaan willen hebben, omdat hij zijn aanwezigheid te lastig vond. Vermoedelijk had hij niet alleen dien eenen nacht iets te verrichten in de bibliotheek; dan zou hij er zooveel drukte niet voor gemaakt hebben.

Het is nu van belang om te weten, wat de onbekende persoon in de bibliotheek uitvoerde. Wat we tot nog toe weten, geeft ons daarover geen uitsluitsel. Mag ik zelf eens even een onderzoek instellen?’

‘Natuurlijk,’ antwoordde Firmin. ‘Wou u het dadelijk doen?’

‘Graag.’

Wij stonden op en begaven ons naar de bibliotheek.

Het is eigenaardig, maar het was mij of ik, onder den bezielenden invloed van Henry Crampton, alles

voor de eerste maal beleefde. In andere omstandigheden zou ik een hernieuwd onderzoek in de bibliotheek voor nutteloos gehouden hebben; nu vervulde het mij met nieuwe hoop.

Professor Chalosse was van hetzelfde gevoelen. Hij stootte mij aan en zei zachtjes:

'Je zult zien; hij vindt nog wat!'

Crampton vond inderdaad nog wat. Geruimen tijd was hij zwijgend bezig met zijn onderzoek, terwijl wij zijn bewegingen aandachtig volgden. Hij nam boeken uit de rekken, lichtte met zijn zaklantaarn in de openingen en plaatste ze er weer in.

'Komt u maar eens kijken, heeren!' zei hij plotseling.

Geïnteresseerd kwamen we dichterbij.

'Hier zijn kort geleden boeken uitgenomen,' vervolgde Crampton. 'Heele rijen. Ze zijn er daarna weer in gezet, maar niet precies in dezelfde volgorde. Kijkt u maar, er zijn sporen in het stoflaagje, achteraan op de plank.'

Voorzichtig nam hij de boeken uit het rek. Het was op een na de onderste plank. Duidelijk waren de sporen in de dunne stoflaag te zien. Ook maakte de detective ons opmerkzaam op een paar plaatsen, waar hij een klein boek uit het rek nam en waar het stoflaagje eerst verder naar achteren begon. Hier moest dus kort geleden een gróóter boek gestaan hebben.

De detective ging voort met boeken van de planken te nemen.

'Kijk, dat is interessant,' zei hij, wijzend op een paar kleine gaatjes in den muur. 'Daar is iemand met een boor aan 't werk geweest.'

De gaatjes waren blijkbaar kort geleden aange-

bracht. Een beetje wit kalkstof, dat duidelijk te onderscheiden was van het grijze, min of meer vlokkige kamerstof, lag op de boekenplanken.

Crampton was nog een heele poos met zijn loupe in de weer. Daarna richtte hij zich op.

'De schaduw van Capoulet heeft blijkbaar geweten, dat de bibliotheek een geheim bevatte, dat niet de boeken betrof, maar de wanden die er achter zijn,' zei hij lachend. 'Hij heeft hier steekproeven genomen.'

Hij richtte zich tot Firmin en vroeg:

'Is u iets bekend van een verborgen trap, een geheime nis of iets dergelijks?'

'Ik heb er nooit van gehoord. Maar er bestaat een oud boek.... Een van mijn voorouders heeft in de 18e eeuw een boek over Capoulet geschreven. Ik heb het wel eens in handen gehad. Er staat een heele beschrijving van het kasteel in.'

Ik begreep, dat het dit boek was, waar de graaf De Fontenay den dag van onze aankomst over gesproken had.

Firmin liep zoekend langs de rijen en kwam vrij spoedig met een groot, gebonden boek naar ons toe.

'Dit moet het zijn,' verklaarde hij. 'Het is een privé-druk, het werk bestaat slechts in enkele exemplaren.'

De detective bekeek het boek aan alle kanten en bladerde er in.

'Er missen bladzijden uit,' zei hij. 'Kijkt u maar. Het gaat van pagina 102 over op 107.'

Men kon duidelijk zien, dat de bladzijden er uit gescheurd waren.

'En het is ook nog niet lang geleden gebeurd,'

vervolgde Crampton, nadat hij weer met zijn loupe het boek onderzocht had. ‘Wacht eens even.... ja, deze bladzijden handelen juist over de bibliotheek. Het uitgescheurde gedeelte moet het geheim bevatten, waar de Schaduw van Capoulet zich voor interesseert.

‘Wil ik den muur laten uitbreken?’ vroeg Firmin.

‘Doet u dat vooral niet!’ antwoordde Crampton snel. ‘Ik houd niet van die gewelddadige maatregelen. Ook is het niet onmogelijk, dat de Schaduw terugkomt, en als hij dan ziet, dat we hem achterna zitten, krijgt hij achterdocht. Neen, we zetten alles weer netjes op zijn plaats.’

Crampton voegde de daad bij het woord en plaatste de boeken weer in de rijen.

Daarna stak hij een nieuwe sigaar op.

‘Het is duidelijk, dat de Schaduw den weg weet hier in huis,’ zei hij peinzend. ‘Blijkens dat familieboek moet hij ook met interne bijzonderheden bekend zijn.... Neemt u mij niet kwalijk, mijnheer De Fontenay, maar weet u zeker, dat die broers van uw vader werkelijk overleden zijn?’

‘Natuurlijk!’ riep Firmin. ‘Een van mijn ooms is als kapitein gesneuveld voor Verdun; zijn lijk is hierheen vervoerd en in het familiegraf bijgezet. Het was een jongere broer van mijn vader. Zijn oudste broer diende ook in het leger en is omgekomen in Afrika.’

De stem van Firmin klonk stroef. Ik begreep, dat het onderhoud pijnlijk voor hem werd, en het verbaasde mij niet, dat hij er bij voegde:

‘Het stuit mij tegen de borst, Mr. Crampton, dat u mijn familie in het onderzoek meent te moeten

betrekken en dat u dat onderzoek zelfs uitstrekt tot familieleden van mij, die hun leven hebben gelaten voor hun vaderland. U is Engelschman, Mr. Crampton, en ik ben een Franschman. U zult mij begrijpen, als ik zeg, dat mij hier twee dingen aan het hart gaan: de eer van Frankrijk en de eer van mijn familie.'

Het bleef enkele seconden zeer stil in de kamer.

'Ik weet niet, of u deze woorden bedoelt als een verwijt,' zei Crampton daarop. 'In dat geval zou ik van uw gastvrijheid niet langer gebruik wenschen te maken.'

Firmin antwoordde niet. Op dit oogenblik voelde ik, welk een echte zoon hij was van den ouden graaf De Fontenay. De eer van het geslacht ging hem boven alles. En op hetzelfde oogenblik flitste de gedachte door mij heen, of De Fontenay ook niet gezwegen kon hebben, omdat zijn familietrots hem de lippen gesloten hield....

Een drukkend zwijgen omving ons.

Toen redde professor Chalosse de situatie.

XXIV
Het trekken van den linker mondhoek.

Hij trad op Firmin toe en sloeg hem amicaal op den schouder.

‘Je hebt ongelijk, amice!’ zei hij gemoedelijk. ‘Mr. Crampton zoekt het geval tot klaarheid te brengen volgens zijn begrippen van recht en waarheid. Die begrippen zijn ook de jouwe, dat weet je zelf ook wel. Mr. Crampton mag zich daarbij door geen scrupules laten weerhouden, van welken aard ook; hij is verplicht, jou en mij te laten arresteeren, als hij verdenking tegen ons opvat. Natuurlijk kan hij zich vergissen en mocht dat zoo zijn, dan zal Mr. Crampton de eerste zijn om dat te erkennen. Maar jij bent onredelijk. Is het de schuld van Mr. Crampton, als jij een voos lid in je familie hebt? Wees hem liever dankbaar, dat hij den kerel, wie het dan ook zijn mag, onschadelijk maakt, voordat hij je een kogel door je raap schiet en godbetert misschien ook je vader en je zuster naar de andere wereld helpt! Bovendien heeft Mr. Crampton niets beweerd; hij veronderstelt alleen een mogelijkheid, die logisch in zijn gevolgtrekkingen past. Daar heb jij je bij neer te leggen, en daarmee basta.’

Deze krachtige taal miste op Firmin haar uitdrukking niet. Hij trad op Crampton toe en zei:

‘Ik bied u mijn verontschuldigingen aan, Mr. Crampton. Ik verzoek u, het onderzoek voort te zetten.’

De detective stak hem de hand toe.

‘Ik begrijp, dat mijn vraag pijnlijk voor u moest zijn,’ zei hij. ‘Het is in mijn vak helaas niet altijd mogelijkheid, zekere gevoeligheden te ontzien. Inmiddels kunnen we dit punt voorloopig verder laten rusten, en verder gaan met het afwerken van ons lijstje.

Wij komen dan tot punt 6: de rol, die de graaf De Fontenay in het geval speelt. Deze rol is passief. De graaf zwijgt, maar dat zwijgen heeft een beteekenis. Ja, nu kom ik, of ik wil of niet, al weer op het delicate punt....’

‘Gaat u gerust verder,’ zei Firmin ernstig.

‘Verschillende personen hebben opgemerkt, dat de graaf zich nerveus voelde; zij hebben gezien, dat de graaf schrok bij het ontvangen van de brieven, waarvan sprake is in punt 7 en 8. Deze punten kunnen we zonder bezwaar tegelijk hierbij behandelen. De graaf De Fontenay heeft over die brieven niet gesproken. Hij heeft zich niet tot de politie gewend, nadat mijnheer Donia hem vertelde, wat er 's nachts in de bibliotheek was gebeurd. Dit wijst er op, dat de graaf iedere inmenging van buiten vermijden wilde en de vraag is nu: waarom? Het antwoord kan niet anders luiden, dan dat hij wenschte te voorkomen, dat er zekere dingen aan 't licht zouden komen. De brieven zouden daarover stellig uitkomst kunnen geven, maar die brieven zijn weg. Den eersten zal de graaf wel vernietigd hebben. Den tweeden ontving hij een paar uur voor er een aanslag op hem gepleegd werd; dien kan hij....’

Crampton hield plotseling op. Wij keken hem

verwonderd aan en nu zag ik plotseling het eigenaardige verschijnsel, waarover Dr. van Buuren, de biograaf van den detective, in zijn aanteekeningen herhaaldelijk spreekt: *een lichte trekking van den linkermondhoek*, die bij Henry Crampton steeds een bewijs is, dat hij een belangrijke conclusie getrokken heeft.

Ik wachtte met gespannen aandacht. Maar mijn nieuwsgierigheid zou niet bevredigd worden.

Het was of de detective uit een diep gepeins ontwaakte.

'Ik moet weg, heeren,' zei hij. 'Ik moet dadelijk weg. Ik kom morgen terug. Ik weet niet hoe laat, maar u ziet me wel verschijnen. U verlaat het huis niet, mijnheer De Fontenay en u zorgt ook, dat uw zuster niet uitgaat. En zooveel mogelijk moet u iemand bij u hebben; niet alleen zijn. Neem u in acht. En denkt u er aan, heeren, dat u tegen iedereen zwijgt. Goedenavond.'

Hij verliet snel de kamer en liet ons in de grootste verbazing achter.

Professor Chalosse was de eerste, die het stilzwijgen verbrak. 'Daar staan we nou!' bromde hij.

Wij gingen terug naar de achterkamer en spraken nog lang over het geval. De professor sprak duchtig de Pernod aan, om zijn ergernis te vergeten over de onzekerheid, waarin de detective ons had achtergelaten.

'Hij had nog niet eens het heele lijstje afgehandeld,' zei hij misprijzend.

Dat was waar. Over punt 9: waarom de krankzinnige vrouw telkens sprak van 'de Schaduw van Capoulet', was nog niet afgehandeld.

‘Die vrouw zal er wel niets mee te maken hebben,’ meende Firmin.

‘Dat weet ik nog niet,’ zei ik. ‘Die redeneeringen van Crampton passen allemaal zoo goed in elkaar, dat de houding van die vrouw er ook wel een schakel in zal zijn; althans, als Crampton meent, dat dat zoo is.

‘Maar iedereen hier in den omtrek praat over die idiote schaduw,’ merkte Chalosse op.

Dat was waar, en ik wist ook niet, wat ik hierop moest antwoorden. Het eenige, wat wij konden doen, was: wachten tot Crampton terugkwam.

Ik sliep dien nacht slecht en was den volgenden morgen vroeg beneden. Na het ontbijt wandelde ik wat in den tuin; tegen acht uur verscheen Chalosse en kort daarop Firmin. Monique kwam niet in de ontbijtkamer; wij zagen haar eerst om een uur of tien. Ze zag er moe uit en had blijkbaar weinig of niet geslapen.

De stille dag verstreek zonder dat er iets bijzonders gebeurde. Volgens de instructies van Crampton zorgden wij er voor, dat Firmin niet alleen bleef en ook het meisje hielden wij zooveel mogelijk gezelschap. 's Middags gingen Chalosse en Firmin naar Tarascon, om naar den toestand van den graaf te informeeren. Ik bleef bij Monique. Wij spraken maar heel weinig, en in 't geheel niet over de gebeurtenissen van de laatste dagen. Zij had blijkbaar geen behoefte, zich hierover te uiten of naar nadere bijzonderheden te vragen. Ik eerbiedigde haar zwijgen en bewonderde de kalmte, waarmee ze haar verdriet wist te dragen.

De beide anderen kwamen terug met de tijding, dat

de toestand van den graaf weer iets beter was, zoodat hij niet meer in levensgevaar verkeerde. Firmin was enkele minuten bij hem toegelaten. Toen Monique er niet bij was, vertelde hij, dat ook de politie den gewonde had gehoord; de graaf had evenwel verklaard, dat hij geen enkele inlichting kon verstrekken. Zij hadden daarna nog het plan gehad, inspecteur Armandy op te zoeken, doch bij nader overwegen dat voornemen opgegeven. Zij vonden het beter, alles maar aan Crampton en de politie over te laten.

Wij gingen naar de biljartkamer, die aan de voorzijde van het huis op de eerste etage was gelegen. Chalosse en ik speelden een partij biljart; Monique las, Firmin liep in de kamer heen en weer en keek verstrooid naar ons spel.

Plotseling klonk het signaal van een auto.

'Daar is hij!' riep Firmin, die voor het raam stond.

De professor stootte een gat in het laken, gooide zijn keu neer en snelde de kamer uit. Wij volgden hem.

Crampton kwam binnen. Hij was zeer bedaard en nam onmiddellijk de leiding. De gebeurtenissen wikkelden zich nu af in een zeer snel tempo.

'De jacht begint, heeren.' zei hij. 'Ik heb mijn netten uitstaan. Professor Chalosse zal mij veel genoegen doen, als hij hier wil blijven om op mijnheer De Fontenay en zijn zuster te letten. Men weet niet, wat er gebeuren kan. Mijnheer Donia kan meegaan, als hij er zin in heeft.'

'Graag,' zei ik ijverig.

'Maar neemt u een revolver mee.'

Twee minuten later waren Crampton en ik op het

voorplein. In den wagen van den detective zat inspecteur Armandy in burgerkleeding.

Crampton ging achter het stuur zitten. Wij reden de laan uit en den straatweg op in de richting van Vic-Dessot. De inspecteur keek ernstig en sprak geen woord. Na een minuut of tien gereden te hebben, hield Crampton stil.

'Uitstappen,' zei de heer Armandy.

Ik voegde me bij de beide anderen en wij sloegen een smal boschpad in. Crampton liep voorop, daarna de inspecteur, ik kwam achteraan. De detective had een kleine handtasch bij zich. Het was laat op den middag. Ik was in spanning wat er gebeuren zou; eindelijk naderde de oplossing van het mysterie.

Verschillende malen sloegen wij een zijpad in, tot we eindelijk aan een muur kwamen, waarin een smal poortje was. De detective en de inspecteur kropen in het struikgewas; ik volgde hen.

'Ziezoo,' zei Crampton, 'nu maar een poosje wachten.'

Het duurde niet heel lang, of er kwamen voetstappen naderbij. Door de bladeren heen zag ik, dat een man het boschpad af kwam. Hij bleef bij het poortje staan, haalde een briefje uit zijn zak, bukte zich en legde het onder een grooten steen. Daarna ging hij snel weer weg. De detective sloop uit de struiken, lichtte den steen op en keek op het briefje. Toen kwam hij weer bij ons.

'Er staat "veilig" op,' zei hij. 'Maar het is niet zoo veilig als ze denken.'

Een flauwe glimlach verscheen op het gelaat van den inspecteur.

Wij wachtten weer een minuut of tien. Toen werd het poortje geopend en er verscheen een vrouw in verpleegsterskleeren. Ze bukte zich naar den steen, haalde het papiertje er onder vandaan en verdween, de deur achter zich sluitende.

'Mooi,' zei Crampton tevreden. 'Nu zal hij wel komen.'

Een paar minuten later ging het poortje opnieuw open. Een man kwam te voorschijn. Hij was groot en forsch van gestalte en had een zwarten baard. Een rood lidteeken was zichtbaar boven zijn rechteroog.

Plotseling herinnerde ik het mij: dit was het signalement, dat Dr. Monet gegeven had van den ontsnapten krankzinnige.

XXV
Menschenjacht.

De man sloot rustig het poortje en sloeg het boschpad in.

‘Ik ga hem achterna,’ fluisterde Crampton. ‘En u komt met u beiden een pas of twintig achter mij aan. Voorzichtig. Als ik roep, komt u snel naar mij toe. Neemt u mijn tasch, inspecteur.’

De achtervolging begon.

Wij zagen Crampton, lenig als een kat, langs de struiken sluipen. Ook den man vóór hem kregen wij nu en dan in het oog; hij zag geen enkele maal om en scheen volkomen van zijn veiligheid overtuigd te zijn.

Het avontuurlijke van deze achtervolging spande mijn zenuwen. De omgeving werkte trouwens mee. Doodstil stond het geurende bosch rondom; hier en daar kwamen grillige rotsblokken tusschen de bladeren te voorschijn. De schemering begon te dalen; vaag zag ik in de verte voor ons de rotsen, die ook hier de boschpartij afsloten.

Ongeveer twintig minuten liepen wij zoo voort. Ik begon al bang te worden, dat wij Crampton door de duisternis niet langer in 't oog zouden kunnen houden, toen wij plotseling zagen, dat hij harder begon te loopen. Ook wij verhaastten onze schreden. Wij hoorden de stem van den detective, luid en gebiedend. Er

klonk een schot.... Het boschpad was hier nauw, maar even later, bij een kromming, verwijdde het zich, en hier, vlak voor een donkere holte in de rots, zagen wij Crampton in gevecht met den forschen man.

Het kostte ons de grootste moeite, hem de baas te worden, hoewel Crampton, die, zooals ik zag, een uitstekend bokser was, hem stooten toediende, die een kampioen zouden doen duizelen. Het is genoeg, te vermelden, dat hij na eenige minuten met behulp van handboeien en touwen, die zich in Crampton's tasch bevonden, onschadelijk was gemaakt.

'Blijft u bij hem, inspecteur?' zei de detective, terwijl hij zijn das recht trok. 'Ik moet even daar binnen kijken. Gaat u mee, mijnheer Donia? Maar houd uw revolver klaar. Men kan nooit weten.'

Hij had zijn zaklantaren aangestoken en wij gingen de rotsholte binnen. Grillige lichtflitsen schoten langs de wanden. De gang boog een paar maal om. De bodem was ongelijk; onze voeten stootten tegen de steenpunten.

De detective bleef staan. Er was een kleine deur in den zijwand. Crampton stootte er voorzichtig tegen aan; het deurvlak week. Een nieuwe gang strekte zich voor ons uit.

Behoedzaam gingen wij verder. Het leek mij, of er in de verte een schijnsel brandde in de duisternis, maar de lichtbron kon ik niet zien. Crampton doofde zijn lantaren en nu werd het licht vóór ons duidelijker. De gang boog rechthoekig om en nu zagen wij bij den schijn van een lamp een man gebogen zitten over een werktafel.

'Handen omhoog!' zei Crampton kort.

De tweede arrestatie ging gemakkelijker dan de eerste. Terwijl ik mijn revolver op hem gericht hield, deed de detective hem de handboeien aan. Deze man, een bleek, ongunstig uitziend jongmensch, was dezelfde, die het briefje onder den steen gelegd had.

Bankbiljetten lagen op de tafel. Twee kleine handpersen, schroeven, cliché's, stempels, papier - een heel arsenaal voor het fabriceeren van banknoten was aanwezig.

Wij aanvaardden den terugtocht. De gevangene ging gewillig mee.

Buiten wachtte de inspecteur met den anderen arrestant. Het was een stille, maanlichte avond; reuzig rezen de rotsgevaarten en men zou de heele omgeving voor een sprookjesdécor hebben kunnen houden, als hier niet twee geboeide misdadigers hadden gestaan, wachtend op de aardsche gerechtigheid.

Crampton maakte de touwen los van den eerstgevangen boef; hij bond hem evenwel een touw om zijn middel, dat hij van achteren vasthield. De man bood nu geen tegenstand meer.

‘Het kortste pad naar den rijweg!’ beval de detective.

Zoo vingen wij den tocht aan door het bosch; de inspecteur voorop met den bleeken slungel, daarna Crampton met zijn gevangene aan het touw, ik, als nuttelooze toeschouwer, achteraan.

Wij kwamen weer bij Crampton's wagen. De beide misdadigers werden achterin geplaatst en met touwen aan elkaar gebonden. De inspecteur ging tegenover hen zitten, ik naast den detective voorin.

De wagen zwenkte de oprijlaan in van het kasteel.

Ik begreep wat nu komen zou: de confrontatie met Firmin.

Op het voorplein verlieten de inspecteur, Crampton en ik de auto. Wij zagen professor Chalosse en Firmin naar buiten komen en traden op hen toe. Maar opeens hoorden wij achter ons een gillenden schreeuw. Een vrouw stond op de treeplank van den wagen; in haar opgeheven hand had ze een mes, dat flikkerde in het maanlicht.

'Moordenaar van mijn man!' schreeuwde ze woest. 'Daar is je loon!'

Ontzet sprongen wij toe, maar eer wij het konden verhinderen, was het mes neergedaald. Een schorre kreet weerklonk. De man uit het krankzinnigengesticht was getroffen. De andere misdadiger was, voor zoover de touwen hem dat toelieten, in den hoek van zijn zitplaats gekropen en keek sidderend van angst toe.

De vrouw was op den grond gevallen en snikte. Ik ging naar haar toe en hielp haar overeind. Het was de boschwachtersvrouw. Maar wat mij ten hoogste verbaasde, was, dat haar oogen niet meer den starenden blik van den waanzin hadden. Op haar gelaat was alleen de allerdiepste ellende te lezen.

De getroffene lag achterover in den wagen. Hij was dood. Firmin trad schuw naderbij en wierp een blik op de verwrongen gelaatstrekken. Toen wendde hij zich af.

'Hij is het,' zei hij met gesmoorde stem. 'Mathieu, de jongere broer van mijn vader.'

De avond zou nog meer emoties brengen.

Een van de bedienden werd naar het dorp gezonden om den maire te waarschuwen, opdat deze op het kasteel zou komen om het lijk van den vermoorde in beslag te doen nemen. Ook de vrouw van den boschwachter werd in verzekerde bewaring gesteld.

Professor Chalosse en ik stonden op het voorplein te praten, toen Crampton naar ons toe kwam.

'De inspecteur gaat met zijn gevangene naar Tarascon,' zei hij. 'Ik moet naar Vic-Dessot en ik zou daarbij graag uw hulp requireeren. Wilt u er ons even met uw wagen naar toe brengen, professor?'

'Met genoegen.'

Enkele minuten later reden we den straatweg af. In het spokige maanlicht schoten de boomen bliksemsnel voorbij. Ik dacht aan de verpleegster, die we bij het poortje gezien hadden; die was in ieder geval in het complot. Wellicht nog anderen? Crampton zweeg.

Wij hielden stil voor de poort van de inrichting. Het gebouw lag een eind van den weg af en was door bosch aan het oog onttrokken.

Met ons drieën gingen we de breede laan in. Crampton belde. Een verpleegster opende de deur.

'Wij zouden Dr. Monet graag willen spreken.'

'Wien mag ik aandienen?'

'Zegt u maar, dat Henry Crampton hier is.'

De verpleegster verdween en wij wachtten in de ruime, spaarzaam-verlichte vestibule. Na eenige oogenblikken kwam een andere verpleegster uit een zijdeur. Ze nam ons scherp op en liep daarna de gang in.

'Herkent u haar?' vroeg Crampton zacht.

Ik knikte. Het was de vrouw, die wij bij het poortje gezien hadden.

Het wachten duurde vrij lang en de detective begon al ongeduldig om zich heen te kijken.

Plotseling hoorden wij het ronken van een motorfiets voor het huis.

'Hij gaat er vandoor,' zei Crampton snel. 'Kom!'

Wij snelden naar buiten en zagen een motorrijder in de laan verdwijnen. Dr. Monet! Het kon wel haast niet anders of hij was het....

Wij renden, wat we konden. De vluchteling kon hier nog geen groote snelheid maken. Bij den rijweg gekomen, zwenkte hij rechtsom, in de richting van Aulus. Enkele oogenblikken later zaten wij in den wagen; Chalosse boog zich over het stuur en de auto schoot vooruit.

Het werd een wilde, jakkerende vaart. De weg van Vic-Dessot is niet best en loopt bovendien over den 1800 M. hoogen Port de Saleix. Bij het stijgen won de vluchteling op ons; bij het dalen schoot de wagen met zoo'n duizelingwekkende vaart vooruit, dat ik alles om mij heen vergat.

'We zijn in levensgevaar, mijnheer Donia!' hoorde ik Crampton zeggen. 'Als u het wenscht, zal ik den professor vragen, zijn vaart te matigen.'

Maar ik was door alles heen.

'Neen!' riep ik, 'vooruit maar!'

Voorbij Aulus werd de weg beter en vlakker; wij reden nu in de richting van Ercé. Het leek mij, dat onze snelheid nog grooter werd....

Toen zagen we bij een bocht van den weg de motorfiets een vreemde zijwaartsche beweging maken. Cramp-

ton stiet een schor geluid uit. De machine sloeg over den kop en vloog tegen een boom.

Chalosse vertraagde zijn vaart. Bij de bocht stapten we uit. Aan den kant van den weg lag het bewegingloze lichaam van Dr. Monet.

Wij legden hem voorzichtig in den wagen en reden terug naar Aulus, waar de bewustelooze gewonde in het kleine hospitaal werd afgeleverd. Crampton waarschuwde de plaatselijke politie, al was er geen gevaar, dat de vluchteling in den deerniswaardigen toestand, waarin hij zich bevond, zou ontsnappen. Het eerste onderzoek wees uit, dat hij een hersenschudding en een gecompliceerde beenfractuur had opgeloopen. Er was nu maar één macht meer, die hem aan het aardsche gerecht kon onttrekken, en deze macht hield de hand dreigend naar hem uitgestrekt.

XXVI
Crampton vertelt.

Professor Chalosse en ik kwamen terug op Capoulet. Crampton had afscheid van ons genomen; hij had dien avond nog meer te doen en op zijn verzoek leende de professor hem zijn wagen; de inspecteur had den zijne meegenomen naar Tarascon. Wij brandden van nieuwsgierigheid om nadere bijzonderheden te vernemen en spraken met Crampton af, dat wij hem den volgenden dag 's middags in het restaurant Francal in Tarascon zouden ontmoeten.

Thuis wachtte Firmin op ons. Hij was, zooals ik wel begreep, zeer terneergeslagen.

'Ik vreesde wel,' zei hij, 'dat mijn oom Mathieu de schuldige was, maar tot het laatste oogenblik hoopte ik, dat het niet zoo zou zijn. Ik heb mijn oom twaalf jaar geleden het laatst gezien. Mijn vader vertelde later, dat hij als officier in Afrika gesneuveld was. Meer weet ik niet van hem, maar hij moet vroeger ook al slecht bekend gestaan hebben en er werd gezegd, dat hij niet wel bij zijn hoofd was....'

Wij bleven nog langen tijd over het geval napraten. Nog zeer veel bleef er op te helderen, maar wij hoopten op de uiteenzettingen van Crampton. Laat op den avond kwam er nog bezoek van den maire. Hij vertelde, dat de hoofdverpleegster van het krankzinnigen-

gesticht gearresteerd en naar Tarascon vervoerd was; ook de vrouw van den boschwachter had men daarheen gebracht. De heer Perronet deelde ons uiterst verbaasd mede, dat haar krankzinnigheid plotseling genezen scheen te zijn en bevestigde daarmee, hetgeen ik had opgemerkt, onmiddellijk nadat zij den gevangen misdadiger den doodelijken stoot had toegebracht.

Den volgenden dag ontmoetten Chalosse en ik Crampton op de afgesproken plaats.

'Ik kreeg voor 't eerst argwaan tegen Monet, toen ik nadacht over die brieven,' vertelde de detective. 'En daarop heb ik toen eigenlijk mijn heele theorie gebaseerd. Monet wist, dat de graaf dien middag een brief ontvangen had; dat staat in de stukken. Het aannemelijkste was, dat de graaf dien brief in zijn zak gestoken had, met de bedoeling, hem later te vernietigen. Bij het onderzoeken van de zakken van den graaf in Tarascon werd geen brief gevonden. Het was dus waarschijnlijk, dat Monet tijdens het vervoer van den gewonde den brief uit zijn zak gehaald had. Met eenige handigheid kon hij dat wel doen, zonder dat de verplegers dat merkten, onder voorwendsel van zich met den toestand van den gewonde bezig te houden. Het was trouwens tòch zonderling, dat de graaf vervoerd is met zijn jas aan; dat is ook Dr. Ferguson opgevallen. Bij iemand met een borstwond is dat niet eens zonder gevaar, en het is niet aan te nemen, dat Monet dit niet wist.

Als er Monet iets aan gelegen was, den brief te bemachtigen, dan moest hij ook meer van de zaak afweten. Vermoedelijk kende hij den inhoud of den afzender, of beide. Dat de afzender van den brief dezelfde was

als de pleger van de aanslagen, was niet zeker, maar waarschijnlijk leek me dit wel, en ook, dat hij tevens de verstoorder van de nachtrust van mijnheer Donia zou zijn. Natuurlijk dacht ik aan den ontvluchten krankzinnige van Vic-Dessot. Toen deze den eersten aanslag pleegde, was zijn ontvluchting vermeld en Monet was niet thuis; was hij ook de pleger van den tweeden aanslag en kwam hij tevens in aanmerking als afzender van de brieven en voor het spelen van ‘de Schaduw van Capoulet’, dan kon dat alleen het geval zijn, als hij belangrijk méér vrijheid genoot dan men aan verpleegden in een krankzinnigengesticht pleegt toe te staan, en dat kon weer alleen gebeuren met medeweten van Monet. Zoo kwam ik er toe om aan te nemen, dat beiden onder één hoedje speelden. Dat beide heeren ook met de geldvervalsching iets te maken hadden, werd mij duidelijk, toen ik kennis nam van het signalement van den ontvluchten krankzinnige. In Toulouse is namelijk herhaaldelijk valsch geld in omloop gebracht door een man met een rood lidteeken boven het rechteroog!

Die ‘ontvluchting’ van den patiënt is natuurlijk een leelijke streep door de rekening van Monet geweest. De hoofdverpleegster, die gisteravond gearresteerd is, heeft daarover een verklaring afgelegd. Monet was afwezig en de hoofdverpleegster, die in de meening verkeerde, dat Monet nog thuis was, ging eveneens uit. Een van de andere verpleegsters heeft toen gemerkt, dat de patiënt er niet was en alarm geslagen. Toen de hoofdverpleegster terugkwam, was de heele inrichting in rep en roer. Zij wist natuurlijk wel, dat het geen gewone ontvluchting betrof, maar de steen was nu eenmaal aan 't rollen. Zoo meende ook Monet,

toen hij het geval vernam, niet beter te kunnen doen, dan de grootst mogelijke ruchtbaarheid aan het ‘ontvluchten’ te geven, en misschien was dat in zijn omstandigheden ook nog wel het beste. De hoofdverpleegster wist overigens lang niet alles. Zij was er mee op de hoogte, dat er valsch bankpapier gemaakt werd en heeft voor haar stilzwijgen belangrijke sommen ontvangen. Maar zij wist niet, wie de eigenaardige patiënt, die zich daarmee belastte, eigenlijk was; althans, zij ontkent dat met groote stelligheid.

Ik hield het direct voor waarschijnlijk, dat de aanslagen gepleegd zouden zijn door een familielid van de De Fontenay's. Het behoefde juist geen broer van den graaf te zijn, maar de veronderstelling, dat een laterale erfgenaam, die immers slechts op een klein gedeelte van het landgoed aanspraak zou kunnen maken, de misdaden op zijn geweten zou hebben, lag niet voor de hand. Daarom twijfelde ik er aan, of die beide broers van den graaf wel werkelijk dood waren, en vooral wat den eenen betrof, die naar Afrika was gegaan. De nervositeit van den graaf, die door de brieven wist, met wien hij te doen had, versterkte mijn twijfel. Wat er in die brieven stond, weten we nog niet. Monet is in elk geval bang geweest, dat de tweede brief een mededeeling bevatte, die voor hem gevaarlijk kon worden.

Na mijn conferentie met den inspecteur concludeerde ik, dat de voornaamste schuldigen gezocht moesten worden in de inrichting van Dr. Monet. Daar ging ik dus gistermorgen op onderzoek uit. Om het heele complex van gebouwen en tuinen heen loopt een muur, en in dien muur vond ik het poortje, dat mijnheer

Donia gezien heeft. Onder den steen daarnaast lag een andere, platte steen; daar waren versche vingerafdrukken op en er naast voetsporen van een vrouw. Ik vermoedde toen dadelijk, dat die steenen een geïmproviseerde brievenbus vormden.

Ik heb er een beetje slag van, mij te vermommen en ben in verschillende gedaanten den tuin en het huis binnengedrongen. Daarbij had ik nogal geluk. Ik slaagde er in, een gesprek af te luisteren van Monet en de hoofdverpleegster - ik wist toen meteen, dat ze bij elkaar hoorden - waaruit ik opmaakte, dat er dien avond 'gewerkt' zou worden, als er bericht kwam. Monet merkte op, dat het bericht niet kon komen vóór zes uur. Tegen dien tijd moesten wij dus bij het poortje zijn.

Ik had natuurlijk de politie kunnen requireeren en de lui gewoon in het gesticht laten gevangennemen. Maar dit had veel tegen. Het bewijsmateriaal was nog uiterst zwak en het was er mij vóór alles om te doen, te weten te komen, wáár het laboratorium van de geldvervalschers was. Het behoorde tot mijn opdracht, die schuilplaats te ontdekken. Bij een gewone arrestatie van Monet c.s. was het gevaar groot, dat de handlangers buiten de inrichting, die natuurlijk ook den moord op Vergniaud op hun geweten hebben, gelegenheid zouden vinden, de werkplaats te ontruimen en alle sporen te vernietigen òf in veiligheid te brengen. En in het laatste geval zouden ze ergens anders hun werk weer kunnen opvatten. Daarom leek de andere methode mij beter en het resultaat heeft bewezen, dat ik gelijk had. Dat de hoofdaanleggers er slecht afgekomen zijn, ligt aan omstandigheden buiten mijn wil.

De jonge man, dien we in de werkplaats gesnapt hebben, heeft een volledige bekentenis afgelegd. Het is een ontslagen typograaf. Hij heeft de namen van zijn mede-schuldigen genoemd. Als de politie ze nog niet in handen heeft, zullen ze vandaag of morgen wel gepakt worden.'

Crampton zweeg.

Wij zaten op het terras aan de achterzijde van het restaurant, aan den oever van de Ariège, die speelsch en dartel voortstuwde over steenen en rotsblokken.

De detective gooide het puntje van zijn sigaar in het schuimende water en stak een andere op.

'Er zijn nog verscheiden duistere punten in deze zaak,' vervolgde hij. 'Het is de vraag of ze allemaal opgehelderd zullen worden. Van de twee personen, die de voornaamste inlichtingen zouden kunnen geven, is de eene dood, en of de andere er het leven zal afbrengen, is twijfelachtig. Hoe de broer van den graaf De Fontenay er in geslaagd is, onder zijn eigen naam te verdwijnen en onder een anderen naam zijn leven voort te zetten - het is de vraag, of zelfs Monet daarmee op de hoogte was. Wat de man in de bibliotheek van het kasteel moest uitvoeren, weten we ook nog niet. Maar de veronderstelling ligt voor de hand, dat er een geheime trap bestaat, waarlangs men een onderaardschen verbindingsweg bereiken kan met de grot, waar het laboratorium gevestigd was.

De rol van Vergniaud is ook nog niet duidelijk, en die kan het zelf ook al niet meer vertellen.... Maar er is één, die als getuige nog van belang kan zijn, en dat is de moeder van Vergniaud, die door den schok

haar geestvermogens teruggekregen schijnt te hebben. Ik ben benieuwd, wat die mettertijd te onthullen zal hebben.

U ziet, heeren,' besloot Crampton lachend, 'dat punt 9 van mijn lijstje ook nog eenige aandacht waard was!'

XXVII
Verleden.

Het duurde zeer lang, voor de volledige bijzonderheden aangaande het geval bekend werden. Het voornaamste materiaal ter completeering werd geleverd door Dr. Monet en deze zweefde vele dagen tusschen leven en dood. Ten slotte herstelde hij, maar hij beleefde weinig genoegen van zijn genezing, zooals te begrijpen is; voor verscheidene jaren gingen de gevangenisdeuren achter hem dicht.

Uit de verschillende verklaringen van verdachten en getuigen kwam het volgende aan 't licht:

Mathieu de Fontenay had van zijn jeugd af een misdadigen aanleg vertoond. Hij werd het zwarte schaap in de familie, mislukte als student, maakte schulden en kwam eenige malen met de politie in aanraking. Hij zonk dieper en dieper en nam ten slotte dienst bij het vreemdelingenlegioen. De graaf De Fontenay wist dit, maar had het niet aan Firmin gezegd; hij schaamde zich over zijn broer. Een paar jaar later kwam er bericht, dat deze in Algiers overleden was. De graaf vertelde toen zijn zoon, dat zijn oom Mathieu als officier was gesneuveld; sedert werd er niet meer over hem gesproken.

Mathieu de Fontenay was evenwel niet dood. Hij was uit het leger gedeserteerd en in aanraking gekomen

met een heerschap, dat een vrij sterke gelijkenis met hem vertoonde, zoodat zij voor twee broers konden doorgaan. Deze compagnon, Nicolas Sévrin geheeten, was eveneens een type met een misdadigen aanleg; hij had zich op allerlei manieren door de wereld geslagen en zich ook toegelegd op het fabriceeren van valsch geld. Deze kunst leerde hij aan Mathieu de Fontenay, die daarin belangrijke vorderingen maakte. De beide heeren hadden echter herhaaldelijk oneenigheid en ten slotte werd Sévrin door De Fontenay doodgeslagen. De moordenaar, die al lang naar Europa had willen teruggaan, maar dit nooit gedurfd had, omdat hij bang was als deserteur gepakt te zullen worden, zag nu zijn kans schoon. Het viel hem niet moeilijk, zijn identiteitsbewijzen met die van den doode te verwisselen; hij nam de vlucht en vertrok naar Frankrijk, waar hij sindsdien leefde onder den naam van Nicolas Sévrin.

Hij zwierf overal rond en kwam ten slotte weer in de buurt van Capoulet. Vermoedelijk wilde hij zich met zijn broer in verbinding stellen, om geld van hem los te krijgen. Dit is nooit met zekerheid vastgesteld; Dr. Monet kon daar geen inlichtingen over geven. De eenige getuige voor deze episode was de boschwachtersvrouw. Deze had als jongmeisje een liaison met Mathieu de Fontenay gehad, waarbij deze haar op de schandelijkste wijze had bedrogen. Voor de rechtbank deelde de vrouw mede, dat zij op een avond, in de nabijheid van haar huis, Vergniaud had aangetroffen in hevigen twist met een grooten, forschen man. Zij had gezien, hoe deze een mes trok en daarmee haar man aanviel. Vergniaud was neergezonken. Zij had den

moordenaar herkend, maar daar hield haar herinnering op; door de ontzettende emotie was blijkbaar op dat moment de waanzin ingetreden.

Opnieuw wist de misdadiger te ontkomen. Hij begaf zich naar Orleans, waar hij een tijdlang een vrij geregeld leven leidde, tot een nieuwe misdaad hem in aanraking bracht met het gerecht. Een psychiatrisch onderzoek redde hem van de guillotine en hij werd geplaatst in de inrichting van Dr. Monet.

Nog wist niemand, wie hij eigenlijk was. Monet hield vol, dat de aanslagen op den graaf en zijn zoon buiten zijn voorkennis waren gepleegd en het is ook niet gelukt, de medeplichtigheid van Monet aan die aanslagen te bewijzen.

Monet was een gewetenloos persoon, die door gevaarlijke speculaties in groote financieele moeilijkheden was geraakt. Door gesprekken met zijn patiënt kwam hij te weten, dat deze de kunst verstond, valsche bankbiljetten te maken; hij gaf hem vrijheid, zich buiten de inrichting te begeven en zich relaties te verschaffen. Zoo kwam men tot de inrichting van de werkplaats in de afgelegen rotskloof. Tot de relaties van Mathieu de Fontenay had ook de jonge Vergniaud behoord, maar slechts korten tijd; hij had geweigerd, zich verder met de bende in te laten en sindsdien was zijn doodvonnis feitelijk geteekend. Ook van dezen moord beweerde Monet niets af te weten en weer gelukte het niet, zijn medeplichtigheid te bewijzen. De mannen, die de misdaad gepleegd hadden en daarvoor met hun leven moesten boeten, hadden slechts opdracht gekregen van De Fontenay - Sévrin.

Vergniaud had inderdaad chantage willen plegen.

Hij bespiedde de handelingen van de bendeleden; daardoor kon ook zijn aanwezigheid verklaard worden bij den aanslag op den graaf. Vergniaud wist van den diefstal af van het pakje, dat de werktuigen bevatte en hij wist ook, dat het op een afgelegen plaats in het bosch aan een van de bendeleden overhandigd zou worden. Dit gewichtige bewijsmateriaal wilde hij bemachtigen en het gelukte hem inderdaad - maar zijn opzet werd hem noodlottig.

De tochten van de bendeleiders naar de werkplaats waren niet geheel onbespied gebleven. Nu en dan hadden zij nachtelijke zwervers, stroopers vermoedelijk, ontmoet en er ontstonden onder de bevolking geheimzinnige verhalen. Monet verklaarde, dat De Fontenay - Sévrin hun verteld had, dat hij wel een anderen weg naar de grot wist. Hij had evenwel niet gezegd, welke weg dat was. De ontbrekende bladzijden van het boek werden in de werkplaats teruggevonden en hierin werd gesproken van een wenteltrap achter den muur. Met stelligheid mocht aangenomen worden, dat de broer van den graaf in de bibliotheek had rondgespookt; hij alleen kende het huis en het bestaan van het famieliboek. Blijkbaar had hij er als jongen wel eens in gelezen en iets onthouden van een geheime trap, die toegang gaf tot een onderaardschen weg naar de rotsen achter het bosch.

Latere onderzoekingen hebben aan 't licht gebracht, dat deze wenteltrap inderdaad bestond.

De broer van den graaf, die volgens het oordeel van deskundigen inderdaad een psychopaath moet zijn geweest, zal nu het duivelsche plan opgevat hebben, den burchtheer en zijn beide kinderen te vermoorden

en een poos later onder zijn eigen naam op te duiken, om de erfenis in ontvangst te nemen. Zijn desertie uit het vreemdelingenlegioen was verjaard. Dan zou de bezitting hem ten deel vallen en de geldvervalsching kon door middel van de onderaardsche gang ongehinderd worden voortgezet.

Monet bekende, dat hij den brief uit den binnenzak van den graaf ontvreemd had, tijdens het vervoer van den gewonde naar Tarascon. Hij had, toen de aanslag gepleegd was, dadelijk aan zijn ontvluchten patiënt gedacht, en was bang geweest, dat er dingen in den brief zouden staan, die hem noodlottig konden worden. Dit was echter niet het geval geweest. De brief bevatte slechts een sommatie voor den graaf, om op een bepaalde plaats in het bosch te verschijnen; toen De Fontenay daaraan niet had voldaan, was de moordaanslag gevolgd. De eerste brief was, volgens mededeeling van den graaf, van dezelfde strekking geweest. Hij had dezen brief na de lezing vernietigd; de tweede was verbrand door Monet.

De Fontenay deelde voor de rechtbank nog mee, dat hij over de ontvangst van den eersten brief met Monet, dien hij volkomen vertrouwde, had gesproken. Monet erkende dit. Hij had er zich echter wel voor gewacht, den graaf te vertellen, dat hij diens broer als patiënt in zijn inrichting had! Maar deze mededeeling van den graaf verklaarde wel heel duidelijk, dat Monet den tweeden brief in zijn bezit wenschte te hebben, voordat iemand anders van den inhoud kennis kon nemen.

Wij bleven nog eenige dagen op Capoulet.

De verschrikking was geweken, de zware druk van ons afgenomen.

Maar zoowel Firmin als Monique waren stil en somber; wij begrepen en eerbiedigden dat. Troostend was het, dat de berichten over den toestand van den graaf De Fontenay steeds gunstiger luidden en dat zijn volkomen genezing nog slechts een kwestie was van eenigen tijd.

Op mijzelf hadden de gebeurtenissen op Capoulet, hoe angstwekkend ze geweest mochten zijn, een heilzamen invloed gehad. Het leed van anderen is in staat, onze eigen smart op den achtergrond te dringen. Ik had hier gezien, welke ontzaglijke machten de levens der kleine menschen beheerschen; wat ik zelf beleefd en in mijn gekwetste ijdelheid tot een dwaze hoogte had opgeschroefd, werd nietig en onbeteekenend.

Dat was de winst, die ik van Capoulet meevoerde, toen ik met professor Chalosse terugging naar Parijs.

EINDE